അദ്ധ്യായം 27. സംസ്കൃതസാഹിത്യം

കേരളസാഹിത്യചരിത്രം II

ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വര അയ്യർ

കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 2

ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വര അയ്യർ

(മലയാളം: സാഹിത്യചരിത്രം)

First published in print media 1953.

The electronic versions have been released under the provisions of Creative Commons Attribution By Share Alike license for free download and usage.

The electronic versions were generated from sources marked up in LaTeX in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using XeTeX from TeXLive 2020. The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by Rachana Institute of Typography. The font used for Latin script was Linux Libertine developed by Philipp H. Poll.

The production infrastructure of River Valley Technologies has been made use of in the production of these digital editions.

Cover: Shakuntala, (she looks back at her lover, pretending to remove a thorn from her foot), an oil painting by Raja Ravi Varma. The image is taken from Wikimedia Commons and is gratefully acknowledged.

Sayahna Foundation
JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014
URL: www.sayahna.org

ഉള്ളടക്കം

27 സംസ്കൃതസാഹിത്യം 1

1 ദേശചരിത്രം 2

2 മുദ്രാലയങ്ങൾ 3

3 അമ്പഴക്കാട്ടെ മുദ്രാലയം 4

4 മഴമംഗലത്തു ശങ്കരൻനമ്പൂരി 5

5 ചിത്രഭാനുനമ്പൂതിരി 6

6 തിരുമംഗലത്തു നീലകണ്ഠൻ 7

7 മാതംഗലീല 8

8 നാഗോൽപത്തി 9

9 കാവ്യോല്ലാസം 10

10 വെട്ടത്തുനാട്ടു രവിവർമ്മത്തമ്പുരാൻ . 11

11 സംക്ഷേപഭാരതം 12

12 ഗോവിന്ദചരിതം 13

13 കല്യാണനൈഷധം 14

14 സംക്ഷേപരാമായണം 15

15 ശ്വേതാരണ്യസ്തുതി 16

16 ദേശിങ്ങനാട്ടു രാമവർമ്മ മഹാരാജാവ് 17

17 നാരായണൻനമ്പൂരി 18

18 കുശാഭ്യുദയം 19

19 മഴമങ്ഗലത്തു നാരായണൻനമ്പൂരി . 20

20 കാവ്യപ്രകാശോത്തേജിനി 21

21 നീലകണ്ഠപൂജ്യപാദൻ 22

22 മഴമംഗലത്തു പരമേശ്വരൻ നമ്പൂരി . . 23

23 ആശ്വലായനഗൃഹ്യപ്രയോഗവൃത്തി . . 24

24 വിഷ്ണുസംഹിത 25

25 കുഴിക്കാട്ടു ശങ്കരൻഭട്ടതിരി 26

26 നീലകണ്ഠൻനമ്പൂരി, ക്രിയാലേശസ്മൃതി 27

27 സ്മാർത്തവൈതാനികപ്രായശ്ചിത്തം . 28

28 സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തസങ്ഗ്രഹം . . 29

29 തൃക്കണ്ടിയൂർ അച്യുതപ്പിഷാരടി . . . 30

30 കൊച്ചി രാമവർമ്മ മഹാരാജാവ് . . . 31

31 രാമവർമ്മാവിനെപ്പറ്റിയുള്ള ചില പ്രശസ്തികൾ

32 ബാലകവി 33

33 കേരളമാഹാത്മ്യം 34

34 മറ്റു മാഹാത്മ്യഗ്രന്ഥങ്ങൾ 35

35 അഭിരാമൻ 36

36 ചില ടിപ്പണികൾ 37

37 ഭ്രമരസന്ദേശം, കവിയും കാലവും . . . 38

27

സംസ്കൃതസാഹിത്യം

ക്രി. പി. പതിനാറാം ശതകം

1 ദേശചരിത്രം

പുരാതനകാലംമുതല്ക്ക ബാബിലോണിയന്മാർ, ഈജിപ്തുകാർ യവനന്മാർ, റോമകർ, അറബികൾ മുതലായി പല പാശ്ചാത്യദേശക്കാരുമായി കേരളീയർക്കു സമ്പർക്കമുണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും അതു കേവലം വാണിജ്യപരമായിരുന്നു. കേരളവുമായി രാഷ്ട്രീയബന്ധത്തിൽ ഇദംപ്രഥമമായി ഏർപ്പെട്ടതു പോർത്തുഗൽരാജ്യമാണ്. ക്രി. പി. 1497-ാമാണ്ടു മാർച്ചുമാസം 27-ാം ന വാസ്കോഡിഗാമ പോർത്തുഗലിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ട് 1498 ആഗസ്റ്റ് 26-ാം ന, അതായതു കൊല്ലവർഷം 673 ചിങ്ങമാസത്തിൽ, ഇന്നു മലബാർ ജില്ലയിൽപ്പെട്ട പന്തലായിനിക്കൊല്ലമെന്ന തുറമുഖത്ത് എത്തി. ക്രി. പി. 1500-ാമാണ്ട് ആഗസ്റ്റ് 30-ാം ന പോർത്തുഗൽ രാജാവിനാൽ നിയുക്തനായ പഡ്രോ ആൽവാഌ് കബ്രാൾ കോഴിക്കോട്ടു നഗരത്തിൽ വന്നുചേർന്നു സാമൂതിരിപ്പാട്ടുമായി സഖ്യം ചെയ്തു. മാപ്പിള (മഹമ്മദീയർ) മാരുടെ പ്രാതികൂല്യം നിമിത്തം കോഴിക്കോട്ടുനിന്നു പോർത്തുഗീസുകാർക്കു പറയത്തക്ക ആനുകൂല്യമൊന്നും ലഭിച്ചില്ല. അതിനാൽ അവർ സാമൂതിരിയുമായി അക്കാലത്തു ശത്രുതയിൽ വർത്തിച്ചിരുന്ന കൊച്ചി മഹാരാജാവിനെ തങ്ങളുടെ ബന്ധുവായി സ്വീകരിക്കുകയും തദ്ദ്വാരാ അവിടെ പല ഭരണാവകാശങ്ങളും കരസ്ഥമാക്കുകയും ചെയ്തു. അമ്പലപ്പുഴ, കൊല്ലം മുതലായ ഇതരദേശങ്ങളിലെ രാജാക്കന്മാരുമായും അവർ ഓരോ ഉടമ്പടികളിൽ ഏർപ്പെട്ടു. കൊല്ലം 928-ൽ ആധുനികവഞ്ചിരാജ്യത്തിന്റെ പ്രതിഷ്ഠാപകനായ വീരമാർത്താണ്ഡവർമ്മ മഹാരാജാവു സാമൂതിരി രാജാക്കന്മാരുടെ ശക്തി നാമാവശേഷമാക്കുന്നതുവരെ കൊച്ചിയും കോഴിക്കോട്ടും തമ്മിലുള്ള കുറ മത്സരവും കുടിപ്പകയും അനുസ്യൂതമായി നിലനിന്നുപോന്നു എന്നു സ്പഷ്ടമായി പറയാം. പോർത്തുഗീസുകാർക്കു വാണിജ്യവൈയഗ്ര്യത്തേയും രാജ്യതൃഷ്ണയേയുംകാൾ അധികമായി മതപ്രചരണൗത്സുക്യം ഉണ്ടായിരുന്നു. തന്നിമിത്തം കേരളത്തിലെ സുറിയാനി ക്രിസ്ത്യാനികളും അവരും തമ്മിൽ പ്രചണ്ഡമായ സംഘട്ടനം ഉണ്ടായി. ആവക സംഭവങ്ങളെപ്പറ്റി സാഹിത്യചരിത്രത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല. അത്തരത്തിലുള്ള കലാപങ്ങളൊന്നും ഭാഷയേയോ സാഹിത്യത്തേയോ സാരമായി സ്പർശിച്ചില്ല എന്നുള്ള വസ്തുത പ്രസ്താവനീയമാകുന്നു. പോർത്തുഗീസുഭാഷയിൽ നിന്നു ചില പദങ്ങൾ ഭാഷയിൽ സംക്രമിക്കുക മാത്രമുണ്ടായി. അതു ഭാഷാശാസ്ത്രന്യായങ്ങൾക്ക് അനുസൃതവും സ്വാഭാവികവുമാണല്ലോ.

2 മുദ്രാലയങ്ങൾ

പോർത്തുഗീസുകാരെ സാഹിത്യസംബന്ധമായി നാം കൃതജ്ഞതയോടുകൂടി സ്മരിക്കേണ്ടതു് അവർ കൊച്ചിയിലും വൈപ്പിക്കോട്ടയിലും സ്ഥാപിച്ച മുദ്രണാലയങ്ങൾക്കു വേണ്ടിയാകുന്നു. സെന്റ് ഫ്രാൻസിസ് സേവിയർ ക്രി. പി. 1542-ൽ ദക്ഷിണാപഥത്തിൽ വന്നു തമിഴുഭാഷ പഠിച്ചു് അതിൽ പ്രസംഗിക്കുവാനുള്ള പാടവം സമ്പാദിച്ചു. അദ്ദേഹം രചിച്ച വേദോപദേശം എന്ന പുസ്തകം പോർത്തുഗീസുകാർ ഗോവയിൽ ഇദംപ്രഥമമായി സ്ഥാപിച്ച മുദ്രാലയത്തിൽ 1557-ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതായിക്കാണുന്നു. അതു ഭാരതീയഭാഷകളിലൊന്നിലും നിർമ്മിച്ചതായിരുന്നില്ല എന്നു ന്യായമായി അനുമാനിക്കാം. കേരളത്തിൽ ഒന്നാമതായി മുദ്രിതമായ പുസ്തകം (Doctrina Christiana) 'ക്രിസ്തീയ വേദോപദേശം' ആണു്. സ്പെയിൻകാരനും ജെസ്വിറ്റ്സഭയിലെ ഒരംഗവുമായ ജോൺഗോൺസാൽവസ്സു എന്ന വിദഗ്ദ്ധനാണു് അതിനുവേണ്ട അച്ചുകളെല്ലാം സജ്ജീകരിച്ചതു്. അതു് അച്ചടിച്ചതു കൊച്ചിക്കോട്ടയിൽ സ്ഥാപിച്ച മുദ്രാലയത്തിലുമാണു്. ഗോൺസാൽവസ് ഉണ്ടാക്കി എന്നു പറയുന്ന ലിപികൾ തമിഴിലായിരുന്നു. മലയാംതമിഴെന്നാണു് അതിനു പേർ നല്കിക്കാണുന്നതു്. തമിഴുലിപികൾക്കു് അന്നും കേരളത്തിൽ നല്ല പ്രചാരമുണ്ടായിരുന്നു. ക്രിസ്തീയവേദോപദേശത്തെത്തുടർന്നു ക്രിസ്തീയമതതത്വമെന്നും ക്രിസ്തീയവണക്കം എന്നും പേരുള്ള രണ്ടു പുസ്തകങ്ങൾ ആ മുദ്രാലയത്തിൽനിന്നു് 1579-ൽ പ്രസിദ്ധീകൃതങ്ങളായി. അവയുടെ കർത്താവു് (Enriquez) എന്റിക്കെസ് എന്ന ഒരു നാട്ടുകാരനും പ്രസാധകൻ മാർക്കോസ് ജോർജ്ജ് എന്ന പാതിരിയുമായിരുന്നു. ഗോൺസാൽവസ് ആ വർഷത്തിൽ നിര്യാതനായി. രണ്ടാമത്തെ മുദ്രാലയം ഫാദർ ആൽബർട്ട് ലേർഷ്യസ് 1602-ൽ ചേന്നമംഗലത്തിനു സമീപമുള്ള വൈപ്പിക്കോട്ടയിൽ സ്ഥാപിച്ചു. ആ മുദ്രാലയം എട്ടാം ക്ലെമെന്റ് മാർപ്പാപ്പ സമ്മാനിച്ചതാണു്. അവിടെ ആദ്യമായി അച്ചടിച്ച ഗ്രന്ഥം റോമൻ ആരാധനാക്രമത്തിന്റേയും തക്സായിലെ ചില പ്രാർത്ഥനകളുടേയും ആശീർവാദങ്ങളുടേയും അനുപദാനുവാദമാകുന്നു. പിന്നെയും ചില പുസ്തകങ്ങൾ അവിടെ മുദ്രിതങ്ങളായി. ആ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചതു കല്ദായസുറിയാനി ഭാഷയിലും അച്ചടിച്ചതു് ആ ഭാഷയിലെ ലിപിയിലുമായിരുന്നു. ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു ചില കുറിപ്പുകളും മറ്റും മലയാളത്തിലുമുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നില്ല. ചേന്നമംഗലത്തുവെച്ചു് (Bernardino Ferav) ബർണ്ണാർദീനോ ഫെറാവ് എന്ന പാതിരിയാണു് മലയാളത്തിൽ ആദ്യമായി ഒരു ക്രിസ്തീയമതഗ്രന്ഥം എഴുതിയതെന്നു ചില അഭിജ്ഞന്മാർ പറയുന്നു. (Jorge Castro) ജോർജ്ജ് കാസ്ട്രോ എന്നൊരു ഭാഷാപണ്ഡിതനും അന്നു് അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉത്സാഹത്താൽ അനേകം ക്രിസ്തുമതഗ്രന്ഥങ്ങൾ ലത്തീൻഭാഷയിൽ നിന്നു മലയാളത്തിലേക്കു തർജ്ജമ ചെയ്യപ്പെട്ടു. വൈപ്പിക്കോട്ടയിലെ മുദ്രാലയം 1605-ൽ കൊടുങ്ങല്ലൂരിലേക്കു മാറ്റി. 1663-ൽ ലന്തക്കാർ കൊച്ചിക്കോട്ട പിടിച്ചടക്കിയപ്പോൾ ആ സ്ഥലത്തു ഗോൺസാൽവസ് സ്ഥാപിച്ച അച്ചുക്കൂടം നാമാവശേഷമാക്കിയതു് ഏതു നിലയിൽ നോക്കിയാലും അവരുടെ പേരിൽ അക്ഷന്തവ്യമായ ഒരപരാധമായി അവശേഷിക്കുന്നു.

3 അമ്പഴക്കാട്ടെ മുദ്രാലയം

കൊല്ലം ഒമ്പതാം ശതകത്തിൽ സ്ഥാപിച്ചതാണ് അമ്പഴക്കാട്ടെ മുദ്രാലയമെങ്കിലും അതിനെപ്പറ്റിക്കൂടി ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കുന്നതു് അനുചിതമായിരിക്കയില്ലെന്നു വിശ്വസിയ്ക്കുന്നു. അമ്പഴക്കാട്ട് ഇന്നൊരു കുഗ്രാമമാണെങ്കിലും അതു പണ്ടു വളരെ പ്രശസ്തമായ ഒരു സ്ഥലമായിരുന്നു. ലന്തക്കാർ പറങ്കികളെ ഓടിച്ചപ്പോൾ അവർ സാമൂതിരി രാജാവിന്റെ കൈവശത്തിലിരുന്ന ആ സ്ഥലത്തെ അഭയം പ്രാപിച്ചു. 1679-ൽ മലയാളത്തുകാരനായ ഇഞ്ഞാസി അയിച്ചാമണി മുമ്പ് ഗോൺസാൽവസ് ചെയ്തതുപോലെ മരത്തിൽ തമിഴക്ഷരങ്ങൾ കൊത്തിയുണ്ടാക്കി. അതാണ് കേരളത്തിലെ തൃതീയമുദ്രാലയം. അവിടെ ഫാദർ അന്തോണി ഡി പ്രിൻസാ (Pronca) രചിച്ച തമിഴ് നിഘണ്ടുവും ഫാദർ ദാ കോസ്റ്റാ (De Costa) രചിച്ച തമിഴ വ്യാകരണവും ആദ്യമായി പ്രസിദ്ധീകരിയ്ക്കപ്പെട്ടു. തമിഴഭാഷയിൽ കത്തോലിക്കർക്കു വേണ്ടിവന്ന അച്ചടിയെല്ലാം അക്കാലത്ത് അവിടെയാണ് നിർവ്വഹിച്ചുവന്നതു്. റോബർട്ട് ദേ നോബിലിയുടെ (Robert De Nobili) ദൈവശാസ്ത്രം എന്ന പുസ്തകം മുദ്രണം ചെയ്തതും അവിടെത്തന്നെയാണ്. ക്രി. പി. പതിനെട്ടാം ശതകത്തിലെ മുദ്രാപണപരിശ്രമങ്ങളെപ്പറ്റി യഥാവസരം പിന്നീട് ഉപന്യസിച്ചുകൊള്ളാം.

4 മഴമംഗലത്തു ശങ്കരൻനമ്പൂരി

മഴമംഗലത്തില്ലം തൃശ്ശിവപേരൂരിൽ ഇപ്പോൾ ആസ്പത്രി സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്താണു പണ്ടു സ്ഥിതി ചെയ്തിരുന്നതു്. ആ ഇല്ലം അന്യം നിന്നപ്പോൾ അതിലെ വസ്തുവകകൾ തരണനല്ലൂർ ഇല്ലത്തേക്കു് ഒതുങ്ങി. രണ്ടില്ലത്തേക്കും പരദേവത ഊരകത്തമ്മ തിരുവടി എന്നു പറയുന്ന തിരുവളങ്ങാട്ടു പാർവ്വതീദേവി (വലയാധീശ്വരി) ആണ്. വലയാധീശ്വരിയെ കാമാക്ഷീ പദംകൊണ്ടു വ്യപദേശിയ്ക്കുന്നതു കാഞ്ചീപുരത്തെ കാമാക്ഷീദേവിയെ ഭജിച്ചു പ്രത്യക്ഷമാക്കി വലയത്തു ഭട്ടതിരി ഊരകത്തു കൊണ്ടുവന്നു പ്രതിഷ്ഠിക്കുക നിമിത്തമാണെന്നു പഴമക്കാർ പറയുന്നു. ആ ഇല്ലവും പറമ്പും ശങ്കരൻനമ്പൂരിയുടെ മകൻ നാരായണൻനമ്പൂരിയുടെ കാലത്തു മാത്രമേ കുടുംബത്തിലേക്കു കിട്ടിയുള്ളുവെന്നും അറിവുണ്ടു്.

ജീവചരിത്രം

മഴമംഗലത്തില്ലത്തിൽ ജനിച്ച മൂന്നു നമ്പൂരിമാരെപ്പറ്റി നമുക്കു് അറിവുണ്ടു്. ശങ്കരൻനമ്പൂരിയെന്നും പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിയെന്നും നാരായണൻനമ്പൂരിയെന്നും ആണ് അവരുടെ പേരുകൾ. ശങ്കരൻനമ്പൂരിയാണ് ചെങ്ങന്നൂർ വാഴമാവേലിപ്പോറ്റിയുടെ ശിഷ്യനായ പ്രസിദ്ധ ജൗതിഷികൻ. ശങ്കരൻനമ്പൂരിയുടെ ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥങ്ങളിലെല്ലാം പ്രായേണ 'എന്റെ വാഴമാവേലിക്കു നമസ്കാരം' എന്നൊരു കുറിപ്പും,

> "തുമ്പതിങ്കളൊട്ടു കെങ്കതന്നെയും
> ചൂടുമപ്പനുടെയോമലുണ്ണികൾ
> ബാലകായ…ഭാഷയായ്ച്ചൊല്ലുവാനിഹ തുണയ്ക്കുതാകമേ."

എന്നൊരു മംഗലാചരണപദ്യവും കാണ്മാനുണ്ടു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ 'രൂപാനയനപദ്ധതി' എന്ന വ്യാകരണഗ്രന്ഥത്തിൽ

> "ഗ്രാമേ പുരുവനേ വല്ലീഗ്രാമേ മഹിഷമംഗലേ
> ജാതോയം ഹംസതുല്യേഹ്നി ജാതോ യശ്ശങ്കരാഹ്വയഃ,
> ഗണിതേ യതമാനേന തേന വ്യാകരണാധ്വനി
> പദപ്രചാരഹീനേനാപ്യേഷ ബാലകൃതേ കൃതാ
> സദോഷാ സ്യാൽ പദ്ധതിശ്ചേദ്ഗമനം നഹി ശോഭനം;
> തസ്മാദ്വിശോധനീയേയം വിദ്വദ്ഭിർവീതമത്സരൈഃ"

എന്നീ ശ്ലോകങ്ങളുണ്ടു്. ആദ്യത്തെ ശ്ലോകത്തിൽ "ഹംസതുല്യേഹ്നി ജാതോ യഃ" എന്ന ഭാഗം കവിയുടെ ജന്മദിനത്തെ സൂചിപ്പിയ്ക്കുന്നതായി പരിഗണിയ്ക്കാം. അതിൽ നിന്ന് അദ്ദേഹം ജനിച്ചതു കൊല്ലം 669-ൽ ആണ് എന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. വല്ലീഗ്രാമമാണ് ഇന്നത്തെ വള്ളിക്കുന്ന്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഹൂർത്തശാസ്ത്രപ്രതിപാദകമായ ഭാഷാസംഗ്രഹം എന്ന ഗ്രന്ഥം 715-ആമാണ്ടു മീനമാസം 8-ആനു എഴുതിത്തീർന്നു എന്ന് ഒരു താളിയോലഗ്രന്ഥത്തിലെ കുറിപ്പിൽനിന്നു നമുക്ക് അനുമാനിക്കാൻ കഴിയും. ആ ഗ്രന്ഥം ഇങ്ങിനെ ആരംഭിക്കുന്നു:

> "തുമ്പയും തിങ്കളും ചൂടിന്റപ്പന്റേ മുൻപിലേ മകൻ
> മമാനമുഖമുള്ളപ്പനകലെപ്പോക്കുകാപദഃ,
> വക്ഷ്യേ നമസ്കരിച്ചിട്ടു വിജ്ഞാതം ഭൂതനാഥനെ
> ബാലാനാം പൊഴുതും മാത്രം ഭാഷാസംഗ്രഹമിത്യഹം."

ശങ്കരൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രധാന ജ്യോതിഷകൃതികളായ കാലദീപകഭാഷാവ്യാഖ്യയ്ക്കും മുഹൂർത്തപദവീഭാഷാവ്യാഖ്യയ്ക്കും ലഘുഭാസ്കരീയത്തിനും ബാലശങ്കരം എന്നൊരു പൊതുപ്പേർ നല്കിക്കാണുന്നു. കാലദീപകം ബാലശങ്കരത്തിന്റെ ഒടുവിൽ

> "അസ്തി ശോണാചലഗ്രാമവാസ്തവ്യോ ദ്വിജപുംഗവഃ
> ദയാലുസ്സർവഭൂതേഷു ദേവാരാധനതൽപരഃ
> ദൈവജ്ഞസ്തൽപദാംഭോജമകരന്ദനിഷേവണാൽ
> ഭ്രാന്തചിത്തേന കേനാപി രചിതം തദ്ദ്വിജന്മനാ
> ദീപകം വിലസത്വേതച്ചിരായ ധരണീതലേ
> നിർമ്മത്സരേഭ്യസ്സാധുഭ്യോ ഭൂയോ ഭൂയോ നമോ നമഃ"

എന്ന ഭാഗത്തിൽ ഭക്തിപൂർവ്വം സ്മരിക്കുന്നു. മുഹൂർത്തപദവീ ബാലശങ്കരത്തിന്റെ ആരംഭത്തിലും

> "വാണിമാതിനെ വന്ദിച്ചു ഗുരുഞ്ച പരമേശ്വരം
> മുഹൂർത്തപദവീമിന്നു ഭാഷയായു് വ്യാകരോമ്യഹം"

എന്നൊരു പ്രസ്താവന കാണുന്നു. രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ അവസാനത്തിലും 'ഇതി പരമേശ്വരപ്രിയശിഷ്യേണ ശങ്കരേണ വിരചിതേ' എന്നൊരു സൂചിവാചകമുണ്ടു്. വാഴമാവേലിയെ ഒരു ഗ്രന്ഥകാരന്റെ നിലയിൽ നാമറിയുന്നില്ല. കാലദീപക വ്യാഖ്യ എഴുതിയതു കൊല്ലം 715-ആമാണ്ടിടയ്ക്കാണെന്നുള്ളതിന് ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽതന്നെ തെളിവുണ്ടു്:

> "ഝടിത്യഭൂദ്ദാരജനസ്യ ഭൂതിഭാക്
> പ്രഭാവനാസ്തീകജനാരിസംയുതഃ
> വിലിപ്തികാദ്യോയമിനസ്യ മധ്യമോ
> യദ്രാശിഗസ്തത്ര ഗതോധിമാസികഃ.

നാലായിരത്തറുന്നൂറ്റിനാല്പത്തൊന്നു കല്യബ്ദം തികഞ്ഞിട്ടു പിന്നെ മേടഞായർ തുടങ്ങി എട്ടു തിങ്കളും കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള ധനു ഞായറ്റിൽ അന്നത്തെ അധിമാസമെന്നു കല്പിക്കണം" എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. കലിവർഷം 4641-നു തുല്യമായ കൊല്ലവർഷം 715 ആണല്ലോ. അതുപോലെ മുഹൂർത്തപദവീവ്യാഖ്യയിൽ

> "ദേവോ പിനദ്ധഃ കപടീ ഹരോസൗ
> പ്രഭാവനാസ്തിക്യജനാരിയുക്തഃ
> കോളംബകാലാദ്വിഗണയ്യ സിംഹാ-
> ന്മധ്യാധിമാസഃ പുനരേവമേവ."

കൊല്ലവർഷം 729-ആണ്ടു കർക്കടകമാസത്തിൽ മധ്യാധിമാസം 'ദേവോ പിനദ്ധഃ കപടീ ഹരോസൗ' എന്നിവറ്റെക്കൊണ്ടു ചൊല്ലിയതു്. 'ദേവാ പിനദ്ധഃ കപടീ' എന്നു വിലയാദിയായി ആദിത്യമധ്യമം. എഴുനൂറ്റിരുപത്തൊൻപതാമാണ്ടു ചിങ്ങഞായറ്റിൽ തുടങ്ങീട്ടു പതിനൊന്നു മാസം കഴിഞ്ഞതെന്നു ചൊല്ലിയ പതിനൊന്നു രാശി കഴിഞ്ഞ ശേഷംകൊണ്ടു കർക്കടകമാസത്തിലധിമാസമെന്നറിഞ്ഞുകൊൾക" എന്നു പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നതിൽനിന്ന് ആ ഗ്രന്ഥത്തിൻറെ നിർമ്മിതി 729-ആണ്ടിടയ്ക്കാണെന്ന് ഉദ്ദേശിക്കാം.

വാഴമാവേലിയോടു ജ്യോതിഷം അഭ്യസിച്ച് അതിൽ പ്രസിദ്ധി സമ്പാദിച്ചതിനുശേഷവും ശങ്കരൻ അധികമായി ചെങ്ങന്നൂരിൽത്തന്നെയാണ് താമസിച്ചിരുന്നതെന്നുള്ളതിനെപ്പറ്റി പക്ഷാന്തരമില്ല. അദ്ദേഹം പാർവ്വതീദേവിയുടെ ഒരു മൂർത്തിഭേദമായ 'ത്വരിത'യുടെ (കിരാതരുദ്രന്റെ പത്നി) ഉപാസകനായിരുന്നു എന്നും പുരാവിത്തുകൾ പറയുന്നു. തന്റെ ജന്മഭൂമിയായ പെരുമനത്തേയും വാസസ്ഥലമായ ചെങ്ങന്നൂരിനേയും പറ്റി പല സൂചനകളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജ്യോതിഷ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കാണുന്നുണ്ടു്. "പ്രജ ജീവനോടുകൂടിപ്പിറന്നേ ഗർഭത്തിനു പൂർണ്ണത വരൂ. എന്നിട്ടു പ്രജ ജീവനോടുകൂടിപ്പിറന്നപ്പോളേക്ക് എല്ലാ ഗർഭങ്ങൾക്കും സീമന്തം ചെയ്യുമാറത്രേ പെരുവനത്തു് ആചാരം." "ഇങ്ങനെയത്രേ പെരുവനത്തും മറ്റു പലേടത്തുമാചാരം കാണുന്നു. ഇരിങ്ങാലക്കുടെ കടിഞ്ഞൂൽ പിറന്ന പ്രജ ജീവനോടു കൂടാതെയത്രേ പിറന്നൂ എങ്കിൽ കടിഞ്ഞൂല്ക്കുതന്നെ സീമന്തം ചെയ്യുമാറുള്ളൂ" "മൂവാണ്ടു് ഊണും മുമ്പേ കാതു കുത്തുമാറില്ല പെരുവനത്തു്" "ചെങ്ങന്നൂർ ദിക്കിൽ ചൊവ്വാഴ്ച കഷ്ടപക്ഷമായിട്ടു കൊണ്ടുകാൺമുണ്ടു്; എന്നാൽ പെരുവനത്തു ചൊവ്വാഴ്ച ഒഴിച്ചുള്ള ആറാഴ്ചകളും (ചാമർത്തത്തിന്നു) കൊള്ളാം" ഇത്യാദി കാലദീപകവ്യാഖ്യയിലെ പങ്ക്തികൾ നോക്കുക. കൊല്ലം 750-ആണ്ടോടുകൂടി പ്രസ്തുത ദൈവജ്ഞൻ പരഗതിയെ പ്രാപിച്ചിരിക്കണം.

കൃതികൾ

ശങ്കരൻനമ്പൂരിയുടെ കൃതികൾ ഒട്ടുവളരെയുണ്ടു്. അവ പ്രായേണ ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്ര പ്രതിപാദകങ്ങളും ഭാഷയിൽ പദ്യത്തിലും ഗദ്യത്തിലുമായി രചിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളവയുമാകുന്നു. അവയിൽ (1) കാലദീപകം ബാലശങ്കരം (2) കാലദീപകം ഭാഷാപദ്യങ്ങൾ (3) മുഹൂർത്തപദവീ ബാലശങ്കരം (4) ലഘുഭാസ്കരീയം ബാലശങ്കരം (5) ഗണിതസാരം (6) ചന്ദ്രഗണിതക്രമം (7) പഞ്ചബോധം (8) പഞ്ചബോധാർത്ഥ ദർപ്പണം (9) അയനചലനാദിഗണിതം (10) ഭാഷാസംഗ്രഹം (11) പ്രശ്നസാരം (12) ജാതകക്രമം (13) ജാതകസാരം (14) കരണസാരം ഈ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ കണ്ടുകിട്ടിയിട്ടുണ്ടു്. വേറെയും ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങൾ അദ്ദേഹം രചിച്ചിരിക്കണം. 1000 കൊല്ലത്തേക്കുള്ള സകല മുഹൂർത്തങ്ങളും അദ്ദേഹം ഗണിച്ചു രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടെന്നു ചില പണ്ഡിതന്മാർ പറയുന്നു. പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥങ്ങളെപ്പറ്റി അന്യത്ര പ്രസ്താവിക്കും.

സംസ്കൃതത്തിൽ അദ്ദേഹം മുൻപു സൂചിപ്പിച്ച രൂപാനയന പദ്ധതി എന്ന വ്യാകരണകൃതി മാത്രമേ രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി അറിവുള്ളൂ. അതിനെപ്പറ്റി ഇവിടെ സ്വല്പം ഉപന്യസിക്കാം. ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ ഗണിതശാസ്ത്രത്തിൽ പ്രയതിക്കുന്ന താൻ വ്യാകരണശാസ്ത്രത്തിൽ പദപ്രചാരഹീനനാണെന്നും എങ്കിലും ബാലന്മാർക്കു വേണ്ടി അതു രചിക്കുന്നതാണെന്നും അദ്ദേഹം വിജ്ഞാപനം ചെയ്യുന്ന ശ്ലോകം മുൻപ് ഉദ്ധരിച്ചു കഴിഞ്ഞു. ഗ്രന്ഥകാരൻ രൂപാവതാരത്തെത്തന്നെയാണ് പ്രായേണ അനുഗമിക്കുന്നതു്. കാരികകളും ഉദാഹരണശ്ലോകങ്ങളും വാസുദേവന്റെ പര്യായപദാവലിയിൽനിന്നുദ്ധരിക്കുന്നു എന്ന് ഇരുപതാമധ്യായത്തിൽ ഞാൻ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. "കേ പുനഃ സ്ത്രീപ്രത്യയാഃ? ടാപ്, ആപ്, ചാപ്, ങീപ്, ങീഷ്, ങീൻ, ഊങ്, തി ഇത്യാഷ്ടൗ സ്ത്രീപ്രത്യയാഃ" എന്നിങ്ങനെ വളരെ വിശദവും ലളിതവുമായ ഒരു രീതിയിലാണ് അദ്ദേഹം വാക്യങ്ങൾ രചിക്കുന്നതു്.

> "സൃഷ്ടിസ്ഥിത്യാദികർത്താരം ശ്രീരുദ്രഞ്ചാംബികാമപി
> നത്വാ ഗണാധിപം വക്ഷ്യേ രൂപാനയനപദ്ധതിം"

എന്ന പ്രതിജ്ഞാപദ്യത്തോടുകൂടി ഗ്രന്ഥം ആരംഭിക്കുന്നു.

5 ചിത്രഭാനുനമ്പൂതിരി

കവികുലമൂർദ്ധന്യനായ ഭാരവിയുടെ കിരാതാർജ്ജുനീയ മഹാകാവ്യത്തിന്റെ ആദ്യത്തെ മൂന്നു സർഗ്ഗങ്ങൾക്കു ചിത്രഭാനുനാമാവായ ഒരു നമ്പൂതിരി ‘ശബ്ദാർത്ഥ ദീപിക’ എന്ന പേരിൽ ഒരു വ്യാഖ്യാനം രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അർത്ഥ ഗൗരവത്തിനു സുപ്രസിദ്ധമായ പ്രസ്തുത കാവ്യത്തിന്റെ ‘ത്രിസർഗ്ഗി’ എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്ന ആ മൂന്നു സർഗ്ഗങ്ങൾ പണ്ടു കേരളത്തിൽ പ്രഭുകുടുംബാംഗങ്ങളെ നിഷ്കർഷിച്ചു പഠിപ്പിച്ചിരുന്നു. രാജനീതിയുടെ പല മർമ്മങ്ങളേയും ത്രിസർഗ്ഗിയിൽ പ്രകാശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അവരുടെ ആവശ്യത്തെ പുരസ്കരിച്ചായിരിക്കാം ചിത്രഭാനു ആ ഭാഗം മാത്രം വ്യാഖ്യാനിച്ചത്. അതിനാൽ അതിനു ത്രൈസർഗ്ഗികവ്യാഖ്യയെന്നും ഒരു സംജ്ഞയുണ്ട്. എല്ലാ സർഗ്ഗങ്ങളും താൻ വ്യാഖ്യാനിച്ചിട്ടില്ലെന്ന് അദ്ദേഹംതന്നെ ആരംഭത്തിൽ

> “പ്രവൃത്തിശക്ത്യോരവസാദതോ/ന്തരാ
> ഭവേദനിർവ്യൂഢമിദം തു യദ്യപി
> തഥാപി ശബ്ദാർത്ഥനവാധ്വബോധകം
> കരോതി കാമം സുധിയാം നിബന്ധനം.”

എന്ന പദ്യത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നു. വ്യാഖ്യാനം സർവതോ മുഖവും വ്യാഖ്യാതാവിനു വൈയാകരണന്റേയും സഹൃദയന്റെയും നിലയിലുള്ള സ്ഥാനത്തെ വിശിഷ്യ വിശദീകരിക്കുന്നതുമാകുന്നു. ആ വിഷയത്തിൽ പൂർണ്ണ സരസ്വതിയുടെ സമസ്കന്ധനായി അദ്ദേഹത്തെ ഗണിക്കാം. തന്റെ വിവരണം ചർച്ച ചെയ്യുന്നതിന് അധികാരികൾ ആരെന്ന് അദ്ദേഹം താഴെക്കാണുന്ന പദ്യങ്ങളിൽ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു:

> “ന വാ നവേ കർത്തരി സാവധീരണാഃ
> സമത്സരാഃ കേപി വിദഗ്ദ്ധമാനിനഃ
> നിബന്ധനേസ്മിൻ ജനയന്ത്യുപേക്ഷണം
> ത്യജന്തി തേ രത്നവരം കരാർപ്പിതം.
>
> രസാന്തരജ്ഞാഃ പദവാക്യചാതുരീ-
> വിവേചകാ മാനവിദോ വിപശ്ചിതഃ
> പരാകൃതേർഷ്യാഃ പരിതഃ പരീക്ഷകാഃ
> പൃഥക് പരീക്ഷാം കൃതിനോത്ര കുർവതാം.
>
> പരീക്ഷിതേത്രാവഹിതൈഃ പരീക്ഷകൈഃ
> ക്രമേണ ദോഷാശ്ച ഗുണാശ്ച ഭാന്തി ചേൽ
> വിവിച്യ വാഗർത്ഥഗതേർവിഭാവനാദ്
> ഭവേദ്ധ്രുവം നസ്സഫലഃ പരിശ്രമഃ.”

കാലം

ചിത്രഭാനുകൃതമായി കരണാമൃതം എന്ന പേരിൽ ഒരു ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥമുണ്ട്. ആ ചിത്രഭാനു പ്രസ്തുത വ്യാഖ്യാകാരനാണെന്നു ഞാൻ അനുമാനിക്കുന്നു. കരണാമൃതത്തിൽ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ കാണുന്നുണ്ട്:

> “പ്രണമ്യ ഭാസ്വദ്വിഘ്നേശവാഗ്വിഷ്ണു പരമേശ്വരാൻ
> ഗ്രഹാൻ ഗുരുംശ്ച ഗാർഗ്ഗ്യാദീൻ കരിഷ്യേ കരണാമൃതം.”
>
> “ബുദ്ധ്യോന്മഥ്യോദ്ധൃതം യതാൽ തന്ത്രാബ്ധേശ്ചിത്രഭാനുനാ
> തദേതൽ കാലതത്ത്വജ്ഞാ ഗൃഹ്ണന്തു കരണാമൃതം.”

‘ബുദ്ധ്യോന്മഥ്യോദ്ധൃതം യതാൽ’ എന്നതു കലിവാക്യമാണ്. അതിൽനിന്നു കരണാമൃതത്തിന്റെ നിർമ്മിതി കൊല്ലം 706-ൽ ആണെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. ‘ഗാർഗ്ഗ്യ’ എന്ന പദത്താൽ ഗ്രന്ഥകാരൻ സ്മരിക്കുന്നതു കേളല്ലൂർ ചോമാതിരിയെയാണ്. ചോമാതിരി ചിത്രഭാനുവിന്റെ ഗുരുക്കന്മാരിൽ പ്രഥമഗണനീയനായിരുന്നു. ‘വിഷ്ണുപരമേശ്വര’ പദംകൊണ്ടു കരണാമൃതനിർമ്മാതാവു ശങ്കരനാരായണമൂർത്തിയെ വന്ദിക്കുന്നതായി ഊഹിക്കാം. പ്രസ്തുതകരണത്തിനു വിശിഷ്ടമായ ഒരു സംസ്കൃത വ്യാഖ്യാനം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്, ‘ചിത്രഭാനു നാമ്നാ ദ്വിജവര്യേണ’ എന്ന് ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രസ്താവന കാണുന്നു. ചുവടേ പകർത്തുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ അതിലുള്ളവയാണ്:

> “വാഗീശ്വരീം പ്രണമ്യാഹം ഗുരൂംശ്ചാർക്കാദികാൻ
>   ഗ്രഹാൻ
> പ്രാരഭേ ചിത്രഭാനൂക്തം വ്യാഖ്യാതും കരണാമൃതം.”
>
> “ആചന്ദ്രതാരകം സ്ഥേയാൽ തദിദം ചിത്രഭാനുവൽ
> കാലതത്ത്വജ്ഞവിജ്ഞാനപ്രീതയേ കരണാമൃതം.”

‘ബുദ്ധ്യോന്മഥ്യ’ എന്ന ശ്ലോകത്തിന് അർത്ഥവിവരണം ചെയ്യുമ്പോൾ വ്യാഖ്യാതാവു “ചിത്രഭാനുനേത്യനേന നാമകീർത്തനേന യസ്യേദ്ദശീഷ്വതിഗഹനാസു ഗണിതഗോളയുക്തിഷ്വ പ്രതിഹതപ്രസരാ ബുദ്ധിർദ്ദരീദൃശ്യതേ, തേനോദ്ധൃതമിത്യ നേനാദരണീയമേതദിതി ദർശിതം” എന്നു പറയുന്നു. ഈ പംക്തികളിൽനിന്നു ചിത്രഭാനുവിനു ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തിലുള്ള പാണ്ഡിത്യപ്രകർഷം വ്യഞ്ജിക്കുന്നു. ദൃഗ്ഗണിതകാരന്റെ പദ്ധതിയനുസരിച്ചു നാലു പരിച്ഛേദങ്ങളിലാണ് കരണാമൃതം രചിച്ചിരിക്കുന്നത്.

ദേവകൃതമായി മറ്റൊരു കരണാമൃതംകൂടി കാണ്മാനുണ്ട്. ആ ആചാര്യൻ കേരളീയനാണോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല. പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥം ആര്യഭടീയത്തിന്റെ സംക്ഷേപവും അതിലെ ശ്ലോകങ്ങൾ ആര്യാവൃത്തത്തിൽ ഗ്രഥിതങ്ങളുമാണ്.

ദേശം

ചിത്രഭാനു ചൊവ്വരം ഗ്രാമക്കാരനാണെന്നുള്ളതിനു തെളിവു കാണിക്കാം. യദുവീരോദയം എന്നൊരു വിശിഷ്ട നാടകം അദ്ദേഹത്തിന്റെ വംശജനായ ശങ്കരൻനമ്പൂതിരി നിബന്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിന്റെ പ്രസ്താവനയിൽ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന പംക്തികൾ കാണുന്നു:

“അസ്തി താവദനവദ്യവൈദികധർമ്മവിധാനതല്പരശ്രോത്രിയസമുദായനിവാസഭൂമി, സ്സമസ്തവിദ്യാസമ്പ്രദായ പ്രവർത്തക ഗുരുഭൂതസ്യ സർവദാ സർവഭൂതാനുഗ്രഹൈകരസസ്യ ദേവസ്യ ദക്ഷിണാമൂർത്തേരധി...ശാലീ ശിവകരോ നാമ ഗ്രാമഃ യത്ര പവിത്രചരിത്രസ്യ ഗൃഹമേധിനോ മഹീദേവസ്യ സമുദ്ഭൂത സകലകലാനിധി... ശാസ്ത്രാഭിജ്ഞഃ പുത്രശ്ചിത്രഭാനുരിതി ജഗതി പ്രതീതോ മഹാകവിഃ, അതിഗംഭീരഭാരവികാവ്യമഹാർണ്ണവകർണ്ണധാരഃ, പര്യാപ്തപരമപുരുഷാർത്ഥതയാ പരിഗളിത ശരീരബന്ധോപി...യശോമയമതിവിശദം വിപുലതരമാദധാ നസ്തിഭുവനമദ്യാപ്യധ്യാസ്തേ. തദന്വയപ്രസൂതസ്യ കസ്യചിദ്വിജന്മനഃ പരമേശ്വരശർമ്മണഃ സദ്ധർമ്മനിഷ്ഠസ്യ ഗരിഷ്ഠസ്യ സ്വാധ്യായാധ്യയനനിരതസ്യ നിരന്തരഹരിചരണസരോജസ്മരണദൂരീകൃതദുരിതരാശേരാത്മജേന ശങ്കരനാമ്നാ വിരചിതം യദുവീരോദയം നാമ നാടകം.”

ഇതിൽനിന്നു കിരാതാർജ്ജുനീയവ്യാഖ്യാകാരനായ ചിത്രഭാനുവിന്റെ കുലത്തിൽ ജാതനായ പരമേശ്വരന്റെ പുത്രനാണ് നാടകകർത്താവ് എന്നും ആ കുടുംബം ശിവപുരം ഗ്രാമത്തിൽ അന്തർഭവിച്ചതാണെന്നും വിശദമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. ആ നാടകത്തിൽത്തന്നെ അദ്ദേഹം ഗൗതമഗോത്രജനാണെന്നും പറയുന്നു.

ഭാവചിന്താവലി

ഇതു മൂന്നദ്ധ്യായത്തിൽ രചിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഒരു ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥമാണ്. അതിൽ

> “നത്വാ ഗണേശ്വരം വാണീം ചിത്രഭാനും ഗുരൂൻ ഗ്രഹാൻ
> ഭക്ത്യാ വിലിഖ്യതേ കിഞ്ചിൽ ഭാവചിന്താവലീ മയാ.”

എന്നൊരു വന്ദനശ്ലോകം കാണുന്നുണ്ട്. ആ ശ്ലോകത്തിലെ ചിത്രഭാനുപദം കേവലം സൂര്യവാചിയാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല. എന്റെ ഊഹം ശരിയാണെങ്കിൽ ചിന്താവലീകാരൻ ചിത്രഭാനുവിന്റെ ശിഷ്യനാണെന്നു വിചാരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിൽ നിന്ന് ഒരു ശ്ലോകം കൂടി ഉദ്ധരിക്കാം:

> “അശുഭൈശ്ശുഭൈശ്ച ദൃഷ്ടേ ഭാവർക്ഷേ ഭാവപേഥവാ
>   ബലിനി
> ഭാവാ ഭവന്തി ചപലാ ഹീനാ വാ നിഷ്ഫലാശ്ചാപി.”

6 തിരുമംഗലത്തു നീലകണ്ഠൻ

മനുഷ്യാലയ ചന്ദ്രിക, മാതംഗലീല, കാവ്യോല്ലാസം എന്നീ മൂന്ന് ഉൽകൃഷ്ടകൃതികൾ തിരുമംഗലത്തു നീലകണ്ഠൻനമ്പീശൻ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ദേശം

താഴെ കാണുന്ന പദ്യങ്ങൾ പ്രകൃതത്തിൽ ഉദ്ധരണാർഹങ്ങളാണ്:

> “നൃസിംഹയാദവാകാരതേജോദ്വിതയമദ്വയം
> രാജതേ നിതരാം രാജരാജമംഗലധാമനി.
>
> തത്രത്യഃ ശ്രീമദേതച്ചരണസരസിജൈകാശ്രയോ
> നീലകണ്ഠോ
> നിത്യം ശ്രീമംഗലാവാസ്യമലഗുരുജനാദാത്ത
> ശാസ്ത്രാവബോധഃ
> ബ്രഹ്മാനന്ദാഭിധാനപ്രഥിതയതികൃപാപ്രാപ്ത
> തത്ത്വാവബോധഃ
> സ്വാധീതസ്ഥൈര്യകാംക്ഷീ പരഹിതനിരതോരത്നമുച്ചൈ
> രതാനീൽ.
> ശ്രീമൽകുണ്ഡപുരേ വിരാജതി പരക്രോഡേ ച തേജഃ പരം
> നാവാനാമ്നി ച ധാമ്നി യച്ച നിതരാം മല്ലീവിഹാരാലയേ
> അശ്വത്ഥാഖ്യനികേതനേപി ച പുരേ ശ്രീകേരളാധീശ്വരേ
> സംഭ്രയൈതദ്ഗുരുപ്രകാശവിഷയേ ചിത്തേ
> മമോജ്ജൃംഭതാം.
>
> ശ്രീമംഗലാസ്പദസദാശ്രയനീലകണ്ഠ-
> പ്രേമപ്രകർഷനിലയസ്സകലാഭിവന്ദ്യഃ
> ശ്രീമദ്ഗിരീന്ദ്രതനയാതനയോ/ങ്ഘ്രിഭാജാം
> കാമപ്രദോ ജയതി മത്തമതംഗജാസ്യഃ.
>
> തദ്ദേവപാദകമലൈകസമാശ്രയഃ കോ-
> പ്യുദ്യോതമാനഗുരുവര്യകൃപാഭിയോഗാൽ
> വിദ്യാപരിശ്രമപരോ ബഹുധാത്മശുദ്ധാ-
> വുദ്യോഗവാൻ ഭവതി ബാലവിബോധനേ ച.
>
> യേഷാം ശ്രുതിപ്രണയിനീ ധിഷണാ, യദീയ-
> സ്സങ്കല്പകല്പിതതനുഃ പരമേശ്വരോപി
> തേഷാം മഹീസുമനസാം മഹനീയഭാസാ-
> മുത്തംസയേ പരമുദാരപദാരവിന്ദം.
>
> നിസർഗ്ഗസംസിദ്ധസമസ്തശില്പ-
> പ്രാവീണ്യമാദ്യം ദ്രുഹിണം പ്രണമ്യ
> മയാ മനുഷ്യാലയചന്ദ്രികൈഷാ
> വിലിഖ്യതേ മന്ദധിയാം ഹിതായ.
>
> മയമതയുഗളം പ്രയോഗമഞ്ജ-
> ര്യപി ച നിബന്ധനഭാസ്കരീയയുഗ്മം
> മനുമതഗുരുദേവപദ്ധതിശ്രീ-
> ഹരിയജനാദിമഹാഗമാ ജയന്തി.
>
> മാർക്കണ്ഡേയനിബന്ധനം മയമതം രത്നാവലിം ഭാസ്കര-
> പ്രോക്തം കാശ്യപവിശ്വകർമ്മഗുരുദേവോക്തഞ്ച
> പഞ്ചാശികാം
> സവ്യാഖ്യാം ഹരിസംഹിതാം വിവരണാദ്യം
> വാസ്തുവിദ്യാദികം
> ദൃഷ്ട്വാ തന്ത്രസമുച്ചയോക്തമനുസൃത്യൈവാത്ര
> സംക്ഷിപ്യതേ.” (മനുഷ്യാലയചന്ദ്രിക)
>
> “നൃസിംഹയാദവൌ ദൈത്യസമൂഹോഗ്രാടവീദവൌ
> രാജമാനൌ ഭജേ രാജരാജമംഗലവാസിനൌ.”
> (മാതംഗലീല)

(1) ‘നൃസിംഹയാദവാകാര’ (2) ‘ശ്രീമൽകുണ്ഡപുരേ’ (3) ‘ശ്രീമംഗലാസ്പദ’ (4) ‘തദ്ദേവപാദ’ എന്നീ നാലു പദ്യങ്ങൾ കാവ്യോല്ലാസത്തിന്റെ ഉപക്രമത്തിലും കാൺമാനുണ്ട്. പിന്നീട്,

> “കാവ്യപ്രകാശദശരൂപയുഗപ്രതാപ-
> രുദ്രീയപാവനരസാർണ്ണവതന്ത്രഭേദാഃ
> ഏകാവലീപ്രഭൃതിഭോജവചോവിശേഷാഃ
> കാവ്യാർത്ഥഭേദഗതിബോധകരാ ജയന്തി.”

എന്നൊരു പദ്യം കവി ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ പദ്യങ്ങളിൽനിന്നു നീലകണ്ഠനെന്നാണ് ഗ്രന്ഥകാരന്റെ പേരെന്നും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗൃഹനാമം തിരുമംഗലമെന്നാണെന്നും, അതിനടുത്തുള്ളരാജരാജമംഗലം (രായിരമംഗലം) എന്ന ക്ഷേത്രത്തിലെ നരസിംഹമൂർത്തിയും ശ്രീകൃഷ്ണമൂർത്തിയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇഷ്ടദേവതകളായിരുന്നു എന്നും കാണാവുന്നതാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വേദാന്തഗുരു ബ്രഹ്മാനന്ദനെന്ന ഒരു സന്യാസിയായിരുന്നു. ബ്രഹ്മാനന്ദൻ ഗൗഡപാദകൃതമായ ഉത്തരഗീതയ്ക്ക് ഒരു വ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതിനു പുറമെ ഭാഗവതൈകാദശസാരം എന്ന മറ്റൊരു ഗ്രന്ഥവും രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി അറിയുന്നു. അദ്ദേഹം തൃശ്ശൂരിലെ സ്വാമിയാരന്മാരിൽ ആരെങ്കിലുമായിരുന്നിരിക്കാം. പിന്നീടു നീലകണ്ഠൻ (പ്രകാശവിഷയം) വെട്ടത്തുനാട്ടിലെ ചില ദേവന്മാരെ വന്ദിക്കുന്നു. തൃക്കണ്ടിയൂർ, തൃപ്രങ്ങോട്ട്, തിരുനാവാ, മുല്ലപ്പള്ളി, ആലത്തൂർ, കേരളാധീശ്വരം ഈ ആറു ക്ഷേത്രങ്ങളേയുമാണ് അദ്ദേഹം സ്മരിക്കുന്നത്. “നിത്യം രാജകരാജമംഗലപുരേ ചാരാദ്ദ് ഗണേശാലയേ നാവാനാമ്നി ച ധാമ്നി രാജതിതരാം മല്ലീവിഹാരാലയേ” എന്ന പാഠമനുസരിച്ചാണെങ്കിൽ മുൻപറഞ്ഞവയിൽ ആദ്യത്തെ നാലു ക്ഷേത്രങ്ങൾക്കുപുറമേ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിവക്ഷ രാജരാജ മംഗലവും ഗണേശാലയവുമാണെന്നു വരണം. പക്ഷേ രാജാരാജ മംഗലത്തെപ്പറ്റിയുള്ള പ്രസ്താവന ആദ്യത്തെ ശ്ലോകത്തിൽത്തന്നെ കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നതിനാൽ പ്രസ്തുത പാഠം അശുദ്ധകോടിയിൽ തള്ളേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഏതായാലും നമ്മുടെ കവി ഗണേശമൂർത്തിയുടെ പരമാരാധകനായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു പക്ഷാന്തരമില്ല. ഏതു വഴിക്കു നോക്കിയാലും അദ്ദേഹം വെട്ടത്തുനാട്ടുകാരനാണെന്നുള്ളതു നിസ്സംശയമാണ്. തൃപ്രങ്ങോട്ടു ക്ഷേത്രത്തിനു സമീപം തിരുമംഗലം എന്ന പേരിൽ ഒരു മൂത്തതിന്റെ ഗൃഹം ഇന്നും ഉള്ളതായി അറിയുന്നു. പക്ഷേ ‘യേഷാം ശ്രുതിപ്രണയിനീ’ എന്ന ശ്ലോകംകൊണ്ടു മനുഷ്യാലയചന്ദ്രികയുടെ കർത്താവ് ഒരു നമ്പൂതിരിയോ ശിവദ്വിജനോ അല്ലെന്നും “തദ്ദേവപാദകമല” എന്ന ശ്ലോകംകൊണ്ട് ഒരമ്പലവാസിയാകണമെന്നുമാണല്ലോ അനുമാനിക്കേണ്ടത്.

കാലം

നീലകണ്ഠൻ നമ്പീശന്റെ കാലത്തെപ്പറ്റി ക്ലിപ്തമായി ഒന്നും പറവാൻ തരമില്ല. എന്നാൽ മനുഷ്യാലയചന്ദ്രികയിൽ ചേന്നാസ്സനമ്പൂതിരിയുടെ തന്ത്രസമുച്ചയത്തേയും അതിന്റെ വിവരണാദി വ്യാഖ്യാനങ്ങളേയും സ്മരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു, കൊല്ലം 650-ആണ്ടിനു മുമ്പല്ല അദ്ദേഹം ജീവിച്ചിരുന്നതെന്നു നിർണ്ണയിക്കാം. വാസ്തുവിദ്യയെപ്പറ്റിയും അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും അതിന്റെ കാലം അനിർണ്ണീതമാകയാൽ തദനുരോധേന ഒരനുമാനത്തിനും മാർഗ്ഗം കാണുന്നില്ല; അദ്ദേഹം കേളല്ലൂർ ച്ചോമാതിരിയുടെ ശിഷ്യനാണെന്നു ചില പഴമക്കാർ പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുണ്ട്. ഏവഞ്ച ഇതരലക്ഷ്യങ്ങൾ ലഭിക്കുന്നതുവരെ അദ്ദേഹം കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നതായി സങ്കല്പിക്കുന്നതിൽ അനൗചിത്യമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. കാവ്യോല്ലാസത്തിൽ, ഏകാവലി, പ്രതാപരുദ്രീയം, രസാർണ്ണവസുധാകരം, എന്നീ അലങ്കാരഗ്രന്ഥങ്ങളെ സ്മരിക്കുന്ന അദ്ദേഹം ക്രി. പി. എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന അപ്പയ്യദീക്ഷിതരേയും ജഗന്നാഥപണ്ഡിതരേയും പറ്റി ഒന്നും പ്രസ്താവിക്കുന്നില്ലെന്നുള്ളത് ഈ അനുമാനത്തിന് ഏറെക്കുറെ ഉപോൽബലകമാണ്.

മനുഷ്യാലയ ചന്ദ്രിക

നീലകണ്ഠന്റെ മൂന്നു ഗ്രന്ഥങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിവിധ ശാസ്ത്രപാണ്ഡിത്യത്തേയും കവിതാവൈദഗ്ദ്ധ്യത്തേയും പ്രസ്പഷ്ടമാക്കുവാൻ പര്യാപ്തങ്ങളായി പരിശോഭിയ്ക്കുന്നു. രണ്ടു മയമതങ്ങൾ, പ്രയോഗമഞ്ജരി, രണ്ടു ഭാസ്കരീയനിബന്ധനങ്ങൾ, മാർക്കണ്ഡേയമതം, പരാശരമതം, രത്നാവലി, കാശ്യപീയം വിശ്വകർമ്മീയം, ഈശാനഗുരുദേവപദ്ധതി, ഹരിസംഹിത, പഞ്ചാശിക (സവ്യാഖ്യ), വാസ്തുവിദ്യ എന്നിങ്ങനെ പല പ്രമാണഗ്രന്ഥങ്ങൾ പരിശോധിച്ചാണ് അദ്ദേഹം ശില്പവിഷയത്തിൽ കേരളത്തിലെ ഒരു പ്രമാണഗ്രന്ഥമായ മനുഷ്യാലയചന്ദ്രിക രചിച്ചിട്ടുള്ളത്. തന്ത്രസമുച്ചയത്തോട് അദ്ദേഹത്തിനുള്ള കടപ്പാടിനെപ്പറ്റി പ്രത്യേകമായി പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്നുമുണ്ട്. ‘ചന്ദ്രിക’യിൽ ഏഴദ്ധ്യായങ്ങളും അവ ഓരോന്നിലും ഭിന്നവൃത്തങ്ങളിൽ ഇരുപതിനുമേൽ അൻപതിനകം പദ്യങ്ങളും അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ശില്പലക്ഷണം, ദിങ്നിർണ്ണയം, പരിതഃപ്രദേശചിന്ത, മാനസാധനനിർണ്ണയം, പരദേവതാസ്ഥിതിനിയമം, യോന്യാദിനിർണ്ണയം, ദീർഘവിസ്താരാദികല്പനാക്രമം, ഉപപീഠവിധി, പാദപീഠോത്തരലുബാദിവിധി, വേദികാവിധി, അങ്കണവിധി, ശാലാവിധി, ഗോശാലാസ്ഥാനവിധി, കൂപസ്ഥാനവിധി, വാസ്തുപൂജാദിവിധി, ഭവനപരിഗ്രഹവിധി എന്നിങ്ങനെ ഗൃഹോപഗൃഹാദിനിർമ്മാണത്തെ പരാമർശിക്കുന്ന സകലവിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ചും പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിൽ നിഷ്കൃഷ്ടമായി പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ വിഷയത്തിൽ ഇത്രമാത്രം പ്രചാരമുള്ള ഒരു കേരളീയനിബന്ധം വേറെ ഇല്ലെന്നുതന്നെ പറയാം.

നീലകണ്ഠൻ തനിക്കു മാർഗ്ഗദർശങ്ങളായി നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്യുന്ന ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ പലതും കേരളീയങ്ങളല്ല. പ്രയോഗമഞ്ജരി, പദ്ധതി, സമുച്ചയം, ഇവ കേരളീയങ്ങളാണെന്നു മുമ്പു തെളിയിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. വാസ്തുവിദ്യയും കേരളീയംതന്നെ. മയമതത്തിനു കേരളത്തിൽ അത്യധികം പ്രചാരമുണ്ട്. അതും വിശ്വകർമ്മീയവും കൂടി കേരളോൽപന്നങ്ങളാണെന്നു ഗണിക്കാവുന്നതാണ്. മയമതത്തോടു സമുച്ചയകാരനു വലിയ കടപ്പാടുണ്ട്. രണ്ടു മയമതങ്ങളെ നീലകണ്ഠൻ സ്മരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും ഒന്നേ നമുക്കു കിട്ടീട്ടുള്ളു.

മയമതം

അസുരശില്പിയായ മയനാണ് ഈ നിബന്ധം നിർമ്മിച്ചതെന്നു ഗ്രന്ഥത്തിൽ അതിന്റെ പ്രശസ്തിക്കു വേണ്ടി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

> “പിതാമഹാദ്യൈരമരൈർമ്മുനീശ്വരൈ-
> ര്യഥാ യഥോക്തം സകലം മയേന തൽ
> തഥാ തഥോക്തം സുധിയാം ദിവ്യൗകസാം
> നൃണാം ച യുക്ത്യാഖിലവാസ്തുലക്ഷണം”

എന്ന പദ്യം നോക്കുക. മുദ്രിതമായ മയമതത്തിൽ ആകെ മുപ്പത്തിനാലധ്യായങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. അതിനുമേൽ നാലധ്യായങ്ങൾകൂടി കാണണമെന്നാണ് അഭിജ്ഞന്മാരുടെ പക്ഷം. പീഠലക്ഷണത്തിന്റെ വർണ്ണനത്തോടുകൂടിയാണ് മുദ്രിതഭാഗം അവസാനിക്കുന്നത്.

വാസ്തുവിദ്യ

വാസ്തുവിദ്യയുടെ കാലത്തേയോ കർത്താവിനേയോ പറ്റി യാതൊരറിവുമില്ല. അതും മയമതം പോലെ പ്രായേണ അനുഷ്ടപ്ഛന്ദസ്സിൽ ഉപനിബദ്ധമായിക്കാണുന്നു. ആകെ പതിനാറധ്യായങ്ങളുണ്ട്. സാധനകഥനം, വസുധാലക്ഷണം, വാസ്തുദേവതാകഥനം, പുരുഷസംസ്ഥാനം ഇങ്ങനെയാണ് അധ്യായങ്ങൾക്കു സംജ്ഞകൾ ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്.

> “ദാരുസ്വീകരണം പശ്ചാന്നിധിഗേഹസ്യ ലക്ഷണം
> വക്ഷ്യേ, നൈവാത്ര വക്ഷ്യാമിഗ്രന്ഥബാഹുല്യതോ ഭയാൽ”

എന്ന് ആചാര്യൻ 13-ആമധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതിൽ നിന്നു വാസ്തുവിദ്യക്കപ്പുറം നിധിഗേഹം എന്നും ഒരു ഗ്രന്ഥം അദ്ദേഹം രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി വെളിപ്പെടുന്നു. അതു കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ല.

വിശ്വകർമ്മീയം

നീലകണ്ഠൻ സ്മരിച്ചിരിക്കുന്ന വിശ്വകർമ്മീയവും ഒരു കേരളീയശില്പഗ്രന്ഥമാണെന്നു തോന്നുന്നു.

> “ഭഗവന്തം ദേവദേവം നത്വാ വ്യാപിനമിഷ്ടദം
> നരാണാം ശ്രേയസേ ചൈവ പ്രാർത്ഥിതാനാം
> ഹിതേച്ഛയാ
> ഗൃഹാണാം ശോഭനം സ്ഥാനം ദേവതാനാം ഗവാം നൃണാം
> ജലസ്ഥാനം ശിലാസ്ഥാനമാരാമസ്ഥാനമേവ ച
> ക്ഷേത്രമക്ഷേത്രമശ്രേഷ്ഠം മധ്യമന്തം തഥാപരം
> സംക്ഷേപേണ പ്രവക്ഷ്യാമി യഥാഹ ഭഗവാനജഃ”

ഇവ അതിലെ ശ്ലോകങ്ങളാണ്. ഇത്തരത്തിലുള്ള ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങൾക്കെല്ലാം പ്രായേണ മണിപ്രവാളാനുവാദങ്ങളും ഭാഷാ വ്യാഖ്യാനങ്ങളും ചില കേരളീയപണ്ഡിതന്മാർ നിർമ്മിച്ചു കാണുന്നുണ്ടെന്നു ഞാൻ മുമ്പുതന്നെ സൂചിപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞു.

7 മാതംഗലീല

ഗജശാസ്ത്രത്തെസ്സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം മാതംഗലീലയെക്കാൾ പ്രചുരപ്രചാരവും പ്രമാണീഭൂതവുമായ ഒരു ഗ്രന്ഥം കേരളത്തിലില്ല. പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥം പന്ത്രണ്ടു പടലങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മനുഷ്യാലയചന്ദ്രികയെപ്പോലെ വിഭിന്നവൃത്തങ്ങളിലാണ് മാതംഗലീലയും വിരചിതമായിരിക്കുന്നത്. നാഗോൽപത്യധികാരം, ശുഭലക്ഷണാധികാരം, അശുഭലക്ഷണാധികാരം, ആയുർല്ലക്ഷണാധികാരം, വയോലക്ഷണാധികാരം, മാനനിർണ്ണയാധികാരം, മൂല്യവിശേഷാധികാരം. സത്വലക്ഷണാധികാരം, മതഭേദാധികാരം, ഗജഗ്രഹാധികാരം, ഗജരക്ഷണദിനർത്തുചര്യാധികാരം, ആധോരണഗുണാദ്യധികാരം ഇവയാണ് പടലങ്ങളുടെ സംജ്ഞകൾ.

8 നാഗോൽപത്തി

അംഗരാജ്യത്തിൽ രോമപാദനെന്നു പണ്ട് ഒരു രാജാവുണ്ടായിരുന്നു. ദശരഥമഹാരാജാവിന്റെ ബന്ധുവായ ഒരു രോമപാദനുമായി നാം രാമായണത്തിൽ പരിചയപ്പെടുന്നുണ്ടല്ലോ. അദ്ദേഹം തന്നെയായിരിക്കണം ഈ രോമപാദനും. ഒരിക്കൽ അനവധി ആനകൾ ഒന്നിച്ചുകൂടി അംഗരാജ്യത്തിലെ വിളവുകൾ നശിപ്പിക്കുകയും രോമപാദൻ കാട്ടിൽ പോയി അവയെ പിടിച്ചുകൊണ്ടുവന്നു രാജധാനിയിൽ കെട്ടിയിടുകയും ചെയ്തു. അവ പാലകാപ്യമഹർഷിയുടെ ആനകളായിരുന്നു. അദ്ദേഹം തന്റെ ഗജങ്ങളെ അന്വേഷിച്ച് അംഗരാജ്യത്തിൽ ചെല്ലുകയും അവിടെ അവയെ കണ്ട് അവയ്ക്കു വ്രണചികിത്സ ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം രോമപാദൻ ആ മഹർഷിയെ അർഘ്യപാദ്യാദികൾ സംഭാവന ചെയ്തു പ്രസാദിപ്പിച്ച് അദ്ദേഹത്തിനും ആ ഗജങ്ങൾക്കും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തെപ്പറ്റി ചോദിച്ചു. പാലകാപ്യൻ അതിനു താഴെ സംക്ഷേപിക്കുന്ന വിധത്തിൽ മറുപടി പറഞ്ഞു: "പണ്ട് ആനകൾക്കു സ്വർഗ്ഗത്തിലോ ഭൂമിയിലോ യഥേഷ്ടം സഞ്ചരിക്കുവാൻ കഴിയുമായിരുന്നു. ഒരിക്കൽ ചില ആനകൾ ഹിമവൽപർവ്വതത്തിൽ നില്ക്കുന്ന ഒരു വലിയ വടവൃക്ഷത്തിന്റെ ശാഖകൾ നശിപ്പിക്കുകയും അപ്പോൾ അവിടെ തപസ്സുചെയ്തു കൊണ്ടിരുന്ന ദീർഘതപസ്സെന്ന മഹർഷി അതു കണ്ടു കോപിച്ച് 'ഇനി നിങ്ങൾ മനുഷ്യർക്കു വാഹനങ്ങളായി തീരുവിൻ' എന്ന് അവയെ ശപിക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം അവ പല രോഗങ്ങൾക്കും വശംവദങ്ങളായി. ബ്രഹ്മാവു കരുണയോടുകൂടി ആയുർവേദപരായണനായ ഒരു മുനി ഗജബന്ധുവായി കാലാന്തരത്തിൽ അവതരിക്കുമെന്നും അദ്ദേഹം ഗജങ്ങളുടെ വ്യാധികളെ ശമിപ്പിക്കുമെന്നും അരുളിച്ചെയ്തു. അങ്ങിനെയിരിക്കെ ഒരവസരത്തിൽ വസുപുത്രിയായ ഗുണവതി എന്ന യുവതി മാതംഗമുനിയുടെ ആശ്രമത്തെ പ്രാപിക്കുകയും ദേവേന്ദ്രൻ തന്റെ തപോവിഘ്നത്തിന്നായി അയച്ച ഒരു സ്ത്രീയാണ് അവൾ എന്നു ശങ്കിച്ച് ആ മുനി അവളെ പിടിയാനയാകട്ടെ എന്നു ശപിക്കുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശാപമോചനവരം നിമിത്തം ആ പിടിയാന സാമഗായനമുനിയുടെ രേതസ്സു പാനംചെയ്കയും തൽഫലമായി പാലകാപ്യൻ എന്ന മുനികുമാരനെ പ്രസവിക്കുകയും ചെയ്തു. ആ പാലകാപ്യൻ തന്നെയാണ് ഞാൻ" ഇങ്ങനെയുള്ള ആത്മകഥാകഥനത്തിനുമേൽ ഹസ്ത്യായുർവേദത്തെ സമഗ്രമായി അദ്ദേഹം അംഗരാജാവിനെ ഉപദേശിച്ചു. ഇതാണ് പുരാണപ്രസിദ്ധമായ ഗജോൽപത്തികഥ.

ഔത്തരാഹനായ പാലകാപ്യനാണ് ഹസ്ത്യായുർവേദത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവെന്നു മാത്രമേ ഊഹാപോഹകുശലന്മാർ ഈ കഥയിൽനിന്നു ധരിക്കേണ്ടതായിട്ടുള്ളു. മാതംഗലീലയിൽ നിന്നു മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങൾ ചുവടേ പകർത്തുന്നു:

> "ധർമ്മാത്മികാ സൃഷ്ടിരനേകപാനാം,
> ഹിതായ യജ്ഞസ്യ ച ദേവതാനാം,
> വിശേഷതോ രാജഹിതായ, തസ്മാ-
> ദ്യത്നേന നാഗാഃ ഖലു രക്ഷണീയാഃ"

> "യുധ്യന്തി കേവലം യോധാ വഹന്ത്യേവ ഹയാ രഥാൻ
> വാരണാസ്തു നരേന്ദ്രാർഹാ യുധ്യന്തി ച വഹന്തി ച"
> "നാഗാധ്യക്ഷോസ്തു ധീമാൻ നരപതിസദൃശോ
> ധാർമ്മികസ്സ്വാമിഭക്തഃ
> ശുദ്ധസ്സത്യപ്രതിജ്ഞോ വ്യസനവിരഹിത-
> സ്സംയതാക്ഷോ വിനീതഃ
> ഉത്സാഹീ ദൃഷ്ടകർമ്മാ പ്രിയവചനരത-
> സ്സദ്ഗുരോരാത്തശാസ്ത്രോ
> ദക്ഷോ ധീരശ്ശരണ്യോ ഗജഹരണചണോ
> നിർഭയസ്സർവവേത്താ."

ഒരു ആനക്കാരനുണ്ടായിരിക്കേണ്ട സിദ്ധികൾ എന്തെല്ലാമെന്ന് ഒടുവിലത്തെ പദ്യത്തിൽ നിന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. മാതംഗലീല പാലകാപ്യന്റെ മൂലഗ്രന്ഥം നിഷ്കർഷിച്ചു പഠിച്ചു സംഗ്രഹിച്ചതാണെന്ന്

> "മുനീന്ദ്രോദിതമാതംഗശാസ്ത്രാഗാധാർണ്ണവാന്മയാ
> അല്പാ മാതംഗലീലേതി ലബ്ധേയം ശോധ്യതാം ബുധൈഃ"

എന്ന പദ്യത്തിൽ നീലകണ്ഠൻ നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. മാതംഗലീലയുടെ ഭാഷാനുവാദങ്ങളെപ്പറ്റി യഥാവസരം പ്രസ്താവിക്കാം.

9 കാവ്യോല്ലാസം

ഇതു് ഒരു അലങ്കാരഗ്രന്ഥമാകുന്നു. 'നൃസിംഹയാദവാകാര' മുതലായ ശ്ലോകങ്ങൾക്കുശേഷം ആചാര്യൻ ഇങ്ങനെ പ്രതിജ്ഞ ചെയ്യുന്നു:

"ശാസ്ത്രന്യായപ്രായകാവ്യപ്രകാശാ-
ദ്യർത്ഥാംഭോധൗ തദ്. . .
ഗാഹന്തേ നോ ബാലകാസ്താവദസ്മാൽ
കാവ്യോല്ലാസഃ കഥ്യതേ ഹൃദ്യരൂപഃ

അസ്മദ്ബുദ്ധേർവിശുദ്ധ്യൈ മുഹുരപി ബഹുത-
ന്ത്രാവലോകാന്മയാ യ-
ല്ലബ്ധം ബുദ്ധഞ്ച കിഞ്ചിത്തദപി ബുധജനൈ-
സ്സാധു സംശോധനീയം;
അന്യേ രുദ്ധന്തിദാനീന്തനമിതി കിമു തൽ-
കാലജാ ദീപികാ ന
ധ്വാന്തം നിർമ്മൂലയേദക്ഷരവിനിമയതഃ
കോത്ര ദോഷോർത്ഥസാമ്യേ?

സ്വല്പഗ്രന്ഥതയാപ്യതീവ ഗഹനാ ന്യായഗ്രഹഗ്രന്ഥിലാ-
സ്തർക്കൈശ്ചാപി പുരാതനോദിതമഹാ
തന്ത്രാന്തരസ്ഥാസ്തതഃ
ഹൃദ്യൈരദ്യ തു കാവ്യലക്ഷണപരാ തൽകാരികാ കഥ്യതേ
പദ്യൈഃ പ്രാകൃതവർജ്ജിതൈസ്തദനുരൂപോദാ
ഹൃതിശ്ചോച്യതേ.
ആദൗ കാവ്യസ്വരൂപാദ്യവയവവിഭവഃ
ശബ്ദഭേദാശ്ച വാച്യാ-
ദ്യർത്ഥാർത്ഥവ്യഞ്ജകത്വധ്വനിഗതിരസഭാ-
വാദിദോഷാ ഗുണാശ്ച,
കാവ്യാലങ്കാരനാട്യോദിതവിധിഗതയോ
രൂപകാങ്കപ്രഭേദാ
ഗീതാതോദ്യാദിലക്ഷ്മപ്രഭൃതി ബഹുവിധാ-
സ്സന്തി സംക്ഷേപതോ ƒത്ര."

പൂർവാചാര്യന്മാരുടെ കാവ്യപ്രകാശാദിഗ്രന്ഥങ്ങൾ തർക്കജഡിലങ്ങളാകയാൽ അവയിലെ തത്ത്വങ്ങൾ കാരികകളാക്കി സംസ്കൃതഭാഷാപദ്യങ്ങളിൽ അനുരൂപങ്ങളായ ഉദാഹരണങ്ങളോടുകൂടി രചിക്കുന്നതായി പ്രണേതാവു പറയുന്നു. ഒടുവിലത്തേ പദ്യത്തിൽനിന്നു ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ വ്യാപ്തി മനസ്സിലാക്കാവുന്നതാണ്. അതു് പല ഉന്മേഷങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. കാവ്യോല്ലാസത്തിന്റെ സ്വരൂപം എന്തെന്നറിവാൻ രണ്ടുദാഹരണങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിക്കാം:

1. "അർത്ഥാനാം വ്യഞ്ജകത്വം തു പദവൈശിഷ്ട്യതോ യഥാ-
ഏകാകം പൃഥുപൂർണ്ണകുംഭവഹനാൽ സ്വേദശ്രമക്ലാന്തിഭിഃ
ഖിന്നാസ്മി ക്ഷണമത്ര ഗേഹനികടേ വിശ്രമ്യ യാസ്യാമ്യഥ
ഇത്യുക്തൗ കവിവാക്ചമൽകൃതിഗതേർ വൈശിഷ്ട്യതോ
വ്യജ്യതേ
ചൗര്യോപാത്തരതിപ്രഗോപനവിധിഃ കസ്യാശ്ചി
ദേണീദൃശഃ"
2. "വ്യംഗ്യാർത്ഥഭേദവൈശിഷ്ട്യാദർത്ഥവ്യഞ്ജകതാ യഥാ-
ശബ്ദാർത്ഥം വാക്യസമ്പൽപ്രഥിമപരമതാൽ-
പര്യമപ്യപ്രധാനീ-
കൃത്യാന്യൽ സമ്യഗർത്ഥാന്തരമഭിജനയേ-
ദ്വ്യഞ്ജനൈർവൃത്തിഭേദൈഃ
ശബ്ദോസൗ വ്യഞ്ജകസ്സ്യാദപി ച തദുദിത-
വ്യംഗ്യഭേദാത്മകാർത്ഥോ-
പ്യേവം കുത്രാപി ചാർത്ഥാന്തരമപി ജനയൻ
വ്യംഗ്യതോ വ്യംഗ്യമേതൽ.

യഥാ-
"സരസിരുഹദലേ വിഭാതി നീലേ
രമണ സുനിർമ്മലനിശ്ചലാ വലാകാ
മരകതമണിഭാജനേ നിലീനാ
ശശിവിശദാ നവശംഖശുക്തികേവ"

ശ്ലോകങ്ങൾക്കു പ്രായേണ രചനാഭംഗി കുറവാണെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

10 വെട്ടത്തുനാട്ടു രവിവർമ്മത്തമ്പുരാൻ

കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ രവിവർമ്മാവെന്നൊരു രാജാവു വെട്ടത്തുനാടു ഭരിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹം പണ്ഡിതന്മാരേയും കവികളേയും പ്രോത്സാഹിപ്പിയ്ക്കുന്നതിൽ ജാഗരൂകനായിരുന്നു. അതിനുപുറമേ അദ്ദേഹം ഇളയതമ്പുരാനായിരുന്നപ്പോൾ ഭാഗവതടീകാസമുച്ചയം എന്നൊരു ഗ്രന്ഥവും നിർമ്മിയ്ക്കുകയുണ്ടായി. ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആരംഭത്തിലുള്ള ചില ശ്ലോകങ്ങളാണ് അടിയിൽ കാണുന്നതു്:

> “നമഃ ശ്രീശങ്കരാചാര്യപാദേഭ്യോ യൈർദ്ദയാലുഭിഃ
> അർത്ഥാപനേന ശാസ്ത്രാണാം വർത്തനീ രക്ഷിതാ സതാം.
>
> തുംഗഗംഭീരതാക്ഷാന്തമഹീധരമഹോദധിഃ
> ചകാസ്തിപൃഥിവീചക്രശക്രോ വിക്രമഭൂപതിഃ
>
> കമലസ്യാപി കാഠിന്യം കലിശസ്യാപി മാർദ്ദവം
> വ്യഞ്ജയന്ത്യാ വിധത്തേ യോ ബുദ്ധ്യാ സ്വായത്തസിദ്ധിതാം.
>
> അമംസ്തൈകതനൂഭക്തമർത്ത്യാമർത്ത്യമഹോദയഃ
> നിജധൂർവഹണേ ശക്തം യൽകുലം കുലശേഖരഃ,
>
> പ്രകൃത്യാ തസ്യ മിത്രത്വേ വർത്തതേ ബദ്ധസൗഹൃദഃ
> പ്രകാശഭൂപതിസ്തസ്യ മാഹാത്മ്യം ദൂരതോ ഗിരാം.
>
> കൃത്സ്നം വിശ്വംഭരാഭാരം ലഘൂകൃത്യ സ്വഗൗരവാൽ
> യദീയാ മുഹുരാശാസ്തേ ധിഷണാ വിഷയാന്തരം.
>
> ആമോദം ദധതി ഗ്രാമാ യസ്യ രാജ്യേ ദ്വിജന്മനാം
> കിശോരമാരുതാനീതനിളാനീരജരേണവഃ
>
> സാധവോ യേന മോഹാന്ധൈരുൽഖാതാഃ പരതഃ പരൈഃ
> സ്വാരാജ്യേ പ്രതിരോപ്യന്തേ ദാനമാനാംബുദോഹളൈഃ.
>
> നവപ്രതാപനിർദ്ധൂത പരോത്ഥാനഫലോദയഃ
> ലോകേഷു കീർത്ത്യാ വിദ്യാസു ബുദ്ധ്യാ വ്യാപ്തിമുപേയിവാൻ
>
> വാസുദേവപദാംഭോജമകരന്ദമധുവ്രതഃ
> രവിവർമ്മാനുജസ്തസ്യ രാജരാജസ്യ രാജതേ.
>
> ആയുർവിദ്യാധനാനാം യസ്സാധനാനാമുദാരധീഃ
> വിനിയോഗം വിതനുതേ സമീക്ഷ്യ ഫലമക്ഷയം.
> ശ്രീഭാഗവതഭാവാർത്ഥാൻ യഥാശ്രുതമധീയതാ
> യസ്യലീലാശുകേനാപി ശ്രീമതശ്ശ്രീശുകായിതം.
>
> സമാനഹൃദയൈസ്സാർദ്ധം വിബുധൈസ്സന്നിധൗ സ്ഥിതൈഃ
> ശ്രീഭാഗവതടീകാനാം വിധത്തേ സ സമുച്ചയം.”

അന്നത്തെ വെട്ടത്തുനാട്ടുരാജാവു സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലേയും കൊച്ചി മഹാരാജാവിന്റേയും ആപ്തമിത്രമായിരുന്നു എന്നു് ഈ ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു നാം അറിയുന്നു. രവിവർമ്മാവു് ഒരു കൃഷ്ണഭക്തനായിരുന്നതിനുപുറമേ വൈദ്യശാസ്ത്രവിചക്ഷണനുംകൂടി ആയിരുന്നു എന്നും ഊഹിക്കാവുന്നതാണ്. വാസുദേവസംജ്ഞനായ ഒരു കവി രവിവർമ്മാവിന്റെ സദസ്സിനെ അലങ്കരിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമധേയത്തോടു് അനുബദ്ധമായി മൂന്നു സർഗ്ഗത്തിൽ സംക്ഷേപരാമായണമെന്നും അഞ്ചു സർഗ്ഗത്തിൽ സംക്ഷേപഭാരതമെന്നും പത്തു സർഗ്ഗത്തിൽ ഗോവിന്ദചരിതമെന്നും മൂന്നു കാവ്യങ്ങൾ നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഇവ കൂടാതെ ഏഴു സർഗ്ഗത്തിൽ വിരചിതമായ കല്യാണനൈഷധം എന്ന കാവ്യവും അദ്ദേഹത്തിന്റേതാണെന്നു് ഒരു വിധം നിർണ്ണയിക്കുവാൻ കഴിയും. ശ്വേതാരണ്യസ്തുതി എന്നൊരു സംസ്കൃതഗദ്യവും രവിവർമ്മാവിന്റെ ആജ്ഞാനുസാരം നിർമ്മിതമായിട്ടുണ്ടു്. അതിന്റെ പ്രണേതാവു മറ്റൊരു കവിയാണെന്നു തോന്നുന്നു. ആദ്യം നിർദ്ദേശിച്ച നാലു കാവ്യങ്ങളും ബാലപാഠത്തിനായി അനുഷ്ടുപ്പുവൃത്തത്തിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ളവയാണ്. രവിവർമ്മത്തമ്പുരാൻ തൃക്കണ്ടിയൂർ അച്യുതപ്പിഷാരടിയുടേയും പുരസ്കർത്താവായിരുന്നു. പിഷാരടി തന്റെ പ്രവേശകം എന്ന വ്യാകരണഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഉപക്രമത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ

> “ലക്ഷ്മ്യാ പ്രകാശവിഷയം രഞ്ജയൻ നിജയാ നിജം
> നിത്യമുദ്യൻ വിജയതേ സുകൃതാലംബനം രവിഃ”

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ രവിവർമ്മാവിനേയും ആദിത്യഭഗവാനേയും ശ്ലേഷപ്രയോഗസാമർത്ഥ്യത്തെ ആശ്രയിച്ച യൗഗപദ്യേന സ്തുതിച്ചിരിക്കുന്നു. വാസുദേവന്റെ ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നു:

11 സംക്ഷേപഭാരതം

“കരീന്ദ്രമുഖഭൃതേശഗിരീന്ദ്രതനയാന്വിതാ
സ്മരാമിതമദോന്മാഥി സ്മരാമി തദഹം മഹഃ.

കവിലോകമുഖാംഭോജസവിലാസനിവാസിനം
അവലോകയിതാസ്മ്യാന്തരവലേപഭരം വിധേഃ.

കുന്ദസൂനമനോഹാരി മന്ദഹാസവിരാജിതം
നന്ദഗോപകുലോത്തംസമിന്ദിരാരമണം ഭജേ.

... ...

ജഗദാനന്ദയൻ ഗോഭിസ്സതാം മാർഗ്ഗം സനാഥയൻ
പ്രകാശശ്രീകരോ രാജാ രവിവർമ്മാ വിരാജതേ.

ഗിരാം ദേവീ രമാ ചോഭേ യം സമഗ്രഗുണോജ്ജ്വലം
ആശ്രിത്യ സ്വപ്രിയൗ ദേവൗ സ്മരതോ ന കദാചന.

തസ്യാജ്ഞയാ സുമനസഃ പാർത്ഥാനാം ചരിതം ശുഭം
ബ്രൂമസ്സംക്ഷിപ്യ സുതരാം പ്രസീദന്ത്വിഹ ദേശികാഃ

സോമവംശേഽഭവദ്രാജാ ശന്തനുർന്നാമ ധാർമ്മികഃ
സ വസൻ ഹസ്തിനപുരേ പാലയാമാസ മേദിനീം.

ഗംഗായാം തസ്യ ഭാര്യായാം ഭീഷ്മഃ പുത്രോഽഭവൽകൃതീ
ബ്രഹ്മചര്യവ്രതം യസ്മിന്നാജീവാന്തം പ്രതിഷ്ഠതം”

ഒടുവിൽ

“യദേതദ്വൃത്തമേതേഷാം പാണ്ഡവാനാം മഹാത്മനാം.
സേയമേതാദൃശീ കാപി വാസുദേവസ്യ നിർമ്മിതിഃ.”

എന്ന കർത്തൃനാമസൂചകമായ ഒരു ശ്ലോകവും കാൺമാനുണ്ട്.

12 ഗോവിന്ദചരിതം

> “അസ്തി *ശ്രീമൽപ്രകാശേന്ദ്രവംശമംഗല്യഭൂഷണം*
> *രവിവർമ്മാ*മഹീപാലസ്സതാം സുകൃതമാധുരീ.
>
> തം സർവഗുണസമ്പന്നം സമാശ്രിത്യ സരസ്വതീ
> ശ്രീശ്ച ന സ്മരതോ ജാതു പ്രിയാവേകഗുണാശ്രയൗ.
>
> തസ്യ ധർമ്മാത്മനഃ പ്രീത്യൈ ഗോവിന്ദചരിതം വയം
> ബ്രൂമസ്സംക്ഷിപ്യ സുതരാം പ്രസീദന്ത്വിഹ ദേശികാഃ.
>
> ശ്രീമതീ ശൂരസേനേഷു ബഭൂവാതീവ പാവനീ
> മഥുരാ നാമ നഗരീ യദൂനാം പുണ്യകർമ്മണാം.
>
> ഉഗ്രസേനോ നൃപസ്തസ്യാം വസൻ രാജ്യമപാലയൽ
> അനുജേന സഹ ശ്രീമാൻ ദേവകേന മഹാത്മനാ.”
>
> ക്ഷേത്രജസ്തസ്യ പുത്രോ ∫ഭൂൽ കംസോ നാമ ഖലോ ബലീ
> ദേവകസ്യ ച കന്യാഭൂദ്ദേവകീ നാമ ശോഭനാ.

ദശമസ്കന്ധാന്തർഗ്ഗതമായ കഥയാണ് ഗോവിന്ദചരിതത്തിലെ വിഷയമെന്ന് ഇനി പ്രത്യേകം പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. അവസാനത്തിൽ

> “ഏവം സ ഭഗവാൻ വിഷ്ണുരവതാര്യ ഭുവോ ഭരം
> സ്ഥാപയൻ പരമം ധർമ്മം ররക്ഷ സകലം ജഗൽ.”

എന്ന ശ്ലോകവും അതിൽപ്പിന്നീട് ഒരു സർഗ്ഗാന്തശ്ലോകവും കൂടിയുണ്ട്.

13 കല്യാണനൈഷധം

“ലക്ഷ്മീമാബിഭ്രതേ കാന്താം സാക്ഷാൽകല്യാണഹേതവേ
നമസ്സത്യായ ശാന്തായ പുണ്യശ്ലോകായ ശാർങ്ഗിണേ.

അസ്തി ദേവവരശ്ലാഘ്യോ ഭീമഭ്രൂപജയാദൃതഃ
*പ്രകാശരാജോ*ധർമ്മാത്മാ രവിവർമ്മാനലോജ്ജ്വലഃ.

… … …

തൽപ്രീത്യൈ കലിദോഷഘ്നം നളസ്യ ചരിതം മഹൽ
സഞ്ജിഘൃക്ഷോഃ പ്രസീദന്തു വ്യാസാദ്യാ ഗുരവോ മമ.”

14 സംക്ഷേപരാമായണം

> “ശ്രീമന്തം സീതയാ സാർദ്ധമാസീനം പരമാസനേ
> സാനുജം സർവലോകേശം രാമചന്ദ്രമുപാസ്മഹേ.
>
> രാമസ്യ ചരിതം പുണ്യം സംക്ഷിപ്യ വദതോ മമ
> വാല്മീകിമുഖ്യാ ഗുരവഃ പ്രസീദന്തു ദയാലവഃ.
>
> രാജാ ദശരഥോ നാമ സൂര്യവംശേ ഽഭവൽ പുരാ
> അയോധ്യായാം സ നിവസൻ പാലയാമാസ മേദിനീം.”

ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ രവിവർമ്മാവിനെ സ്മരിച്ചുകാണുന്നില്ല. പക്ഷേ ഒടുവിൽ വാസുദേവകൃതമെന്നു ലേഖകന്റെ കുറിപ്പുണ്ട്. ഈ കാവ്യങ്ങളിലെല്ലാം സർഗ്ഗാന്തശ്ലോകങ്ങൾ മാത്രം ഇതരവൃത്തങ്ങളിൽ നിബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇത്തരത്തിലുള്ള ചെറിയ കൃതികളിൽ വലിയ മനോധർമ്മപ്രകടനത്തിനൊന്നും മാർഗ്ഗമില്ലല്ലോ.

15 ശ്വേതാരണ്യസ്തുതി

ഇതു തൃപ്രങ്ങോട്ടു ശിവന്റെ സേവാക്രമത്തെ വിവരിക്കുന്ന ഒരു ഗദ്യമാണ്.

> “ശ്രീമാനാത്ഭുതസൽകവിത്വപദവീനിത്യാധ്വനീനോ വശീ
> യോ ജാഗർത്തി ജഗൽപ്രകാശമഹിമാ വീരഃപ്രകാശേശ്വരഃ
> തസ്യ *ശ്രീരവിവർമ്മദേവനൃപതേർ* വാചാ കൃതാന്തദ്രുഹഃ
> ശ്വേതാരണ്യനിവാസിനോ ഭഗവതസ്സേവാക്രമോ
> വർണ്ണ്യതേ”

കവി തൃപ്രങ്ങോട്ടപ്പന്റെ ഭക്തനാണെന്നു “നിശാതശൂലവിദാരിതകൃതാന്തഭുജാന്തരാളസ്യ ഭഗവതഃ പരക്രോഡപുരേ പരിക്രീഡമാണസ്യ ചരണസരസിജയുഗളമഗളിതാദരമനുദിവസമുപാസേ” എന്ന ഭാഗത്തിൽ ആവേദനം ചെയ്യുന്നു.

16 ദേശിങ്ങനാട്ട് രാമവർമ്മ മഹാരാജാവ്

കൊല്ലവർഷം എട്ടാംശതകത്തിന്റെ പ്രഥമപാദത്തിൽ ജയസിംഹനാട്ട് (ദേശിങ്ങനാട്ടു) എന്നുകൂടി പേരുള്ള കൊല്ലത്ത് 'രാമവർമ്മ' എന്ന പ്രസിദ്ധനായ ഒരു രാജാവുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജ്യേഷ്ഠനായ ഉദയമാർത്താണ്ഡവർമ്മ മഹാരാജാവിനും വിജയനഗരസാമ്രാജ്യത്തിലെ ചക്രവർത്തികളുമായി യുദ്ധം ചെയ്യേണ്ടിവന്നു. രാമവർമ്മ മഹാരാജാവിന്റെ ശാസനങ്ങൾ 683 മുതൽ 722 വരെയുള്ള വർഷങ്ങളിൽ കാൺമാനുണ്ട്. ക്രി. പി. 1399 മുതൽ 1645 വരെയുള്ള കാലത്തു ദേശിങ്ങനാട്ടു രാജാക്കന്മാരുടെ ശിലാരേഖകൾ ഇന്നു തിരുനെൽവേലി ജില്ലയിൽപ്പെടുന്ന പല സ്ഥലങ്ങളിലും വിപ്രകീർണ്ണങ്ങളായിക്കിടക്കുന്നു. അന്നു തിരുനെൽവേലിയുടെ ഭൂരിഭാഗവും അവർക്ക് അധീനമായിരുന്നു. രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ ശാസനങ്ങൾ അമ്പാസമുദ്രം, ഏർവാടി, പള്ളക്കാൽകരിച്ചൂഴ്ന്തമംഗലം, തെങ്കാശി, മേലേച്ചെവ്വൽ മുതലായ പ്രദേശങ്ങളിൽ കാണാവുന്നതാണ്. അദ്ദേഹം ഒരു വിദ്വൽപ്രിയനും സാഹിത്യരസികനുമായിരുന്നു.

17 നാരായണൻനമ്പൂരി

സുഭഗസന്ദേശകാരനായ നാരായണൻനമ്പൂരി ഈ രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഗിനേയന്റെയും ആശ്രിതനായിരുന്നു. പ്രസ്തുത സന്ദേശത്തിൽ അദ്ദേഹം മഹാരാജാവിനെ ഇങ്ങനെ വാഴ്ത്തുന്നു:

> “വീരസ്സേവ്യസ്ത്വദന്ന ഭവതാ വിശ്രുതോ ദാനശക്ത്യാ
> രാജാ രാമാജനമനസിജോ *രാമവർമ്മാഭിധാനഃ*
> യേന സ്ഫീതാം ജഗതി ജയസിംഹാന്വയോ യാതി
>   കീർത്തിം
> പാഥോരാശിഃ പരമശുചിനാ പാർവണേനേന്ദുനേവ.

> മാനോ നീവി, മനസിജശരാഃ കിങ്കരാഃ പ്രാർത്ഥിതോർത്ഥീ,
> ചാരോ നേത്രം, കവിരഭിമതഃ പ്രാണബന്ധുഃ കൃപാണീ,
> നീതിർഭാര്യാ, നിഗമഭണിതിർദ്ദേശികോ യസ്യലോകേ,
> താദൃങ്മൃഗ്യോ ഭവതി സുകൃതീ രാജശബ്ദാഭിധേയഃ.”

> “ദൃഷ്ട്വാ തസ്യാ ദ്വിഗുണിതരസാം ഭക്തിമഭ്യാഗതേഷു
> പ്രജ്ഞാം തേജഃ ശ്രിയകഥ ദയാമന്നദാനാദരഞ്ച
> പ്രക്രാന്തോപി പ്രകൃതവിഷയേ ന പ്രഗല്ഭഃ ക്ഷണം ത്വം
> സത്സമ്പർക്കസ്ഥിരയതി രതിം സർവകാര്യാന്തരേഷു.”

പൂർവസന്ദേശത്തിന്റെ അവസാനത്തിലുള്ള

> “യസ്യ സ്വാമീ യദുകുലപതിർന്നാമതോ രാമവർമ്മാ
> യസ്യശ്രീമാൻ ഭവതി പരമം ദൈവതം ഭാഗിനേയഃ
> ഉദ്യന്മാധ്വീരസപരിമളേ തസ്യ സന്ദേശകാവ്യേ
> ഹൃദ്യേ നാരായണകവയിതുഃ പൂർവഭാഗസ്സമാപ്തഃ.”

എന്ന പദ്യത്തിലും അദ്ദേഹം തന്റെ പുരസ്കർത്താവിനേയും അവിടത്തെ അനന്തരവനേയും സ്മരിക്കുന്നു. കൊല്ലം എട്ടാംശതകത്തിന്റെ പ്രഥമപാദത്തിലായിരിക്കണം സുഭഗസന്ദേശത്തിന്റെ നിർമ്മിതി. നാരായണന്റെ ജനനസ്ഥലമേതെന്നു വെളിവാകുന്നില്ല. പ്രേയസിയുടെ ഗൃഹം തൃശ്ശൂരായിരുന്നു.

സുഭഗസന്ദേശം

> “ക്രീഡാരാമേ പുരവിജയിനഃ കൗതുകേന ക്ഷപായാം
> ക്രീഡൻ ക്ഷിപ്തഃ കുചകലശതഃ സന്നിഗൃഹ്യ പ്രിയായാഃ
> മാസാൻ കാംശ്ചിന്മനസിജശരൈശ്ശിക്ഷിതോദക്ഷിണാബ്ധേഃ
> കൂലേ കൂജൽപരഭൃതകുലേ കോപി കാമീ നിനായ”

എന്ന ശ്ലോകംകൊണ്ടു സന്ദേശം ആരംഭിക്കുന്നു. തന്റെ പ്രേമഭാജനമായ മാനവീമേനകയെന്ന യുവതിയുമായി ഒരു യുവാവു തൃശ്ശിവപേരൂരിൽ വിഹരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കവേ ദുർവിധിയുടെ ശക്തിനിമിത്തം അദ്ദേഹം ദക്ഷിണസമുദ്രത്തിന്റെ തീരത്തിലുള്ള കന്യാകുമാരിയിൽ ക്ഷിപ്തനാകുന്നു. അവിടെ നായകൻ ദേവിയെ വന്ദിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ ഒരു സ്നാതകബ്രാഹ്മണനെ കാണുകയും അദ്ദേഹത്തോടു നായികയെ സമാശ്വസിപ്പിക്കുവാൻ തൃശ്ശിവപേരൂരോളം പോകണമെന്നപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ആ ബ്രാഹ്മണൻ ലാടദേശീയനാണ്. പരദേശത്തുകൂടി ചിദംബരംവരെ യാത്രചെയ്തു തിരികെ പാലക്കാട്ടുവഴി കേരളത്തിൽ കടന്നു തൃശ്ശൂരേയ്ക്കു ചെല്ലുവാനാണ് അദ്ദേഹം സന്ദേശഹരനോട് അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നതു്. മാർഗ്ഗമധ്യത്തിലുള്ള ഇടലാക്കുടി (പക്ഷേ ആരുവാമൊഴി), പണകുടി, തിരുക്കുറുകുടി (ശ്രീകുരംഗം) ആഴ്വാർ തിരുനഗരി, തെങ്കാശി, ശ്രീവല്ലിപുത്തൂർ, തിരുപ്പറക്കുന്റം, തിരുമാലിരുഞ്ചോലൈ (ഋഷഭഗിരി) ഇത്യാദി സ്ഥലങ്ങളെ വർണ്ണിച്ചതിനു മേൽ കവി സ്നാതകനെ നേരേ ചിദംബരത്തേയ്ക്കു പോകുവാൻ ഉപദേശിയ്ക്കുന്നു. പിന്നീട് അവിടെനിന്നു തെക്കോട്ടേയ്ക്കു പോന്നു കുംഭകോണം, ശ്രീരംഗം, ജംബുകേശ്വരം ഇവിടങ്ങളിലുള്ള ദേവന്മാരെ വന്ദിച്ചു കൊങ്ങനാടു (കോയമ്പത്തൂർ) കടന്നു കേരളത്തിൽ എത്തി സാമൂതിരിമഹാരാജാക്കന്മാരുടെ കീർത്തി പ്രസരിക്കുന്ന ദേശങ്ങൾ അതിലംഘിച്ചു തൃശ്ശൂരിൽ എത്തുവാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. കവിതാരീതി മനസ്സിലാക്കുവാൻ ചില ശ്ലോകങ്ങൾ താഴെച്ചേർക്കുന്നു.

ഗോപസ്ത്രീകൾ (ഇടച്ചികൾ)

> ശംഖാകല്പം ശതമഖമണിശ്യാമളം കോമളാംഗം
> താളീപത്രശ്രവണയുഗളം തത്ര ഗോപീകദംബം
> ദൃഷ്ട്വാ ദൃഷ്ട്യോസ്സുഖമനുഭവൻ മാസ്മ ഭൂരുത്സുകസ്ത്വം
> കസ്യാശാസ്യം ന ഭവതി നവം യൗവനം കാമിനീനാം. (1)

തിരുക്കുറുംകുടി (ദേശിങ്ങനാട്ടുരാജാക്കന്മാരുടെ പൂർവദേശരാജധാനി)

> ഏലാവല്ലീകലിതകദളീപേലവസ്പർശശീതാൻ
> വാതാൻ കുംഭീസുതകുലവധൂകുന്തളീഗന്ധചോരാൻ
> ആലിംഗ്യാസ്മിൻ കമലഭവനാകേളികല്യാണരംഗം
> യായാ യായാവര! വസുമതീമംഗലം ശ്രീകുരംഗം. (2)

താമ്രവർണ്ണീനദി

> താമുത്തീർണ്ണാം കലശജനുഷഃ കുണ്ഡകല്യാണലക്ഷ്മീം
> പാടീരാദ്രേർദ്ദൃഹിതരമിളാമണ്ഡലീഹാരമാലാം
> ആഖ്യാം രത്നാകര ഇതി ഗുണൈരംബുധേസ്സാധയന്തീ-
> മധ്വശ്രാന്തിപ്രശമനകരീമർത്ഥസിദ്ധ്യൈ തരേസ്ത്വം. (3)

തെങ്കാശിക്ഷേത്രത്തിലെ ശിവൻ

> മത്സ്യക്രീഡാമുഖരിതശിരശ്ശേഖരസ്തത്ര വന്ദ്യ-
> ശ്ശബ്ദവ്യാഖ്യാചതുരവലയഃ കശ്ചിദാശ്ചര്യയോഗീ
> സ്വാഹാദേവീസുചരിതഫലം സ്വർഗ്ഗ്യമൃഷ്ടാഷ്ടിധുര്യം
> കുർവൻ ജ്യോതിർദൃശി കുചതടീകുന്തളാങ്കാർദ്ധഭാഗഃ. (4)

ചിദംബരത്തിലെ സഭാനാഥനൃത്തം

> തസ്യാമഗ്രേ ഭുവനസുകൃതസ്ഥാപനാശംഖഘോഷോ
> ഭൂയോ മായമയമൃഗകുലോച്ചാടനവ്യഗ്രഘോഷഃ
> ശ്രുത്യോഃ പ്രീത്യൈ മുനിജനമനഃകേകിജീമൂതഘോഷോ
> മന്ദ്രോന്മേഷസ്തവ മണിസഭാനാഥമഞ്ജീരഘോഷഃ. (5)

തൃശ്ശിവപേരൂർ

> തേഷാം മധ്യേ ത്രിപുരജയിനോർന്നിത്യസാന്നിധ്യയോഗാൽ
> പ്രാപ്യാ പുണ്യാ തവ വൃഷപുരീ പ്രാണനാഥാസ്പദം മേ
> യാമുത്സംഗേ കുസുമരജസാ ധൂസരാംഗീ പ്രമോദാൽ
> കേളീലോലാമിവ ദുഹിതരം കേരളോർവീ ദധാതി. (6)

> സന്ധ്യായന്തേ സരസിജദൃശാം പക്വബിംബോഷ്ഠഭാസ-
> സ്താരായന്തേ സ്തനതടജുഷോ നിസ്തുഷാ മൗക്തികാള്യഃ
> ചന്ദ്രായന്തേ കമലസുഷമാകൃന്തി വക്ത്രാണി യസ്യാം
> ജ്യോത്സ്നായന്തേ പ്രതിനവസുധാസ്യന്ദിനോ മന്ദഹാസാഃ

എന്നും മറ്റും ആ നഗരത്തിൻറെ മാഹാത്മ്യത്തെ കവി അനേകം പ്രകാരത്തിൽ അനുകീർത്തനം ചെയ്യുന്നു. അനന്തരം തന്റെ പ്രിയതമയുടെ ഭവനത്തെപ്പറ്റിയുള്ള പ്രശംസ ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു:

> തത്രോദഞ്ചന്മണിഗണമഹശ്ശാരപര്യന്തദീപ്രം
> ദൂരാദ്ദ്വാരോല്ലിഖിതകമലാഹസ്തിരത്നാഭിഷേകം
> ആയുഷ്യം തേ നയനയുഗളീപുണ്യപുഞ്ജസ്യപുഷ്യാ-
> ന്മൽപ്രേയസ്യാ മണിനിലയനം മാനവീമേനകായാഃ. (8)

നായികയുടെ സൗന്ദര്യവർണ്ണനവും മറ്റും ശ്ലാഘാസീമയെ അതിലംഘിക്കുന്നവിധത്തിൽ മനോഹരമായിട്ടുണ്ട്.

നായികാപ്രശസ്തി

> സാ വാ നീവീ സരസിജഭുവസ്സർഗ്ഗചാതുര്യസീമ്നാം?
> സാ വാ വാപീ മനസിജകൃതാ മന്മനോമജ്ജനായ?
> സാ വാ ഭൂമിസ്സകലജഗതാം നേത്രസാഫല്യസിദ്ധേഃ?
> സാ വാ ദേവീ ക്ഷിതിതലഗതാ മാനുഷീ കൈതവേന? (9)

നായികയുടെ മന്ദഹാസം

> ജ്യോത്സ്നാലക്ഷ്മ്യാഃപരിഭവപദം യൗവനം
>   പാണ്ഡരിമ്ണോ
> മല്ലീമിത്രം മനസിജയശോദിവ്യവല്യാഃപ്രസൂനം
> മന്യേ വ്രീളാജനകമമൃതസ്യാശ്രയം മാധുരീണാം
> മന്ദാരാണാം മദനിയമനം മന്ദഹാസം മൃഗാക്ഷ്യാഃ. (10)

ഉത്തരാർദ്ധം കവിതാമാധുര്യംകൊണ്ടു പൂർവ്വാർദ്ധത്തെ അതിശയിക്കുന്നു എന്നു വേണം പറയുവാൻ. ശുകസന്ദേശത്തിലും ഉണ്ണുനീലിസന്ദേശത്തിലുമെന്നപോലെ ‘യൽ സത്യം തദ്ഭവതു’ എന്ന വാക്യം സുഭഗസന്ദേശത്തിലും

> ഏവം പ്രായൈർവിരഹിശിഖിനാലീഢമുഗ്ദ്ധാംഗയഷ്ടിർ-
> ബാലാ വാക്യൈർമ്മുഹുരുപവനേ കിന്നു മൂർച്ഛാമുപൈതി
> യൽ സത്യം തദ്ഭവതു ഭഗവന്നദ്യ യദ്യഭ്യുപേതി
> പ്രാണേശോ മേ പതനമനയോഃ പ്രാങ്മുഖം
>   പുഷ്പയോസ്സ്യാൽ. (11)

എന്ന പദ്യത്തിൽ കാണുന്നു.

നാരായണനു തന്റെ കവിതയെപ്പറ്റി വലിയ മതിപ്പാണുണ്ടായിരുന്നതെന്ന് ഉത്തരാർദ്ധത്തിന്റെ ഒടുവിലുള്ള അധോലിഖിതമായ പദ്യത്തിൽനിന്നു വിശദമാകുന്നു.

> മുക്താരത്നം മലയമരുതം ചന്ദനം ച പ്രസൂയ
> പ്രഖ്യാതാ ദിക് കവിമപി തഥാസോഷ്ട കീർത്ത്യൈ
>   കനിഷ്ഠം
> വിദ്വൽപ്രീത്യൈ ബഹുരസസുധാസ്യന്ദി സന്ദേശകാവ്യം
> ബദ്ധം താവദ്വിരതമഭവത്തേന നാരായണേന.

മുത്തിനും മലയവായുവിനും ചന്ദനവൃക്ഷത്തിനും ജനയിത്രിയായ ദക്ഷിണദിക്കു കീർത്തിയ്ക്കു വേണ്ടി അവയ്ക്കു കനിഷ്ഠസഹോദരനായി അദ്ദേഹത്തെ പ്രസവിച്ചുവത്രേ. ആ ആത്മസ്തുതി കേവലം അനാസ്പദമാണെന്ന് അനുവാചകന്മാർ വിധിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. നമ്പൂരി മറ്റു പല കേരളീയകവികളേയും പോലെ പാണ്ഡ്യചോളരാജ്യങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ച് അവിടെയുള്ള പല സ്ഥലങ്ങളേയുംപറ്റി പ്രകൃഷ്ടമായ വിജ്ഞാനം സമ്പാദിച്ചിരുന്നു.

18 കുശാഭ്യുദയം

കുശാഭ്യുദയം എന്നൊരു കാവ്യവും ഈ രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചു നിർമ്മിതമായിട്ടുണ്ടു്. ഗ്രന്ഥകാരന്റെ ഗുരു 'മഹാകാവ്യപഥാധ്വനീന'നായ മഹാദേവനെന്നൊരു പണ്ഡിതനാണ്. അദ്ദേഹവും ശിഷ്യനും ഏതു ദേശക്കാരായിരുന്നു എന്നറിയുന്നില്ല. താഴെക്കാണുന്ന പദ്യങ്ങൾ ആ കാവ്യത്തിലുള്ളവയാണ്:

അസ്ത്യാർജ്ജിതശ്രീർജ്ജയസിംഹരാജ-
സന്താനരത്നാകരശീതതേജാഃ
സ*കേരളേന്ദ്ര*സ്സകലാരിനാരീ-
കണ്ഠസ്ഥലാലം കൃതിഹാനിദക്ഷഃ.

നയേന സാക്ഷാദ്ധിഷണേന കീർത്ത്യാ
നളേന കർണ്ണേന ച ദാനശക്ത്യാ
കിരീടിനാ ജന്യജയേന യസ്യ
സദൃക്ഷതാസീച്ച ജിതാഖിലാരേഃ.

ശ്രീരാമവർമ്മാജനി ഭാഗിനേയ-
സ്തസ്യാസുരാരേരിവ കാർത്തികേയഃ
പ്രത്യർത്ഥിനസ്സംയതി യസ്യ ശക്തേർ-
ഭംഗം സമാസാദ്യ ലയം പ്രയാന്തി.

വാങ്നർത്തകീ യദ്രസനാഗ്രരംഗേ
നർന്നർത്തി നാനാരസഭാവഹൃദ്യാ
യൽപാണിരല്പീകൃതകല്പശാഖി-
ര്യന്മൂർത്തിരാവാസിതരാജലക്ഷ്മീഃ

രാജ്യേ യദീയേ ജനതാതിഹൃഷ്ടാ
ദൈന്യേന ദാരിദ്ര്യകൃതേന ഹീനാ
സദാ സദാചാരരതാ നിരാസ്ഥാ
ധനേഽന്യദീയേ ദയയാ സനാഥാ.

തസ്യാവനീമണ്ഡലശീതഭാനോ-
സ്സാഹിത്യവിദ്യാദിവിദഗ്ദ്ധബുദ്ധേഃ
നിയോഗതോ നിർമ്മലകീർത്തിരാശേ-
*ര്യുദ്ധപ്രവീരസ്യ*ഗുണാലയസ്യ

മയാ മഹാകാവ്യപഥാധ്വനീനം
ഗുരും മഹാദേവമപി പ്രണമ്യ
പ്രവക്ഷ്യതേ പാപവിനാശഹേതു-
ശ്ചേതോഭിരാമം ചരിതം കുശസ്യ.

കൊല്ലത്തു (കേരളേന്ദ്രഃ) കേരളവർമ്മനാമധേയനായി രാമവർമ്മാവു് എന്ന ഒരു മഹാരാജാവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഗിനേയനായി ഒരു ഇളയ രാജാവുമുണ്ടായിരുന്നു. ആ യുവരാജാവിന്റെ ജിഹ്വാഗ്രത്തിൽ വാണീഭഗവതി നർത്തനം ചെയ്തിരുന്നു എന്നും സാഹിത്യത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു പ്രത്യേകം വൈദഗ്ദ്ധ്യമുണ്ടായിരുന്നു എന്നും ഈ ശ്ലോകങ്ങൾ പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്നു. കൊല്ലത്തു കേരളവർമ്മാവെന്നൊരു മഹാരാജാവു് 660 മുതൽ 675 വരെ രാജ്യഭാരം ചെയ്തിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിലാശാസനങ്ങൾ കൊല്ലത്തു ഗണപതിനടയിലും അഗസ്തീശ്വരത്തു് ഇടലാക്കുടിയിലും തിരുനെൽവേലിയിൽ തിരുപ്പുവനത്തും കല്ലിടൈക്കുറിച്ചിയിലും കാൺമാനുണ്ടു്. രാമവർമ്മമഹാരാജാവു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനന്തരവനായിരുന്നിരിക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ടു്. ഗണപതി, സരസ്വതി, ശിവൻ, പാർവ്വതി, വിഷ്ണു, ലക്ഷ്മി എന്നീ ദേവതമാരെ വന്ദിച്ചതിനുമേൽ കവി ബ്രാഹ്മണരെ താഴെക്കാണുന്ന പദ്യത്തിൽ അഭിവാദനം ചെയ്യുന്നു:

ധരാദിതേയാംഘ്രിരജസ്തരീ സ്യാ-
ദേനസ്സരിന്നായകലംഘനേ നഃ
യദാശ്രിതാനാം ന കദാചിദാർത്തി-
സ്തീർത്ഥാന്യശേഷാണ്യപി യത്ര സന്തി.

ഈ പദ്യത്തിൽനിന്നു് അദ്ദേഹം ഒരു അബ്രാഹ്മണനാണെന്നു് ഊഹിക്കാം. വ്യാസൻ, പാണിനി, ശങ്കരാചാര്യർ, കാളിദാസൻ, ശ്രീഹർഷൻ എന്നീ പ്രാക്തനസൂരികളേയും അദ്ദേഹം ബഹുമാനപൂർവ്വം സ്മരിക്കുന്നുണ്ടു്:

കൃഷ്ണസ്സ നശ്ചേതസി നിത്യമാസ്യാ-
ദജീജനദ്യം കില ദാശകന്യാ;
ശാരീരകം യേന കൃതം ച ശാസ്ത്രം
സഹേതിഹാസാദി ഹരേഃ കലാ യഃ.

ശിഷ്യേണ യേനാജനി ശങ്കരസ്യ
യച്ഛാസ്ത്രനിഷ്ഠാസ്സതതം ച ശിഷ്ടാഃ
നാരാധനീയസ്സനകാദികീർത്തിർ-
ജനസ്യ ദാക്ഷീതനയസ്സ കസ്യ?

ശ്രീശങ്കരാചാര്യകടാക്ഷധാരാ-
ധരസ്സദാ സ്നേഹജലൈരരീണഃ
ആനന്ദയൻ സിഞ്ചതി ശിഷ്യസംജ്ഞ-
സസ്യാന്യസത്തർക്കകരംബിതാനി.

സാ കാളിദാസസ്യ കൃതിശ്ചകാസ്തി
ഹൃദ്യാ തഥാ ഖണ്ഡനകാരകസ്യ
സതാം നികായേന സദർത്ഥതീർത്ഥേ
സിതാസിതാർണ്ണസ്സദൃശേത്ര സസ്നേ.

കാളിദാസന്റേയും ഖണ്ഡനഖണ്ഡഖാദ്യകാരനായ ശ്രീഹർഷന്റേയും (നൈഷധകർത്താവു്) കാവ്യങ്ങൾ വായിച്ചാൽ ഗംഗയും യമുനയും സംയോജിക്കുന്ന പ്രയാഗതീർത്ഥത്തിൽ സ്നാനം ചെയ്ത ഫലമുണ്ടാകുമെന്നാകുന്നു ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകത്തിന്റെ അർത്ഥം. പ്രസന്നസരസമാണ് കാളിദാസസൂക്തിയെന്നും, വക്രോക്തിസുന്ദരമാണ് ശ്രീഹർഷഭണിതിയെന്നും താൽപര്യം. കുശാഭ്യുദയത്തിന്റെ ആദ്യത്തെ നാലു സർഗ്ഗങ്ങളേ കണ്ടുകിട്ടിയിട്ടുള്ളു. ഉത്തരരാമായണകഥയാണ് ഈ സർഗ്ഗങ്ങളിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ശ്രീരാമന്റെ സൈന്യങ്ങളും കുശലവന്മാരും തമ്മിലുള്ള യുദ്ധം വിസ്തരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. മൂന്നു പദ്യങ്ങൾകൂടി ഉദ്ധരിക്കാം:

സ്വാഭാവികേന സഹിതാ സതതം മഹിമ്നാ
ദേവ്യാ തയാനുദിനമാശ്രമമണ്ഡലീ സാ
പുഷ്യദ്യതിസ്ഥിതിജ്ജുഷാഽജനി ഭൂരിപുണ്യാ
ത്രിസ്രോതസാ മദനവൈരിജടാവലീവ.

മാതാ വിദേഹതനയേയമയോനിജാതാ
താതഃ പുരാണപുരുഷഃ ഖലു രാമനാമാ
സംസ്കാരകൃൽ കുലപതിശ്ച യയോഃ കവീന്ദ്ര-
സ്തദ്വർണ്ണ്യതേ ജഗതി കേന തയോർമ്മഹത്വം?
അധ്യാപിപൽ സ ഭഗവാനഥ മൈഥിലേയൗ
രാമായണം ശ്രുതിമനോഹരപദ്യജാതം
വാഗ്ദേവതാലയസരോജമധുപ്രകാണ്ഡ-
ധൗരേയമാത്മചരിതം മഹിതം കവീന്ദ്രഃ.

19 മഴമങ്ങലത്തു നാരായണൻനമ്പൂരി

വാഴമാവേലിയുടെ ശിഷ്യനായ ശങ്കരൻനമ്പൂരിക്കു പുറമേ നമുക്കു മഴമംഗലത്തില്ലത്തിൽ പെട്ടവരായി രണ്ടു ഗ്രന്ഥകാരന്മാരെപ്പറ്റിക്കൂടി അറിവുണ്ടെന്നും അവരിൽ ഒരാൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രനായ നാരായണൻനമ്പൂരിയും മറ്റൊരാൾ പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിയുമാണെന്നും മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചുവല്ലോ. നാരായണനും പരമേശ്വരനും തമ്മിലുള്ള ചാർച്ച ഏതു നിലയിലുള്ളതാണെന്നറിയുന്നില്ല.

ജീവചരിത്രം

ശങ്കരൻനമ്പൂരിയെക്കാൾ അധികം സംസ്കൃതവ്യുൽപത്തിയും കവിതാവാസനയും നാരായണൻനമ്പൂരിക്കുണ്ടായിരുന്നു എന്നാണ് ഐതിഹ്യം. രാസക്രീഡാകാവ്യത്തിന്റെ ഒരു മാതൃകാഗ്രന്ഥത്തിൽ 'മഹിഷമംഗല നാരായണകൃതം' എന്നു കാണുന്നതിൽനിന്നു കവിയായ മഹിഷമംഗലം ഈ വ്യക്തിതന്നെ എന്നു നിർണ്ണയിക്കാം. അദ്ദേഹം തന്റെ പ്രധാന ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥമായ 'സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്ത വിമർശിനി'യിൽ

> വിശ്വാമിത്രജദേവരാതമുനിസംഭൃതോദലസ്യാന്വയേ
> ഗ്രാമേ തത്ര മഹാവനേ മഹിഷപൂർവ്വേ മംഗലാഖ്യേ ഗൃഹേ
> ജാതശ്ശങ്കരനന്ദനോ ഗണിതവിന്നാരായണാഖ്യോ ദ്വിജഃ
> പ്രായശ്ചിത്തവിമർശിനീമരചയൽ
> സ്മാർത്താപരാധേഷ്വിമാം.

എന്നു തന്നെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. ദേവരാതനും ഉദലനും പ്രവരർഷികളായ വിശ്വാമിത്രഗോത്രത്തിൽ ജനിച്ചവനും പെരുവനം ഗ്രാമത്തിലെ മഹിഷമംഗലത്തില്ലത്തിൽ ശങ്കരൻനമ്പൂരിയുടെ പുത്രനും ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രജ്ഞനുമായ നാരായണൻ നമ്പൂരിയാണ് സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തവിമർശിനി രചിച്ചത് എന്ന് ഈ പദ്യത്തിൽനിന്നു വ്യക്തമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. ജ്യോതിഷത്തിൽ ഗുരു പിതാവുതന്നെയായിരിക്കാം. അദ്ദേഹം ഒരോത്തില്ലാത്ത നമ്പൂരിയായിരുന്നു എന്നും ഒരിക്കൽ ഒരു യാഗശാലയിൽ യാഗം കാണുവാൻ കടന്നുചെന്നപ്പോൾ അവിടെ സന്നിഹിതരായിരുന്ന വൈദികന്മാർ അദ്ദേഹത്തെ ബഹിഷ്കരിച്ചുവെന്നും ബാല്യത്തിൽ ധൂർത്തനായി നടന്നിരുന്ന അദ്ദേഹം അതിനുശേഷം ചോളദേശത്തു പോയി മൂന്നു വേദങ്ങളിലും ആറു ശാസ്ത്രങ്ങളിലും നിഷ്ണാതനായി തിരിയെ വന്നു എന്നും തദനന്തരം മറ്റൊരു യാഗശാലയിൽ ചെന്നു തന്റെ പൂർവ്വമീമാംസാപാണ്ഡിത്യം പ്രകാശിപ്പിച്ചു എന്നും അതിനുമേൽ അദ്ദേഹത്തെക്കൂടാതെ യാഗം കഴിക്കുവാൻ പാടില്ലെന്നു കേരളത്തിലെ വൈദികന്മാർ വിധിച്ചു എന്നും ഇക്കാലത്തും എവിടെയെങ്കിലും യാഗമോ അഗ്ന്യാധാനമോ ഉണ്ടെങ്കിൽ മാന്യസ്ഥാനത്ത് ഒന്നാമതായി മഴമംഗലത്തിനെന്നു സങ്കല്പിച്ച് മഴമംഗലപീഠമെന്നു പറയുന്ന ഒരു പലക വയ്ക്കാറുണ്ടെന്നും പുരാവിത്തുകൾ പറയുന്നു. ആ ഐതിഹ്യത്തിൽനിന്നു വെളിപ്പെടുന്ന ഒരു വസ്തുത അദ്ദേഹത്തിനു ശ്രൗതസ്മാർത്തവിധികളിൽ അദ്വിതീയമായ അവഗാഹമുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതാണ്. അതിനു പ്രായശ്ചിത്തവിമർശിനി പ്രത്യക്ഷലക്ഷ്യവും തന്നെ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ താമസം ആദ്യകാലത്തു പെരുവനത്തും പിന്നീടു തൃശ്ശിവപേരൂരുമായിരുന്നു. പാറമേക്കാവിൽ ഒരു പുഷ്പകത്തായിരുന്ന അദ്ദേഹം സംബന്ധം ചെയ്തിരുന്നത്. അനന്തരം ആ ക്ഷേത്രത്തിലെ ശാന്തിക്കാരനുമായി. തന്റെ പത്നിയായ ബ്രാഹ്മണിക്കുവേണ്ടിയാണ് അദ്ദേഹം ബ്രാഹ്മണിപ്പാട്ടുകൾ നിർമ്മിച്ചത്. നമ്പൂരി മരിക്കുന്നതിനു മുൻപ് ആ ശാന്തി വേണാട്ടുനമ്പൂരിക്കു കൊടുത്തു. അനന്തരം ഊരകത്തു ഭഗവതിയുടെ ഭക്തനായും രാജരാജൻ എന്ന നാമധേയത്താൽ വിദിതനായ കൊച്ചി മഹാരാജാവിന്റെ ആശ്രിതനായും അദ്ദേഹം ജീവിതം നയിച്ചു. മഴമംഗലഭാണത്തിൽ നിന്നു താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ഭാഗം അതിനു തെളിവാണ്:

"അദ്യാഹമുദ്ദണ്ഡഭുജദണ്ഡവനഹിണ്ഡമാനമണ്ഡലാഗ്രസമയസഞ്ജായമാനസന്ത്രാസഭരസന്നതവിപക്ഷരാജന്യമകുടതടഘടിതമണിനികരതാരകാജാലപരിലസിതനഖചന്ദ്രബിംബസ്യ, സകലവിലാസിനീജനമനോമുകുരബിംബിതസുഭഗതര രൂപാമൃതസ്യ, നിഖിലനീതിശാസ്ത്രശാണോദ്ഘേഖശാതതര മതിസ്ഫുരിതകൃത്യാകൃത്യസ്യ, സുഭഗസാരസകുചകുംഭയുഗള സംഭൃതരസാസ്വാദമുദിതഹൃദയസ്യ, സുജാതവസുജാതസംപ്രദാനസംപ്രദാനീകൃതകവിജനകാമധേനുവദനവിനിസ്സൃതവിസ്തൃതയശോമയപയഃപൂരപൂരിതഭുവനകടാഹസ്യ, മാടമഹാരാജാസ്യ രാജരാജസ്യ നിദേശാന്നിജചരണാരവിന്ദസന്തതസമാരാധനതല്പരജനകല്പലതായമാനായാഃകല്പിതവലയാലയവിഹാരായാ വലയാങ്കവാമാംഗമംഗലാലംക്രിയായാ ശ്ശിവകാമസുന്ദര്യാഃശ്രീകാമാക്ഷ്യാഃ കടാക്ഷനാളവിഗളദ്വിരളദയാമൃതസദാ സേകപ്രഫുല്ലിതകവിത്വപാദപേന കേനാപി നിബദ്ധം കമപി ഭാണം."

ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ

> "രാജൽകീർത്തിവിഭൂഷിതത്രിഭുവനഃ ശ്രീരാജരാജാഹ്വയോ
> രാജേന്ദ്രഃ ക്ഷിതിമായുഗാന്തസമയം പായാദപേതാപദം;
> വാമാർദ്ധാർജ്ജിതപുണ്യപൂരലഹരീ
> സോമാർദ്ധചൂഡാമണേഃ
> കാമാക്ഷി കുലദേവതാ മമ ച സാ കാമപ്രസൂഃ കല്പതാം."

എന്നും ഒരു പദ്യമുണ്ട്. ഈ രാജരാജൻ 712 മുതൽ 740 വരെ കൊച്ചിരാജ്യം പരിപാലിച്ച വീരകേരളവർമ്മ മഹാരാജാവാണെന്നു ഞാൻ ഊഹിക്കുന്നു. തദനന്തരം പണ്ഡിതപാരിജാതവും കാശിക്ക് എഴുന്നള്ളിയ തമ്പുരാൻ എന്ന പേരിൽ സുവിദിതനുമായ രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ അവലംബം നമ്മുടെ കവിക്കു സിദ്ധിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അപദാനങ്ങളെ അനുകീർത്തനം ചെയ്യുന്ന ഒരു വിശിഷ്ടകാവ്യമാണ് രാജരത്നാവലീയം ചമ്പു. രാമവർമ്മമഹാരാജാവ് 740 മുതൽ 776 വരെ രാജ്യഭാരം ചെയ്തു. ഈ തെളിവുകൾകൊണ്ടു നാരായണൻ നമ്പൂരിയുടെ കാലം ഉദ്ദേശം കൊല്ലം 700 മുതൽ 770 വരെയാണെന്നു സാമാന്യേന നിർണ്ണയിക്കാവുന്നതാണ്.

കൃതികൾ

നാരായണൻനമ്പൂരിയുടെ കൃതികളായി സംസ്കൃതത്തിൽ (1) സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തവിമർശിനി, (2) മഹിഷമംഗലഭാണം, (3) രാസക്രീഡാകാവ്യം, (4) ഉത്തരരാമായണചമ്പു, (5) വ്യവഹാരമാല ഇവയും, ഭാഷയിൽ (6) നൈഷധചമ്പു, (7) രാജരത്നാവലീയം ചമ്പു, (8) കൊടിയവിരഹം ചമ്പു, (9) ബാണയുദ്ധം ചമ്പു എന്നീ ചമ്പുക്കളും, (10) രാസക്രീഡ, (11) വിഷ്ണുമായാചരിതം, (12) തിരുനൃത്തം, (13) ദാരുകവധം, (14) പാർവ്വതീസ്തുതി എന്നീ 5 ബ്രാഹ്മണിപ്പാട്ടുകളും നമുക്കു കിട്ടീട്ടുണ്ട്. ഭാഷാഗ്രന്ഥങ്ങളെപ്പറ്റി മറ്റൊരദ്ധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കും. പ്രകൃതത്തിൽ സംസ്കൃതകൃതികളെക്കുറിച്ചു മാത്രം സ്വല്പം ഉപന്യസിക്കാം.

സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തവിമർശിനി

ഇതു യാഗാദി കർമ്മങ്ങളിൽ ആവശ്യപ്പെടുന്ന പ്രായശ്ചിത്തവിധികളെപ്പറ്റി അഞ്ചു പരിച്ഛേദങ്ങളിൽ സവിസ്തരമായും സോപപത്തികമായും പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു മഹാനിബന്ധമാകുന്നു. പ്രസ്തുത വിഷയത്തിൽ ഇത്രമാത്രം പ്രാമാണ്യമുള്ള ഒരു ഗ്രന്ഥം കേരളത്തിൽ വേറെയില്ല. നാരായണൻ നമ്പൂരിക്കു വൈദേശികങ്ങളും കേരളീയങ്ങളുമായ സ്മൃതിഗ്രന്ഥങ്ങളിലുള്ള അത്ഭുതാവഹമായ അവഗാഹം വിമർശിനിയിൽ സർവ്വത്ര പരിശോഭിക്കുന്നു. പ്രയോഗസാരം, രജസ്വലാപഞ്ചദശകം തുടങ്ങിയവയാണ് കേരളീയഗ്രന്ഥങ്ങൾ. പ്രയോഗസാരം മന്ത്രതന്ത്രങ്ങളെ പരാമർശിച്ച് അജ്ഞാതനാമാവായ ഏതോ ഒരു പ്രാചീനാചാര്യനാൽ രചിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഒരു വലിയ പ്രമാണഗ്രന്ഥമാകുന്നു. വിമർശിനിയിൽ

> ബോധായനം ച മന്വാദീനാശ്വലായനമേവ ച
> പ്രണമ്യ ക്രിയതേ സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തവിമർശിനീ

എന്ന പ്രതിജ്ഞാപദ്യത്തിനു മേൽ ഗ്രന്ഥകാരൻ ഇങ്ങനെ ഉപന്യസിച്ചുകൊണ്ടു പുരോഗമനംചെയ്യുന്നു: "അത്ര പ്രഥമമഗ്നിനാശകരാ ദോഷാ ഉച്യന്തേ. തത്ര ബോധായനോ യജ്ഞപ്രായശ്ചിത്തമാഹ. അഥാതോഽരണ്യോർവ്യാപത്തിം വ്യാഖ്യാസ്യാമോഽഷ്ടാഭിർന്നിമിത്തൈർവിനശ്യതി. അമേധ്യശ്വപചചണ്ഡാ ലക്ഷുദ്രവായസപതിതരാസഭരജസ്വലാഭിശ്ച സംസ്പർശനേഽരണ്യോർവിനാശ ഇതി. അത്രാരണിവിനാശേനാഗ്നിവിനാശോപ്യുക്തഃ. ഉഭയോഃ കാര്യകാരണസംബന്ധസദ്ഭാവാൽ. തദുക്തം പ്രായശ്ചിത്തസമുച്ചയേ, അരണിവിനാശേനാഗ്നി വിനാശ ഉക്ത ഇതി."

"ചതുശ്ശബ്ദാർത്ഥസ്യോപസർജ്ജനമിതി പാണിനിവചനാദാഗതഃ" എന്നും മറ്റുമുള്ള ഭാഗങ്ങളിൽ തന്റെ ഗാഢമായ വ്യാകരണജ്ഞാനത്തേയും അദ്ദേഹം പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. വിമർശിനിക്കു മഹാമഹോപാധ്യായൻ കൊടുങ്ങല്ലൂർ ഭട്ടൻ ഗോദവർമ്മത്തമ്പുരാന്റെ ഒരു വ്യാഖ്യാനമുണ്ട്.

മഹിഷമങ്ഗലം ഭാണം

മറ്റു ഭാണങ്ങളെപ്പോലെ നാരായണൻനമ്പൂരിയുടെ ഭാണത്തിനും പ്രത്യേകമായ ഒരു സംജ്ഞയില്ലാത്തതിനാൽ അതിനെ മഹിഷമംഗലഭാണം എന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു. അതു കവിയുടെ യൗവനാരംഭത്തിലെ ഒരു കൃതിയായിരിക്കണം. കേരളത്തിലെ ഭാണങ്ങളുടെ ചരിത്രത്തിൽ വിടനിദ്ര കഴിഞ്ഞാൽ അടുത്ത സ്ഥാനമാണ് അതിനുള്ളത്. കവിതാഗുണംകൊണ്ട് അതു കനിഷ്ഠികാധിഷ്ഠിതമായിത്തന്നെ നിലകൊള്ളുകയും ചെയ്യുന്നു. മാതൃക കാണിക്കുവാൻ ചില പദ്യങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം: ഗദ്യമാതൃക മുൻപുതന്നെ പ്രദർശിപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞുവല്ലോ.

ഒരു സുന്ദരി

> "ഉപചിതമിവ ഭാഗധേയമക്ഷ്ണോ-
> രുരസിജഭാരമുദാരമുദ്വഹന്തീ
> മദതരളമരാളരാജകാന്താ-
> മധുരഗതാ മമ സമ്മദം വിധത്തേ."

നായികയുടെ വിരഹാവസ്ഥ

> "ആളിനാംവചനേസ്ഥിതിംനകുരുതേ; കേളീശുകം
> നേക്ഷതേ;
> വ്യാളീതി സ്തനമണ്ഡലേ ന സഹതേ ദത്താം
> മൃണാളീലതാം;
> വ്രീളാവിഹ്വലചിത്തവൃത്തി വിഗളദ്ബാഷ്പാംബു,
> സാകേവലം
> ബാല ബാലശിരീഷകോമളതനുശ്ശയ്യാഗൃഹം സേവതേ."

ഒരു യുവതിയുടെ കേശപാശം

> "കുടിലമസിതമേഘച്ഛായമാഭോഗഭാജം
> ചികുരമധികദീർഘം ലംബമാനം വഹന്തി
> പരിലഘയതി പശ്ചാദ്ഭാഗകാന്ത്യാപി ധൈര്യം
> ന ഹി ഗുളുളികായാഃ ക്വാപി മാധുര്യഭേദഃ."

തേച്ചുകുളിക്കാൻപോകുന്ന ഒരു യുവതി

> "അർദ്ധാലക്ഷ്യമനോഹരോരുയുഗളം നാത്യായതം
> ബിഭ്രതീ
> വാസഃ പ്രോഷിതഭൂഷണൈരവയവൈഃ
> കാന്തിംകിരന്തീപരാം
> തൈലാഭ്യക്തതനൂർന്നിബദ്ധചികുരാ താംബൂലഗർഭാനനാ
> വാപീംസ്നാതുമിതോ നിജാന്നിലയാനാന്നിര്യാതി
> ശാതോദരീ."

ഒരു ഗർഭിണിയുടെ വിചാരം

> "സന്താനലാഭം സഞ്ചിന്ത്യ പ്രസാദമയതേ മനഃ
> ദൂയതേ ച പുനർന്നവ്യയൗവനാപായശങ്കയാ."

'രാജൽകീർത്തി' ഇത്യാദി പദ്യത്തിലെ 'ആയുഗാന്തസമയം' എന്ന പദം കലിദിനസൂചകമാണെന്നു ചിലർ സങ്കല്പിക്കുന്നതു പ്രമാദംതന്നെ. അതു പരമാർത്ഥമാണെങ്കിൽ ഭാണത്തിന്റെ നിർമ്മിതി കൊല്ലം 390-ആണ്ടിലാണെന്നു വരേണ്ടതാണല്ലോ.

രാസക്രീഡാകാവ്യം

രാസക്രീഡ അന്യാദൃശമായ ശബ്ദഭംഗികൊണ്ട് അനുവാചകന്മാരെ കോൾമയിർക്കൊള്ളിക്കുന്ന ഒരു ഖണ്ഡകാവ്യമാകുന്നു. പ്രസ്തുത കാവ്യത്തിലെ പദ്യങ്ങളെല്ലാം വസന്തതിലകവൃത്തത്തിലാണ് നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നത്. അതിലും വലയാധീശ്വരിയുടെ വന്ദനമുണ്ട്. ചില പദ്യങ്ങൾ ചുവടേ ചേർക്കുന്നു:

> "ആതുംഗമസ്തകമനസ്തമിതാനുഭാവ-
> മാതങ്കഭാരഹരമംഘ്രിസരോജഭാജാം
> മോദങ്കരോതു ശിവയോസ്സുകൃതൈകമത്യം
> മാതംഗമാനുഷവപുർമ്മഹിതം മഹോ നഃ."

> "പ്രാലേയശംഖകുസുമസ്ഫടികാവദാതാം
> ബാലേന്ദുമണ്ഡിതമനോജ്ഞകിരീടഭാരാം
> ആലോകയാമി മനസാ വചസാം സവിത്രീം
> നാളീകയോനിവദനാംബുജകേളിഹംസീം."
> "പാരപ്രയാണസുഹൃദസ്സകലാഗമാനാം
> പാപാംബുരാശിപരിശോഷവിധൗ ധുരീണാഃ
> പായാസുരാധിഹരണേ ഭജതാം പ്രവീണാഃ
> പാദാരവിന്ദതലപാംസുകണാ ഗുരൂണാം."

> "വന്ദാരുദേവകുലമൗലിവിരാജമാന-
> മന്ദാരമാല്യമധുവാസിതപാദപീഠം
> *വന്ദാമഹേ വലയമന്ദിരവാസലോലം*
> *ചന്ദ്രാവതംസവപുരർദ്ധതപോവിലാസം."*

> "ശബ്ദാഗമേഷു സുലഭോ ന പരിശ്രമോസ്തി
> വിദ്വൽപ്രമോദജനകോ ന ഗിരാം വിലാസഃ
> ഉദ്വേലമന്തരുദിതാ സരസീരുഹാക്ഷ-
> ഭക്തിഃ പരം ജനമിമം മുഖരീകരോതി."

> "ഉദ്യോഗവത്യുഡുഗണാധിപതാവുദേത്യ-
> മുദ്വേലകൗതുകഭരാസ്തരസാ ചകോരാഃ
> ആതേനിരേ ഗളഗുഹാഗളിതൈരമന്ദൈഃ
> കോലാഹലൈഃ കുമുദിനീമപനീതനിദ്രാം."

> "മന്ദോന്മിഷൽകുസുമവിഭ്രമമഞ്ജുഹാസാ
> ചന്ദ്രാതപപ്രസരചന്ദനചർച്ചിതാംഗീ
> വൃന്ദാവനസ്യ സുഭഗാ വിതതാന ലക്ഷ്മീർ-
> ന്നന്ദാത്മജസ്യ ഹൃദയേ പരമം പ്രമോദം."

ഉത്തരരാമായണചമ്പു

ഉത്തരരാമായണ ചമ്പുവിലെ ഒരു സ്തബകമേ കണ്ടുകിട്ടീട്ടുള്ളു. ആ കാവ്യത്തിനും രാസക്രീഡയ്ക്കും തമ്മിലുള്ള രചനാവിഷയകമായ ഏകോദരസഹോദരത്വം വിശദമാണ്. പോരെങ്കിൽ താഴെക്കാണുന്ന ചമ്പൂപദ്യങ്ങൾ ആ ബന്ധത്തെ പ്രസ്പഷ്ടമായി ഉൽഘോഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു:

> "വന്ദാരുദേവഗണമൗലിവിരാജമാന-
> മന്ദാരസൂനസുരഭീകൃതപാദപീഠാം
> സംഭാവയാമി ഹൃദയേന സരസ്വതീം താ-
> മംഭോജയോനിവദനാംബുജരാജഹംസീം."

> "ഹസ്താരവിന്ദധൃതപുഷ്പശരേക്ഷുചാപ-
> പാശാംകുശാനരുണഭൂഷണമാല്യലേപാൻ
> *വന്ദാമഹേ വലയമന്ദിരവാസലോലാം*
> *ശ്ചന്ദ്രാവതംസവപുരർദ്ധതപോവിലാസാൻ."*

ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽനിന്നു കവിക്കു 'കൃഷ്ണൻ' എന്നൊരു ഗുരുവുണ്ടായിരുന്നതായി വെളിപ്പെടുന്നു:

> "യശോദയാമണ്ഡിതാത്മാ യഥേഷ്ടഗൃഹഗോധനഃ
> ജയത്യമേയമഹിമാ കൃഷ്ണഃ കൃഷ്ണ ഇവാപരഃ;

> ശ്രുതിര്യം ശ്രുതസമ്പന്നമാശ്രിത്യാശ്രിതവത്സലം
> രമയത്യമലൈരംഗൈരതിരമ്യപദക്രമാ.

> തൽകൃപാവാരിസമ്പർക്കരോഹത്സാരസ്വതാംകുരഃ
> ചരിതം രാമചന്ദ്രസ്യ രചയാമ്യഹമുത്തരം."

വേദവേദാംഗവിജ്ഞനായ ഈ ഗുരുവിനെപ്പറ്റി ഒരറിവും ലഭിക്കുന്നില്ല. പ്രസ്തുത ചമ്പുവിൽനിന്ന് ഒരു ഗദ്യത്തിലെ ഏതാനും പംക്തികളും ചില പദ്യങ്ങളും ഉദ്ധരിക്കാം.

ഗദ്യം

"... സത്യലോകമിവ വിരാജമാനപത്മാസനം, വൈകുണ്ഠലോകമിവ പ്രകടിതരഥാംഗവിലാസം, കൈലാസമിവ നൃത്യന്നീലകണ്ഠം, രാമായണമിവ കുശലവോപസ്ഥിതം, മഹാഭാരതമിവ മഹിതാർജ്ജുനധാർത്തരാഷ്ട്രം, ശ്രീഭാഗവതമിവ ശുകവചനമനോരമം, സംഖ്യാപേതപത്രജാലസമന്വിതമപി സപ്തപത്രപരിഭാസുരം, പ്രഹ്ലാദജനകമപി സുരതോപശോഭിതം, സകലപ്രിയങ്കരമപി സകല വിപ്രിയങ്കരം, അഖിലേന്ദ്രിയസുകൃതാഭോഗമാരാമഭൂഭാഗം..."

പദ്യങ്ങൾ, ഔദ്ധത്യപരിഹാരം

> "യദ്യസ്തി കശ്ചന കൃശോപി ഗുണോ മദീയേ
> കാവ്യേ കൃതസ്സഫല ഏവ മമ പ്രയാസഃ
> ജിഹ്വാം ന ചേദപി ബലാന്ന നിവാരയാമി
> പാപക്ഷയോ ഭവതി യൽ പരിഹാസയോഗാൽ."

ശ്രീരാമൻ ഹനൂമാനോട്

> "പ്രാണസ്സമസ്തജഗതഃ പവനഃ പിതാ തേ,
> ചക്ഷുസ്ത്രൈഷ ഭഗവാൻ ഗുരുരംശുമാലീ
> ഇത്ഥം വദന്തി ഭുവി വേദ്യവിദോ മഹാന്തോ
> മന്യേ ദ്വയം പുനരിദം മമ തു ത്വമേവ."

വസന്താഗമം

> "ഉദ്ധൂല്യ ദിക്ഷു നവപുഷ്പപരാഗചൂർണ്ണ-
> മുച്ചാടനായ വനിതാജനമാനരാശേഃ
> മന്ദം മധുവ്രതവിരാവമയം മഹാത്മാ
> മന്ത്രം ജജാപ മലയാനിലമന്ത്രവാദീ."

അരുണോദയം

> "രക്താർദ്രപീനപരിലംബിപയോധരാഢ്യാ
> ചിത്തേ ഭയം വിദധതീ ജനകാത്മജായാഃ
> കേളീവിരോധമകരോൽ സഹസാ സമേത്യ
> സന്ധ്യാ പുരേവ ഭഗിനീ ദശകന്ധരസ്യ."

കേരളീയ സംസ്കൃതകവികളുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ എത്ര മഹനീയമായ ഒരു സ്ഥാനമാണ് നാരായണൻനമ്പൂരിക്കുള്ളതെന്ന് ഇനി പ്രത്യേകമായി പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

വ്യവഹാരമാല

ദക്ഷിണഭാരതത്തിൽ വ്യവഹാരകാര്യങ്ങൾക്കു പ്രമാണഭൂതങ്ങളായി വിജ്ഞാനേശ്വരന്റെ യാജ്ഞവല്ക്യസ്മൃതിവ്യാഖ്യയായ മിതാക്ഷരയ്ക്കുപുറമേ പരാശരമാധവീയം (മാധവാചാര്യരുടെ പരാശരസ്മൃതിവ്യാഖ്യ), വരദരാജന്റെ വ്യവഹാരനിർണ്ണയം, ദേവണ്ണഭട്ടന്റെ സ്മൃതിചന്ദ്രിക, പ്രതാപരുദ്രഗജപതിയുടെ സരസ്വതീവിലാസം എന്നിങ്ങനെ നാലു നിബന്ധങ്ങളുണ്ട്. സരസ്വതീവിലാസം കൊല്ലം 695-ആണ്ടിടയ്ക്കാണ് ആവിർഭവിച്ചത്. അതിൽ വ്യവഹാരനിർണ്ണയത്തെ അനുസ്മരിക്കുന്നുണ്ട്. പരാശരമാധവീയത്തിന്റെ ആവിർഭാവം ക്രി. പി. പതിനാലാം ശതകത്തിലാണെന്നുള്ളതു സുവിദിതമാണല്ലോ. വ്യവഹാരമാല പരാശരമാധവീയത്തേയും വ്യവഹാരനിർണ്ണയത്തേയും ഉപജീവിക്കുന്നു. ഈ കൃതി മഴമംഗലത്തിന്റേതാണെന്നു ചില പഴയ പുസ്തകങ്ങളിൽ രേഖപ്പെടുത്തിക്കാണുന്നു. നാരായണൻനമ്പൂരിയാണ് പ്രണേതാവെന്ന് എനിക്കു പ്രായശ്ചിത്തവിമർശിനി വായിച്ചതിനുമേൽ അനുമാനിക്കുവാൻതോന്നുന്നു. 671-ലാണ് അതിന്റെ നിർമ്മിതി എന്നു ചിലർ പറയുന്നതു നിർമ്മൂലമാകുന്നു. സിവിലായും ക്രിമിനലായും ഉണ്ടാകുന്ന കേസ്സുകൾ തീരുമാനിക്കുവാൻ കേരളത്തിൽ അതിനുമുമ്പ് അത്തരത്തിൽ ക്രോഡീകൃതമായ ഒരു നിയമഗ്രന്ഥമില്ലായിരുന്നതിനാൽ ആ ന്യൂനത പരിഹരിക്കുന്നതിനു വേണ്ടിയാണ് മഴമംഗലം പ്രസ്തുത നിബന്ധം രചിച്ചത്. പക്ഷേ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുരസ്കർത്താക്കന്മാരായ രണ്ടു കൊച്ചിമഹാരാജാക്കന്മാരിൽ ഒരാളുടെ പ്രേരണ അതിനുണ്ടായിരുന്നിരിക്കാം. വ്യവഹാരദർശനവിധി, പ്രാഡ്വിവാകധർമ്മം, സഭാസഭ്യോപദേശം മുതലായി പല ഉപക്രമവിഷയങ്ങളേയുംപറ്റി പ്രസ്താവിച്ചതിനാൽ ആചാര്യൻ (1) ഋണാദാനം, (2) അസ്വാമിവിക്രയം, (3) സംഭൂയ സമുസ്ഥാനം, (4) ദത്താപ്രദാനികം, (5) അഭ്യപേത്യാശുശ്രൂഷ, (6) വേതനാനപാകർമ്മം, (7) സ്വാമിപാലവിവാദം, (8) സമയാനപാകർമ്മം, (9) വിക്രിയാസമ്പ്രദാനം, (10) ക്രീത്വാനുശയം, (11) സീമാവിവാദം, (12) വാക്പാരുഷ്യം, (13) ദണ്ഡപാരുഷ്യം, (14) സ്തേയം, (15) സാഹസം, (16) സ്ത്രീസംഗ്രഹണം, (17) ദായവിഭാഗം, (18) ദ്യൂതസമാഹ്വയം, (19) പ്രകീർണ്ണകം എന്നിങ്ങനെ പത്തൊൻപതു പ്രകരണങ്ങളിലായി സകല വ്യവഹാരങ്ങളെയും ഉൾപ്പെടുത്തി അവയെ സംക്ഷിപ്തമായും സമഞ്ജസമായും നിരൂപണംചെയ്യുന്നു. കീർണ്ണകം (പലവക) ഒഴിച്ചാൽ പതിനെട്ടു പ്രകാരത്തിലാണ് വ്യവഹാരങ്ങൾ ഉത്ഭവിക്കുന്നതെന്നു കാണാം. പ്രസ്തുത നിബന്ധത്തിൽ ആകെ 1234 ശ്ലോകങ്ങളുണ്ട്. അവ പല സ്മൃതികാരന്മാരുടേയും ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്ന് ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ളവയാണ്. പ്രണേതാവിന്റെ പ്രതിജ്ഞ തന്നെ

> "മന്വമുഖ്യസരസ്സമുദ്ഭവൈ-
> സ്സുകുമാരൈഃ പ്രസവൈർവചോമയൈഃ
> ത്രിദിവാപ്തിഫലൈർന്നൃപോചിതാം
> രചയാമി വ്യവഹാരമാലികാം."

എന്നാകുന്നു. മനു, വസിഷ്ഠൻ, വ്യാസൻ, നാരദൻ, യാജ്ഞവല്ക്യൻ, കാത്യായനൻ, പിതാമഹൻ, യമൻ, വിഷ്ണു, ഉശനസ്സ്, ഗൗതമൻ, ആപസ്തംബൻ, ബോധായനൻ, വിശ്വാമിത്രൻ, ഭരദ്വാജൻ, ദേവലൻ, ശംഖൻ, ഹാരീതൻ, കാശ്യപൻ, ബൃഹസ്പതി, സംവർത്തകൻ എന്നിങ്ങനെ പല പൂർവ്വാചാര്യന്മാരുടേയും ഗ്രന്ഥങ്ങളെ അദ്ദേഹം ഉപജീവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

വ്യവഹാരമാലയ്ക്കു ഭാഷയിൽ സംക്ഷിപ്തമായി ഒരു പദ്യവിവർത്തനവും ഗദ്യത്തിൽ ഒരു തർജ്ജമയും കാണ്മാനുണ്ട്. ഗദ്യം 984-ആണ്ടു ഒരു ദ്രാവിഡബ്രാഹ്മണൻ നിർമ്മിച്ചതാണ്. ഇവയുടെ സ്വരൂപത്തെപ്പറ്റി പിന്നീടു പ്രതിപാദിക്കും. ക്രി. പി. പത്തൊൻപതാംശതകത്തിന്റെ ആരംഭത്തിലാണല്ലോ ആംഗ്ലേയസമ്പ്രദായത്തിൽ വ്യവഹാരങ്ങൾക്കു വിധി കല്പിക്കുന്നതിനുള്ള കോടതികൾ കേരളത്തിൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടത്. അതുവരെ 250 വർഷക്കാലത്തേക്കു പ്രാഡ്വിവാകന്മാർക്കു ശരണീകരണീയമായിരുന്ന നിയമഗ്രന്ഥം വ്യവഹാരമാല മാത്രമായിരുന്നു. ക്രി. പി. പത്താംശതകത്തിൽ അതിനുപുറമെ ചില ചട്ടവരിയോലകളും മററുംകൂടി ഉപനിയമസ്ഥാനത്തിൽ ഉത്ഭവിക്കുകയുണ്ടായി.

വേദാന്താചാര്യൻ, കാവ്യപ്രകാശോത്തേജിനി

അലങ്കാരശാസ്ത്രത്തിൽ അത്യന്തം പ്രമാണഭൂതമായ ഒരു ഗ്രന്ഥമാകുന്നു കാവ്യപ്രകാശം. ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രണേതാവും കാശ്മീരദേശീയനുമായ മമ്മടഭട്ടൻ ക്രി. പി. പതിനൊന്നാംശതകത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു. പത്തുല്ലാസങ്ങളിൽ നാടകപ്രകരണമൊഴികെ ശേഷം സാഹിത്യസംബന്ധമായുള്ള സകല വിഷയങ്ങളേയുംപറ്റി പ്രതിപാദിക്കുന്ന പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിൽ ദശമോല്ലാസത്തിലെ പരികരാലങ്കാരാവധിയുള്ള ഭാഗം മമ്മടനും അവശിഷ്ടമായ അല്പാംശം അല്ലടനും രചിച്ചു. കാവ്യപ്രകാശത്തിനെന്നതുപോലെ അത്ര വളരെ ടീകകളും ടിപ്പണികളും വേറെ യാതൊരലങ്കാരഗ്രന്ഥത്തിന്നും ഉണ്ടായിട്ടില്ല. ആദ്യത്തെ വ്യാഖ്യാനം ജൈനനായ മാണിക്യചന്ദ്രന്റെ “സങ്കേത” മാണ്. അദ്ദേഹം ക്രി. പി. പന്ത്രണ്ടാംശതകത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു. “കാവ്യപ്രകാശസ്യകൃതാ ഗൃഹേ ഗൃഹേ ടീകാസ്തഥാപ്യേഷ തഥൈവ ദുർഗ്ഗമഃ” എന്ന് ആ ഗ്രന്ഥത്തിന് ആദർശമെന്ന വ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിച്ച മഹേശ്വരൻ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

വേദാന്താചാര്യർ രവിവർമ്മസംജ്ഞനായ ഒരു കൊച്ചി മഹാരാജാവിന്റേയും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനന്തിരവനും അക്കാലത്തെ യുവരാജാവുമായ വീരകേരളവർമ്മത്തമ്പുരാന്റേയും ആശ്രിതനായി താമസിച്ച കാലത്തു കാവ്യപ്രകാശത്തിനു രചിച്ച ഒരു വിപുലവും വിശദവുമായ വ്യാഖ്യയാണ് പ്രകാശോത്തേജിനി. അർത്ഥാലങ്കാരങ്ങൾക്കുള്ള ഉദാഹരണശ്ലോകങ്ങളെല്ലാം രവിവർമ്മപ്രശസ്തിപരങ്ങളാകയാൽ അതിലെ ദശമോല്ലാസത്തിനു രവിരാജയശോഭൂഷണം എന്നും പേരുണ്ട്. വേദാന്തദേശികർ തൊണ്ഡമണ്ഡലത്തിന്റെ തലസ്ഥാനമായ കാഞ്ചീപുരത്തിലെ ഒരു വൈഷ്ണവബ്രാഹ്മണനായിരുന്നു. അദ്ദേഹം തന്റെ ചരിത്രത്തേയും താൻ ഉത്തേജിനി നിർമ്മിക്കുന്നതിന്നുള്ള കാരണത്തേയും കുറിച്ചു താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങളിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നു:

“രാമേണേവ ഗുണാകരേണ മഹതാ വംശോ രവേഃ
    ശ്രീമതാ
കൃഷ്ണേനേവ യദോരശേഷജഗതാമാ ധാരതാമഞ്ചതാ
ശ്രീകൊച്ചീശിതുരന്വയോഽവനിതലേ പുണ്യേന
    യേനാധുനാ
ധത്തേ സർവ്വകുലോത്തമത്വമമലോ ഭാതീഹ സോയം
    രവിഃ

വിരാട്ശ്വേതച്ഛത്രപ്രസൃമരയശാ ലേഖരമണീ-
ജനാഭീഷ്ടപ്രേയോവിതരണഭുജാദണ്ഡമഹിമാ
മിഥോംകുരക്ഷീരാർപ്പണഭരിതദാനവ്യസനിത-
സ്വരുർവീരുഡ്ധേനൂ രവിധരണിപാലോ വിജയതേ.

സംഗീതാഗമപാരഗോ വിതരണീ സാഹിത്യസൗഹിത്യഭൃ-
ച്ഛൂരസ്സജ്ജനരക്ഷണൈകനിപുണശ്ശ്രീമാൻ
    രവിക്ഷ്മാപതിഃ
യസ്തസ്യ സ്വസുരാത്മജോഽഖിലസുധീജാഗദ്യമാനപ്രഥാ-
ശാലീ യോ ഭുവി വീരകേരളധരാജാനിസ്സ ജേഗീയതേ.

നൃപസ്സ വീരകേരളോരികേളിപശ്യതോഹര-
പ്രതാപശോഭമാനമാനവേന്ദ്ര വൃന്ദശേഖരഃ
കദാചിദാഗതോ മുകുന്ദവന്ദനായ സംഗമ-
സ്ഥലേ നിരങ്കചന്ദ്രബിംബ സുന്ദരാനനസ്സുധീഃ.

തുണ്ഡീരക്ഷിതിമണ്ഡലമണ്ഡനകാഞ്ചീപുരാദിഹായാതം
വേദാന്തദേശികം ബുധമൈക്ഷത ദിക്കുലമുദ്രജസമജ്ഞം.

മംഗലസംഗമരംഗേ തം ഗുരുമവലോക്യ വീരകേരളരാട്
സ്മിതരഞ്ജിതമുഖമണ്ഡലി വചനം രചനാമനോഹരം
    ന്യഗദത്.

വിദ്വജ്ജനമകുടീമണിരഞ്ജിത ചരണാബ്ജനഖരഗംഭീര!
വാഗ്ദേവതാവതാര! ത്വം ശൃണു വചനം
    സമസ്തലോകഹിതം.

തൗതാദികനൈയായികവൈയാകരണാ
    ദിവാദിസിദ്ധാന്തൈഃ
ദുരധിഗമസ്യ വിധേഹി വ്യാഖ്യാം കാവ്യപ്രകാശസ്യ.

ഇത്ഥം നിദേശതസ്തസ്യ രാജ്ഞോ വേദാന്തദേശികഃ
പ്രകാശോത്തേജിനീം നാമ ടീകാമാധാതുമുദ്യതഃ.

വസുന്ധരാകലിതതപോധനപുരന്ദരേണ സനന്ദനാ
    വതാരേണയോയമസ്തൂയത-
യച്ഛാസ്ത്രം യേന സമ്യക് പഠിതമുരുദൃഢം
    പാഠിതം വാഗ്വിധേയം
ക്ലൃപ്തം തത്രൈവ തസ്യ പ്രതിഭടകരിണോ
    ഗർവഭംഗം വിതന്വൻ
നാനാതന്ത്രസ്വതന്ത്രശ്ചരതി ബുധജനാ-
    സ്വാദ്യഗംഭീരസൂക്തിർ-
വേദാന്താചാര്യസിംഹോ വിസൃമരസുയശഃ-
    കേസരഃ കേരളോർവ്യാം.

തഥൈവ മഹാകവിമന്ത്രവാദിശിഖാമണിനാ വാമന-
    ഭൂസുരേണാപി പ്രാശംസി-
വേദാന്താചാര്യസൂര്യോദയമനു സമഭൂൽ
    സാധുചക്രപ്രഹർഷോ
ദുർല്ലോകോലൂകപൂഗഃ സമജനി വിഗതാ-
    ലോകഹൃച്ഛോകമൂകഃ
വിദ്യാധ്വന്യധ്വനീനാ ഭുവി ഫലിതദൃശഃ
    സ്വൈരസഞ്ചാരദക്ഷാ
ദിക്ഷു ദ്രാക്ക്ഷുദ്രഭാസാമതിരയമധുനാ
    പ്രാപ്യസത്താമസത്താ.

ഇതി സ താദൃശഃ
ഭാരദ്വാജാന്വയാംഭോനിധിജനനജുഷഃ
    ശ്രീനിവാസാധ്വരീന്ദോ-
സ്സംജാതസ്സർവവിദ്യാജലധികലശജഃ
    ശ്രീനൃസിംഹാനുജോ യഃ
ശ്രീകൊച്ചീരാജസിംഹാസനനിലയസുധീ
    ചക്രവർത്തീ ബുധോസൗ
വേദാന്തചാര്യനാമാ രചയതി വിവൃതിം
    വ്യക്തകാവ്യപ്രകാശാം.

കാവ്യപ്രകാശേലങ്കാരമീമാംസാന്യായമാംസളേ
വ്യാചിഖ്യാസോജ്ജിഹീതേ മേ തർക്കോപക്രമകർക്കശേ.

കവിതാർക്കികസിംഹസ്യ പ്രതിവാദിഭയങ്കരസ്യ
    സർവഗുരോഃ
കരുണാ പരാംകുശമുനേസ്സരണാവേതസ്യ ശരണയതു.”

ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ ചുവടേ ചേർക്കുന്ന കുറിപ്പും കാണുന്നു:

“ഇതി ശ്രീഭാരദ്വാജകുലജലധികലാനിധി – ഗോപപുരോപകണ്ഠഹംസഗമനാംബികാനിവാസഗുരുശരഗ്രാമാധിരാജകൃത ഗംഗാസ്നാനാഗ്നിഷ്ടോമാദിനിത്യാന്നദാനസരസ്വതീസഹോദര ശ്രീനിവാസാധ്വര്യുവരതനയ – സർവ്വജ്ഞനൃസിംഹദേശികസഹജവാഗ്ദേവതാവരപ്രസാദാധിഗത ചതുർവ്വിധകവിത്വഷഡ്ഭാഷാസിംഹാസന – തർക്കവിദ്യാഭിന ഗൗതമപ്രാഭാകരസരണി പ്രഭാകര – ശാബ്ദികശിഖാമണി – ധ്വനിമാർഗ്ഗാധ്വനീന-ദുർവ്വാദിഗർവ്വതുലവാതുല – പഞ്ചമതീഭഞ്ജന – വൈഷ്ണവരാദ്ധാന്തപ്രതിഷ്ഠാപക സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്ര – ശ്രീവേദാന്തവിരചിതായാം സർവടീകാവിഭഞ്ജിന്യാം പ്രകാശോത്തേജിന്യാം കാവ്യപ്രകാശടീകായാം…”

ഈ ഉദ്ധാരങ്ങളിൽനിന്ന് അധോനിർദ്ദിഷ്ടങ്ങളായ വസ്തുതകൾ വെളിപ്പെടുന്നു. തൊണ്ഡമണ്ഡലത്തിൽ ഗോപപുരം എന്ന സ്ഥലത്തിനു സമീപം ‘ഹംസഗമന’ എന്ന ദേവിയുടെ കേന്ദ്രസ്ഥാനമായി ഗുരുശരം എന്നൊരു ഗ്രാമമുണ്ട്. ആ ഗ്രാമത്തിലെ പ്രഭുവിന്റെ ഔദാര്യത്താൽ ഗംഗാസ്നാനവും അഗ്നിഷ്ടോമാദിയാഗങ്ങളും അനുഷ്ഠിക്കുകയും “നിത്യാന്നദാനസരസ്വതി” എന്ന ബിരുദം ലഭിക്കുകയും ചെയ്ത ഒരു മഹാന്റെ സഹോദരനും ഭാരദ്വാജഗോത്രജനുമായ ശ്രീനിവാസമഖിയുടെ പുത്രനാണ് വേദാന്താചാര്യർ. അദ്ദേഹത്തിനു നൃസിംഹസംജ്ഞനായ ഒരു സഹോദരനുണ്ടായിരുന്നു. നാലു പ്രകാരത്തിലുള്ള കവിത്വത്തിലും ആറു ഭാഷകളിലും പ്രാചീനവും നവീനവുമായ ന്യായം, പ്രഭാകരമീമാംസ, വ്യാകരണം എന്നീ ശാസ്ത്രങ്ങളിലും നിഷ്ണാതനും, ധ്വനിമാർഗ്ഗാനുയായിയും വൈഷ്ണവമതപ്രതിഷ്ഠാപകനുമായ വേദാന്താചാര്യർ കാഞ്ചീപുരത്തുനിന്നു കൊച്ചിരാജ്യത്തു വന്ന് അവിടത്തെ രവിവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ ആസ്ഥാനപണ്ഡിതന്മാരിൽ അഗ്രഗണ്യനായിത്തീർന്നു. ഒരിക്കൽ രവിവർമ്മാവിന്റെ ഭാഗിനേയനായ വീരകേരളവർമ്മത്തമ്പുരാൻ ഇരിഞ്ഞാലക്കുട കൂടൽമാണിക്യം ക്ഷേത്രത്തിൽ ദേവാരാധനത്തിനായി എഴുന്നള്ളിയപ്പോൾ ആചാര്യർ അവിടെയുണ്ടായിരുന്നു. പണ്ഡിതനായ ആ തമ്പുരാൻ കാവ്യപ്രകാശത്തിനു സംശയച്ഛേദിയും സുഗമവുമായ ഒരു വ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിക്കണമെന്ന് അവിടെവെച്ച് ആജ്ഞാപിക്കുകയാൽ അദ്ദേഹം ആ കൃത്യത്തിൽ വ്യാപൃതനായി. വേദാന്തദേശികരുടെ വൈദുഷ്യത്തെപ്പറ്റി സനന്ദനന്റെ അവതാരമെന്നു തോന്നത്തക്ക മാഹാത്മ്യമുള്ള തൃശ്ശൂർ തെക്കേമഠം സ്വാമിയാരും മന്ത്രവാദികളിൽ അഗ്രഗണ്യനായ വാമനൻനമ്പൂരിപ്പാട്ടും മുക്തകണ്ഠമായി പ്രശംസിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹം യാദവാഭ്യുദയാദിവിവിധ ഗ്രന്ഥപ്രണേതാവായ സാക്ഷാൽ വേദാന്തദേശികരേയും പരാംകുശമുനി (നമ്മാഴ്‌വാർ) യേയും വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ വിജയത്തിനായി വന്ദിക്കുന്നു.

കാലം

കൊച്ചി രവിവർമ്മമഹാരാജാവിന്റേയും വീരകേരളവർമ്മതമ്പുരാന്റേയും കാലം നിർണ്ണയിച്ചാൽ വേദാന്താചാര്യരുടെ കാലവും വെളിപ്പെടുന്നതാണല്ലോ. നീലകണ്ഠകവിയുടെ തൈങ്കൈലനാഥോദയം ചമ്പു ഗവേഷകന്മാർക്ക് ഈ വിഷയത്തിൽ മാർഗ്ഗദർശകമായിരിക്കുന്നു. ചമ്പുവിൽ ഉള്ളവയാണ് താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ:

“തദനു വിപുലവൈദുഷീനിധാനം
മനുജവരോജനി തത്ര ഗോദവർമ്മാ
അഗണിതഗുണശേവധിശ്ച മധ്യേ
രവിസദൃശോ രവിവർമ്മനാമധേയഃ.

ആവിർബഭൂവ തദനന്തരമാവിഭഗ്ന-
ഭ്രൂ വല്ലി വിഭ്രമവശംവദവിശ്വലോകഃ
സാവിത്രവംശതിലകസ്ത്രിദിവേന്ദ്രധാമാ
ശ്രീവീരകേരള ഇതി ക്ഷിതിപാലചന്ദ്രഃ.”

തദനന്തരം ആ വീരകേരളവർമ്മ മഹാരാജാവിന്റെ വിവിധാപദാനങ്ങളെ പ്രകീർത്തനം ചെയ്യുന്ന ഒരു സംസ്കൃതഗദ്യവും കവി ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. കാശിക്കെഴുന്നെള്ളിയ രാമവർമ്മ മഹാരാജാവ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനന്തരഗാമിയായിരുന്നു. കൊച്ചി രാജപരമ്പരയിൽ ഒരു രവിവർമ്മാവിനേയും അദ്ദേഹത്തെത്തുടർന്ന് ഒരു വീരകേരളവർമ്മാവിനേയും നാം സമീക്ഷിക്കുന്നത് ഈ ഘട്ടത്തിൽ മാത്രമാണ്. 1537-ൽ ഒരു രാമവർമ്മമഹാരാജാവു തീപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹത്തിനു പിന്നീടാണ് ഒരു ഗോദവർമ്മാവും രവിവർമ്മാവും രാജ്യഭാരം ചെയ്തതായി നീലകണ്ഠൻ പ്രസ്താവിക്കുന്നത്. രാമവർമ്മാവിന്റെ അനുജനാണ് രവിവർമ്മാവെന്നു വേദാന്താചാര്യരും ‘ശ്രീരാമക്ഷിതി’ ഇത്യാദി മേലുദ്ധരിക്കുന്ന ഒരു ശ്ലോകത്തിൽ പറയുന്നു. വീരകേരളവർമ്മ മഹാരാജാവ് 1561-ൽ വടക്കുംകൂർ രാജാവിന്റെ അനുചരന്മാരാൽ വധിക്കപ്പെട്ടു. ഈ വഴിയ്ക്കു ചുഴിഞ്ഞുനോക്കുമ്പോൾ കൊല്ലം 720-ആണ്ടിടയ്ക്കു വേദാന്താചാര്യർ പ്രകാശോത്തേജിനി നിർമ്മിച്ചു എന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരി തന്റെ സമകാലികനായ വീരകേരളവർമ്മാവിനെപ്പറ്റി പ്രശംസിക്കുമ്പോൾ “വിശ്വാലങ്കാരഭൂതസ്സ്വയമഭിരമസേ നന്വലങ്കാരമാർഗ്ഗേ നീതൗ കാവ്യപ്രകാശഃ പുനരപി ഭജസേ ചാരു കാവ്യപ്രകാശം” എന്നു പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും ആ തമ്പുരാന്റെ മുൻവാഴ്ചക്കാരനായി രവിവർമ്മനാമധേയനായ ഒരു മഹാരാജാവില്ലാതിരുന്ന സ്ഥിതിക്ക് അദ്ദേഹമല്ല ദേശികരുടെ പുരസ്കർത്താവെന്നു നിർണ്ണയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഉത്തേജിനിയിലെ അലങ്കാരപ്രകരണത്തിൽ ഉദാഹരണങ്ങൾ രവിവർമ്മാവിനെപ്പറ്റിയാണെങ്കിലും ആചാര്യൻ പ്രധാനമായി ആശ്രയിച്ചുവന്നതു വീരകേരളവർമ്മാവിനെയാണെന്നു ഗ്രന്ഥത്തിൽനിന്നു തെളിയുന്നു. അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റിയും അപൂർവ്വം ചില ശ്ലോകങ്ങളുണ്ട്. വിശിഷ്ടമായ ഈ വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ ചർച്ചയ്ക്കു ഇവിടെ സൗകര്യമില്ല. രണ്ട് ഉദാഹരണശ്ലോകങ്ങൾ മാത്രം ഉദ്ധരിക്കാം:

“രവിക്ഷമാപാല സരാജകേപി
ത്വമേവ ഭൂമീവലയേ യശസ്വീ
സതാരജാലേപി നഭോന്തരാളേ
പ്രകാശശാലീ ഖലു ചന്ദ്ര ഏവ.”

“ലക്ഷ്മീവൻ യുവരാജ മംഗലഗുണശ്രേണീപയോധേ ബുധേ
പ്രൗഢപ്രേമഭരം ദദാസി ന ലഗച്ഛിത്തോസി മന്ദോദയേ
പാളീഭീ രവിമണ്ഡലാന്തരഭിദാമാതന്തനീഷി ദ്വിഷാം
കർണ്ണം ധിക്കുരുഷേ കരേണ രവിരപ്യാശ്ചര്യമുർവീതലേ.”

ഒടുവിൽ താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകവും കാൺമാനുണ്ട്.

“ശ്രീരാമക്ഷിതിപാനുജസ്ത്രിജഗതി പ്രൗഢാസിമല്ലാഭിധോ
യോ വൈ മാനവപാരിജാത ഇതി യോ
    ജോഘുഷ്യമാണോജനൈഃ
വൃത്ത്യാ നൃതനദേവരാത ഇതി യോ ലീലാഹരിശ്ചന്ദ്ര ഇ-
ത്യാഖ്യാതോ രവിമേദിനീപതിരയം ജീയാദിഹായുശ്ശതം.”

21 നീലകണ്ഠപൂജ്യപാദൻ

കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന സംസ്കൃത പണ്ഡിതന്മാരിൽ പ്രശസ്യമായ ഒരു പദവി ഈശാനന്റെ പുത്രനായ മുക്കോലയ്ക്കൽ നീലകണ്ഠൻ നമ്പൂരിക്കു നല്കാവുന്നതാണ്. അദ്ദേഹം വാസുഭട്ടതിരിയുടെ ത്രിപുരദഹനം, ശൗരികഥ എന്നീ രണ്ടു യമകകാവ്യങ്ങൾക്കു യഥാക്രമം അർത്ഥപ്രകാശിക എന്നും തത്ത്വപ്രകാശിക എന്നും ഉള്ള പേരുകളിൽ വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അർത്ഥപ്രകാശിക രാജരാജൻ എന്ന ബിരുദനാമത്താൽ വിദിതനായ കൊച്ചി വീരകേരളവർമ്മമഹാരാജാവ് രാമവർമ്മ യുവരാജാവിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി രാജ്യഭാരം ചെയ്ത കാലത്തും തത്ത്വ പ്രകാശിക രാമവർമ്മമഹാരാജാവു ഗോദവർമ്മയുവരാജാവിനോടുകൂടി രാജ്യപരിപാലനം ചെയ്ത കാലത്തുമാണ് നിർമ്മിച്ചത്. നീലകണ്ഠൻ മുക്കോലയ്ക്കൽക്കാരനും അവിടത്തെ ഭഗവതിയുടെ പരമഭക്തനുമായിരുന്നു. പുരുഷോത്തമസരസ്വതിയെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുവായ യതിവര്യന്റെ നാമധേയം. താഴേക്കാണുന്ന പദ്യങ്ങൾ പ്രകൃതത്തിൽ അനുസന്ധേയങ്ങളാണ്:

അർത്ഥപ്രകാശിക

“ദുരിതഹരണദക്ഷം സൂര്യസോമാനലാക്ഷം
ക്ഷപിതസുരവിപക്ഷം ക്ഷീണദോഷാക്ഷലക്ഷ്യം
മഹിഷശിരസി രാജന്മുക്തിപൂർവസ്ഥലേ വഃ
കൃതവസതി സരാഗം പാതു ദൗർഗ്ഗം മഹസ്തൽ.

വാദിവ്രാതദുരാസദേഭഹനനപ്രക്ഷുബ്ധസിംഹോപമം
സ്വാന്തേവാസിഹൃദംബുജസ്ഥതിമിരപ്രധ്വംസഭാസ്വാകൃതിം
ത്രയ്യന്തോക്തിവിചാരചാരുധിഷണം കർമ്മന്ദിചൂഡാമണിം
വന്ദേ തം പുരുഷോത്തമാദികസരസ്വത്യാഖ്യ മസ്മദ്ഗുരും.

അർത്ഥപ്രകാശികാനാമ്നാ വ്യാഖ്യാ പൗരദഹന്യസൗ
ക്രിയതേ നീലകണ്ഠേന ഗൗരീശാസനസംഭവാ.
ജഗതി (വിമല) കീർത്തൗ രാജരാജേ നരേന്ദ്രേ
ക്ഷിതിതലമിദമൃദ്ധം പാതി രാമേണ സാകം
രചയതി മിതമേതാം വൃത്തിമല്പേതരാർത്ഥാം
ഗളിതഗഹനഭാവാം നീലകണ്ഠോ ദ്വിജാഗ്ര്യഃ.”

തത്ത്വപ്രകാശിക

“മഹിഷപ്രോഥനിഹിതചരണം കരണം മഹഃ
മുക്തേർമ്മുക്തിസ്ഥലാസ്ഥാനം ദൗർഗ്ഗം ദുർഗ്ഗം ഭജേ മുഹുഃ
യദനുഗ്രഹതഃ പുംസാം മതിർദ്ദർപ്പണനിർമ്മലാ
യതീശം തം ഗുരും വന്ദേ ത്രയ്യന്തോദധിപാരഗം.

തത്ത്വപ്രകാശികാനാമ്നാ വ്യാഖ്യാ ശൗരികഥാശ്രയാ
ക്രിയതേ നീലകണ്ഠേന ശ്രുതാർത്ഥപരിശുദ്ധയേ.

രാമവർമ്മനൃപതൗ മഹീമിമാം
പാതി സാകമിഹ ഗോദവർമ്മണാ
നീലകണ്ഠ... സാ കൃതാ
വൃത്തിരാന്ധ്യമതിദോഷഹന്ത്ര്യസൗ.

യൽകൃപാലേശതോജ്ഞോപി സുരാചാര്യസമോ ഭവേൽ
കർമ്മന്ദിവൃന്ദവന്ദ്യം തം ഗുരും വന്ദേ യതീശ്വരം.

ശ്രുതമപി ഗുരുമുഖ്യാദ്വക്തുമർത്ഥം ന ദക്ഷോ
ബഹുദിനമപി ചിന്താഹാനിദോഷേണ യസ്യ
മനസി ജനിതതാപം തസ്യ ഹാതും കൃതേയം
മഹതി യമകകാവ്യേ വൃത്തിരേഷാ സ്ഫുടാർത്ഥാ.
മുക്തിസ്ഥലോദവസിതോ ഗിരിരാജകന്യാ-
പാദാബ്ജധൂളിരനിശം നിഗമാന്തസേവീ
ഗോവിന്ദഭക്തിരസസംഭൃതിഭഗ്നകണ്ഠോ
വ്യാഖ്യാമിമാം വ്യരചയൽ ഖലു നീലകണ്ഠഃ.”

‘നീലകണ്ഠപൂജ്യപാദവിരചിതായാം’ എന്ന കുറിപ്പു തത്ത്വപ്രകാശികയുടെ അവസാനത്തിൽ മാത്രമേ കാണുന്നുള്ളു എന്നുള്ളതിനാൽ അർത്ഥപ്രകാശിക രചിച്ചതിനുമേലാണ് നീലകണ്ഠൻ സന്യാസാശ്രമം സ്വീകരിച്ചതെന്ന് അനുമാനിക്കാം.

22 മഴമംഗലത്തു പരമേശ്വരൻ നമ്പൂരി

പരമേശ്വരൻ നമ്പൂരിയുടെ കൃതിയാണ് ആശൗചദീപകം. ആശൗചദീപികയെന്നും അതിനു പേരുണ്ട്. ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ കാണുന്ന

“ഇത്ഥം തൽ പരമേശ്വരേണ നിഖിലം
ഹ്യാശൗചദീപാഖ്യകം
ശ്രീമന്മദ്ഗുരുമാധവാദികഗുരൂൻ നത്വാ വിലിഖ്യാധുനാ
ജാലാംഗേധനസേവ്യനൽകലിദിനേഥാദ്രൽ സമാപ്തം
ക്രമാ-
ന്നാന്ദീതീരസമീപഗേന പുരുദാവഗ്രാമജേനാഞ്ജസാ.”

എന്ന പദ്യത്തിൽനിന്നു പരമേശ്വരൻതന്നെയാണ് ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രണേതാവെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗ്രാമം (പുരുദാവം) പെരുവനമാണെന്നും ഗ്രന്ഥം സമാപ്തമായതു കൊല്ലം 754-ആണ്ടാണെന്നും വ്യക്തമാകുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രധാനഗുരു ഒരു മാധവനായിരുന്നു വെന്നും ആ പദ്യത്തിൽനിന്നു നാം ധരിക്കുന്നു. നാന്ദിയെന്നതു പുതുക്കാട്ടിനു സമീപത്തുകൂടി ഒഴുകുന്ന ഒരു പുഴയാണത്രേ. ‘താന്നീതീര’ എന്നതാണ് ശരിയായ പാഠമെന്നും താന്നിപ്പുഴ എന്നു കാലടിയിൽ കടത്തുസ്ഥലത്തു പെരിയാറ്റിനു പേരുണ്ടെന്നും ഒരു പക്ഷാന്തരമുണ്ട്. ‘താന്നി’ എന്ന മലയാളശബ്ദം സംസ്കൃതീകരിക്കാതെ ഒരു സംസ്കൃതരൂപത്തിൽ പ്രയോഗിക്കുന്നത് അസാധാരണമാണെന്നു ഞാൻ കരുതുന്നു.

ആശൗചദീപകത്തിനു ചന്ദ്രിക എന്ന ഒരു പഴയ വ്യാഖ്യാനമുള്ളതിനുപുറമേ സർവതന്ത്ര സ്വതന്ത്രനായ കൊടുങ്ങല്ലൂർ വിദ്വാൻ ഗോദവർമ്മ ഇളയതമ്പുരാന്റെ (കൊല്ലം 975-1026) വിവേചനമെന്ന മറ്റൊരു വ്യാഖ്യാനവും കാൺമാനുണ്ട്. ആദ്യത്തേതു പെരുമനത്തുകാരനായ മറ്റൊരു നമ്പൂരി രചിച്ചതാണ്.

പുരുവനസംജ്ഞേ ഗ്രാമേ ജാതേനാശൗചദീപികാ രചിതാ
തദ്വൃത്തിസ്തത്രത്യേനൈവൈഷാശൗചചന്ദ്രികാ
പ്രോക്താ.”

എന്ന പദ്യം നോക്കുക. വിദ്വാൻ ഇളയതമ്പുരാൻ പ്രസ്തുത കൃതി മഴമംഗലത്തു നമ്പൂരിയുടേതാണെന്നു സ്പഷ്ടമായി പറയുന്നുണ്ട്.

“പ്രീത്യൈ സതാം മഹിഷമംഗലനാമ്നി ഗേഹേ
ജാതേന ഭൂസുരവരേണ പുരാ കൃതം യൽ
ആശൗചദീപകമമും വിവരീതുമദ്യ
ശ്രീകോടിലിംഗനിലയോ നൃപതിസ്സമീഹേ.”

എന്ന പദ്യത്തിൽനിന്ന് ഈ വസ്തുത ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണ്. ‘മഴമംഗലം ആശൗചം’ എന്ന പേരിലാണ് പൊതുജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിനു പ്രശസ്തി എന്നും ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ദീപകത്തിൽ ഭിന്നവൃത്തങ്ങളിലായി 167 പദ്യങ്ങൾ മാത്രമേയുള്ളൂ. ആ ഹ്രസ്വമായ പരിധിക്കുള്ളിൽ ആചാര്യൻ ആശൗചത്തെസ്സംബന്ധിച്ച് അവധാരണീയങ്ങളായ സകലവിഷയങ്ങളും സമീചീനമായി പ്രതിപാദിക്കുന്നു. ആദ്യത്തെ പദ്യമാണ് താഴെച്ചേർക്കുന്നത്:

“യതോ വാ ജന്മാസ്യ സ്ഫുരതി ച യതോ വാ തദിതരദ്
ദ്വയോരപ്യേതേന പ്രകടിതനിദാനാഘമഖിലം
വ്യതീയാസ്തേ ശുദ്ധോ നിരഘ ഇവ തസ്യാവഗമനാ-
ദുപാസേ തത്തത്ത്വം പ്രശമിതവികല്പം പദമിദം.”

പ്രസ്തുതവിഷയത്തിൽ കേരളത്തിലെ ഭിന്നദേശങ്ങളിലുള്ള ആചാരവ്യത്യാസങ്ങളെപ്പറ്റിയും അദ്ദേഹം അവസരോചിതമായി പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്.

“ജന്മന ആരഭ്യ മൃതൗ ബന്ധൂനാം യോനിബീജജാതാനാം
ത്രിദിനമഘംഗൃഹ്ണീയുശ്ശിവപുരതശ്ചോ
ത്തരാലയാഃപ്രായഃ”

എന്നും

“വിപ്രേന്ദ്രാ ദാക്ഷിണാത്യാഃ ഖലു ശിവപുരത-
സ്ത്വുപനീതേർവിവാഹാൽ
പുന്നാര്യൗ പ്രാങ്മൃതൗ സ്നാന്ത്യഥ ഖലു മരണേ
യോനിബന്ധോസ്ത്ര്യഹാഘം
ഗൃഹ്ണീയുർബ്ബീജബന്ധോ ശശിദിനമപരേ
പക്ഷിണീം സംഗിരന്തേ
താമേതാം പക്ഷിണീം കേചന ദിനയുഗളീം
വിപ്രവര്യാ വദന്തി.”

എന്നുമുള്ള പദ്യങ്ങൾ കാൺക. ഇവയിൽ തൃശ്ശിവപേരൂർക്ക് വടക്കും തെക്കും താമസിക്കുന്ന നമ്പൂരിമാരുടെ ചില ആചാരഭേദങ്ങൾ പ്രതിപാദിതങ്ങളായിരിക്കുന്നു. ഒടുവിലത്തെ പദ്യത്തിൽ ചതുർത്ഥപക്ഷമാണെന്നു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളത് ഇരിഞ്ഞാലക്കുടഗ്രാമക്കാരുടെ പക്ഷമാണെന്നു വ്യാഖ്യാനങ്ങളിൽനിന്നറിയുന്നു. ഒടുവിൽ ആചാര്യൻ,

“ആശൗചദീപകമിദം രചിതം വിമൃശ്യ
തത്തൽസ്മൃതീരപി തഥാപി ച ദേശകാലൗ
ആലോച്യ തത്സമയപണ്ഡിതവൈദികാനാ-
മത്രാനുസൃത്യ ച മതം വിദധാതു സർവം.”
എന്നും

“ശാസ്ത്രാഃ സ്മൃതാ മുനിവരൈർവിമലാർത്ഥദുഗ്ധം
ദുഗ്ധ്വാ വിമഥ്യ ഹൃദയേന സമുദ്ധൃതം യൽ
ആശൗചദീപകമിദം നവനീതകല്പം
പ്രീത്യൈ ഭവേൽ സുമനസാമഘനത്തയേ ച.”

എന്നുമുള്ള പദ്യങ്ങൾകൂടി ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. താൻ പല സ്മൃതികളും പരിശോധിച്ചാണ് ദീപകം രചിച്ചിരിക്കുന്നതെങ്കിലും ദേശകാലങ്ങളെപ്പറ്റി ആലോചിച്ചും അതാതു കാലത്തു പണ്ഡിതന്മാരായിരിക്കുന്ന വൈദികന്മാരുടെ മതമനുസരിച്ചും മാത്രമേ ആശൗചക്രിയകൾ അനുഷ്ഠിക്കുവാൻ പാടുള്ളൂ എന്ന് ആചാര്യൻ ഉപദേശിക്കുന്നു.

വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ

ചന്ദ്രികാകാരൻ സ്മൃതികളിലും വ്യാകരണത്തിലും നിഷ്കൃഷ്ടമായ പാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിച്ചിരുന്നു. ഇളയതമ്പുരാന്റെ വൈദുഷ്യം സുപ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. അദ്ദേഹം ചില ബ്രാഹ്മണർ അപേക്ഷിയ്ക്കുകനിമിത്തം ആശൗചവിധിവരെയുള്ള ഭാഗത്തിനു വ്യാഖ്യാനം രചിച്ചതായി പറയുന്നു.

“ഏവം മയാ വിരചിതം ഭൂസുരാണാമപേക്ഷയാ
ആശൗചദീപകഗ്രന്ഥസ്യൈകദേശ വിവേചനം.”
“ആശൗചവിധിപര്യന്തമേവ കാര്യം വിവേചനം
ഇത്യേവ ഭൂസുരാപേക്ഷാ തദേതാവദ്വിവേചിതം.”

ഈ അടുത്ത കാലത്തു സി. കെ. വാസുദേവശർമ്മാ പ്രകാശിക എന്നൊരു ഭാഷാഗദ്യവ്യാഖ്യാനവും ദീപകത്തിനു രചിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ആശൗചചിന്താമണി

കേരളീയനായ ഒരു പണ്ഡിതൻ ആശൗചചിന്താമണി എന്നൊരു ഗ്രന്ഥം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. അത് എട്ടാം ശതകത്തിൽ ആവിർഭവിച്ച ഒരു കൃതിയാണെന്നു തോന്നുന്നു. പ്രണേതാവിന്റെ കാലദേശങ്ങളെക്കുറിച്ചു യാതൊരു അറിവുമില്ല. അതിൽനിന്നു രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ പകർത്താം:

“ഗണേശവാണീഗുരുദക്ഷിണേശാൻ
വന്ദേ ദയാബ്ധീൻ വരദാനശീലാൻ;
ജന്മാദിമൂലാനി നിരസ്യ ചാഘാ-
ന്യമീ ദിശന്ത്വാശു മദാത്മശുദ്ധിം.

വിപ്രക്ഷത്രവിഡംഘ്രിജാസ്ത്വിഹ
ദിശാരുദ്രാർക്കതിഥ്യന്മിതാ-
ഹാശൗചാ രജസിസ്ത്രിയസ്ത്ര്യഹമലാസ്സ്യുർവിപ്രവൽ
സൂത്രിണാം
വിധ്വൽ പാരശവസ്യ നോ സുഹൃദംഘം ബാലാഹഭേദാശ്ച
നാ-
പ്യന്തഃപാത്യതികാലജാദ്യഘഭിദാസ്ത്വ ബ്രാഹ്മണാനാംച
നോ.”

വചനമാല

യാജ്ഞവല്ക്യസ്മൃതിയുടെ പ്രാചീനവ്യാഖ്യാനങ്ങളിൽ പ്രഥമഗണനീയമാണ് വിശ്വരൂപാചാര്യരുടെ ബാലക്രീഡ. വിജ്ഞാനേശ്വരൻ മിതാക്ഷര എന്ന തന്റെ സുപ്രസിദ്ധമായ യാജ്ഞവല്ക്യസ്മൃതിവ്യാഖ്യായിൽ ‘വിശ്വരൂപവികടോക്തിവിസ്മൃതം’ എന്ന് ആ വ്യാഖ്യാനത്തെ ഭയഭക്തിപൂർവകമായി സ്മരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ബാലക്രീഢയുടെ ടീകകളിൽ ഒന്നാണ് വചനമാല. ആ ടീകയിലെ ആചാരാധ്യായത്തിൽ ബ്രഹ്മചാരിപ്രകരണത്തിലെ ഒരു ഭാഗം മാത്രമേ ലഭിച്ചിട്ടുള്ളൂ. ആചാര്യൻ കേരളീയനാണെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. അദ്ദേഹം ബാലക്രീഢയ്ക്കുതന്നെ അമൃതസ്യന്ദിനി എന്നൊരു ടീക തന്റെ പരമഗുരുവായ (പ്രാചാര്യൻ) ഒരു ചോമാതിരി രചിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും വളരെ ക്കാലത്തിനു മുൻപു വേദാത്മാവ് എന്നൊരു യതി വിഭാവനയെന്നും, ടീകയെന്നും രണ്ടു വ്യാഖ്യകൾ നിർമ്മിച്ചു എന്നും ആ വ്യാഖ്യകൾ ലഭിച്ചിട്ടില്ലെന്നും പറയുന്നു. അതോടുകൂടി തന്റെ പേരെന്തെന്നു പറയുന്നില്ലെങ്കിലും താൻ ഗൗരീപാദാദികേശസ്തവം, സേതു എന്നിങ്ങനെ രണ്ടു കൃതികൾ രചിച്ചിട്ടുള്ളതിനുപുറമേ മേഘസന്ദേശ ശ്ലോകങ്ങളിലെ അന്ത്യപാദങ്ങൾ ഘടിപ്പിച്ച ബാലകാണ്ഡവും മയൂരന്റെ സൂര്യശതകശ്ലോകങ്ങളിലെ പ്രഥമപാദങ്ങൾ ഘടിപ്പിച്ച് അയോധ്യാകാണ്ഡം മുതൽ യുദ്ധകാണ്ഡം വരെയുള്ള ഇതരകാണ്ഡങ്ങളുമായി സമസ്യാരാമവൃത്താന്തം എന്നും സൂര്യ ശതകശ്ലോകങ്ങളിലെ ദ്വിതീയ പാദങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളിച്ച സമസ്യാ കൃഷ്ണലീലയെന്നും രണ്ടു കാവ്യങ്ങൾകൂടി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതായി പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്. ഭവഭൂതിയും വിശ്വരൂപനും അഭിന്നന്മാരായിരുന്നു എന്നുള്ള ഐതിഹ്യം വചനമാലാകാരൻ വിശ്വസിച്ചിരുന്നതായി

“ഭവഭൂതിനിബന്ധനോദധൗ
തിമിഭീമപ്രതിവാദിമേദുരേ
സകലാക്ഷനിരീക്ഷണം വപുഃ
പതിതം മാമയമുദ്ധരിഷ്യതി”

എന്ന വചനത്തിൽ നിന്നു തെളിയുന്നു. അടിയിൽ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ സ്മർത്തവ്യങ്ങളാണ്:

“യന്മായാവിവശാ വിദുർഭുവനമാത്മാ ഭിന്നമപ്യന്യഥാ
യദ്വിദ്യാകുശലാ വിദന്തി തദിദം ചാഭിന്നമേവാത്മനാ
കർത്തും യൽകിമപീശ്വരോപി പരമഃ ശക്നോതി നോ
യാമൃതേ;
താം സംവിന്മയവിഗ്രഹാമവിരതം വന്ദേ മുകുന്ദാനുജാം.

ഗൗരീകേശാദിപാദസ്തവമപി ശതക-
ശ്ലോകപൂർവ്വാർദ്ധപാദാൻ
വൃത്തം ശ്രീരാമശൗര്യോരപി ച രചിതവാൻ
പൂരയൻ യസ്സമസ്യാഃ
സേതും ചൈവാതിമാത്രം രുചിരമഭിനവം
മേഘപദ്യാന്തപാദാൻ
വ്യാഖ്യാലങ്കാരഹേതോസ്സ വചനകുസുമൈ-
സ്സാധു ബധ്നാമി മാലാം.

വിഭാവനേതി വ്യാഖ്യാസ്യ കൃതാ പൂർവ്വം യതീശ്വരൈഃ
വേദാത്മനാമഭിസ്സേയമാമൂലാഗ്രവിഭാവനാ.

ഇത്യാശങ്ക്യ ഇതി വ്യാഖ്യാ ടീകേത്യപി ച ദൃശ്യതേ
തേ സാകല്യേന നൈവാസ്താമുഭേ ച ക്വചിദേവ തു.

അധുനാ കൃഷ്ണകാരുണ്യാദ്രചിതാ സോമയാജിനാ
അമൃതസ്യന്ദിനീ സ്വാർത്ഥമരന്ദാഹ്ലാദിനീ സതാം.

ആനൈഷ്ഠികവിചാരാന്താദാദൗ സാ വിദ്യതേ തതഃ
കാലോഗ്നിരിത്യുപക്രമ്യ ശാരീരാന്തരഗാമിനീ.

ശ്രീമദ്ദേശികപാദപങ്കജരജഃപുഞ്ജാവതം സോത്തമഃ
ശർവാണീചരണാംബുജപ്രചരണ ക്രീഡാനികേതാന്തരഃ
വിദ്വൽപാദപയോജപാവനപരാഗാവാപ്യ പുണ്യോത്സുകഃ
ശാസ്ത്രാർത്ഥാമൃതപാനസംഭൃതരസസ്ത്വുഷ്ണീംകഥം
സ്യാമഹം?
ഏഷാ ഹി വചനമാലാ നിരന്തരാ വചനനിവഹകുസുമേന
യദി സാന്തരാ സുമതിഭിസ്സാധു നിരൂപ്യൈവ പരിപൂര്യാ.”

“ഇത്യേവമാദിശ്ലോകസംഗതിപ്രകാരസ്തദ്വ്യാഖ്യാന പ്രകാശശ്ചാസ്മൽ പരമഗുരുവിരചിതായാ അമൃതസ്യന്ദിന്യാ ഏവാവഗന്തവ്യഃ” എന്ന പങ്ക്തിയിൽനിന്നാണ് ചോമാതിരി ആചാര്യന്റെ പരമഗുരുവാണെന്നു മനസ്സിലാകുന്നത്. ‘മുകുന്ദാനുജ’യായ കാത്യായനിയുടെ വന്ദനംകൊണ്ട് വചനമാല ആരംഭിച്ചിരിക്കുന്നതിനാൽ ഗ്രന്ഥകാരൻ പയ്യൂർ പട്ടേരിമാരിൽ ഒരാളായിരിക്കുമെന്നു സങ്കല്പിക്കുവാൻ തോന്നുന്നു. മർമ്മസ്പൃക്കായ ഒരു വ്യാഖ്യാനമാണ് വചനമാല.

സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തം

പുതുമനച്ചോമാതിരിയുടെ പ്രായശ്ചിത്തത്തിനും മഴമംഗലത്തിന്റെ സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തവിമർശിനിക്കും പുറമേ സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തം എന്നൊരു വലിയ ഗ്രന്ഥം ഉണ്ട്. ആ ഗ്രന്ഥം ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു:

“ശ്രീമന്തം ദക്ഷിണാമൂർത്തിം വിഘ്നേശം ഭാരതീം ഗുരൂൻ
നമാമി പുരുഷാർത്ഥാഃ സ്യുര്യൽപ്രസാദേന ദേഹിനാം.

ബോധായനം ജൈമിനിഞ്ച കൗഷീതക്യാശ്വലായനൗ
വാധൂലകാപസ്തംബാദീൻ നൗമി ശാഖാപ്രവർത്തകാൻ.

തൽപ്രോക്തകല്പസൂത്രാദിവ്യാഖ്യാന കൃതമാനസാൻ
ആചാര്യാനപി സിദ്ധാന്തിഭവസ്വാമി മുഖാൻ ഭജേ.

പ്രായശ്ചിത്തം പുരാ പ്രോക്തമൃഗ്യജുസ്സാമവേദിനാം
സ്മാർത്തം തദേവ സംക്ഷിപ്യ ബഹ്വൃചാനാം വിഭജ്യതേ.

വിനാശഃ പ്രായ ഇത്യുക്തശ്ചിത്തം സന്ധാനമുച്യതേ
വിനഷ്ടസ്യ തു സന്ധാനം പ്രായശ്ചിത്തപദേരിതം.”

ആകെ പന്ത്രണ്ടധ്യായങ്ങൾ അടങ്ങീട്ടുള്ള ഈ ഗ്രന്ഥവും പ്രായശ്ചിത്തവിഷയത്തിൽ പ്രമാണഭൂതമാണ്. മൂക്കോല ദേവീ ക്ഷേത്രത്തിനു സമീപമുള്ള ഏർക്കര ഇല്ലത്തു ബ്രഹ്മൻ എന്നൊരു സിദ്ധൻ ഉണ്ടായിരുന്നു. ആ നമ്പൂരിയാണ് പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രണേതാവ്. അദ്ദേഹം വിമർശിനീകാരനായ മഴമംഗലത്തു നാരായണൻനമ്പൂരിക്കു മുൻപാണ് ജീവിച്ചിരുന്നത്. ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ പല കേരളാചാരങ്ങളേയുംപറ്റി വിശദമായി പ്രതിപാദിക്കുന്നുണ്ട്. ‘സിദ്ധാന്തിഭവസ്വാമി’ എന്നതിൽ സിദ്ധാന്തി ആരെന്നറിയുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗ്രന്ഥവും കണ്ടിട്ടില്ല. കേരളീയനായിരിക്കണം. താൻ ആദ്യം ഋഗ്വേദികളുടേയും യജുർവേദികളുടേയും സാമവേദികളുടേയും പ്രായശ്ചിത്തകർമ്മങ്ങളെ അധികരിച്ച് ഒരു ഗ്രന്ഥം നിർമ്മിച്ചു എന്നും സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തം അതു സംക്ഷേപിച്ച് ഋഗ്വേദികൾക്കു മാത്രം പ്രയോജകീഭവിക്കത്തക്ക നിലയിൽ രചിച്ചതാണെന്നും ആചാര്യൻ പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

ജൈമിനീയഗൃഹ്യമന്ത്രവൃത്തി

ജൈമിനീയഗൃഹ്യമന്ത്രങ്ങളുടെ വ്യാഖ്യാനമാണ് ഈ ഗ്രന്ഥം. പ്രാരംഭത്തിൽ

“സകലഭുവനൈകനാഥം ശ്രീകൃഷ്ണം നൗമി ഹരിമുമാഞ്ച
ശിവം ഗുരുമപി സുബ്രഹ്മണ്യം ഗജാനനം ഭാരതീം
ഭവത്രാതം.”

എന്നൊരു ശ്ലോകം കാണുന്നുണ്ട്. സുബ്രഹ്മണ്യൻ ഗ്രന്ഥകാരന്റെ ഗുരുവാണോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല. എന്നാൽ ഭവത്രാതൻ നമ്പൂരി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുവാണെന്നു സങ്കല്പിക്കുന്നതിൽ അനുപപത്തിയുമില്ല. ആശ്വലായന ഗൃഹ്യസൂത്രഭാഷ്യത്തിൽ ദേവത്രാതൻനമ്പൂരി ഈ ഭവത്രാതനെ സ്മരിക്കുന്നുണ്ട്. വളരെ വിശിഷ്ടമാണ് പ്രസ്തുത വൃത്തി.

ബോധായനദർശപൂർണ്ണമാസാനുഷ്ഠാനം

കറുത്തവാവ്, വെളുത്ത വാവ് ഈ ദിവസങ്ങളിൽ അനുഷ്ഠിക്കേണ്ട ഹോമാദികർമ്മങ്ങളെ വിവരിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥമാണിത്. വെളുത്തവാവിൻനാൾ കർമ്മമധികമായി ചെയ്യേണ്ടതുകൊണ്ടാണ് ദർശശബ്ദം ആദ്യമായി പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നതെന്ന് ആചാര്യൻ നമ്മെ ധരിപ്പിക്കുന്നു. “അഥ ഗുരൂൻ പ്രണമ്യ ബോധായനമതേന ദർശപൂർണ്ണമാസാനുഷ്ഠാനം വക്ഷ്യേ, ഹൗത്രം തു ആശ്വലായനമതേന” എന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രതിജ്ഞ. ഗ്രന്ഥകാരൻ ആരെന്നറിയുന്നില്ല. എങ്കിലും ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഒടുവിൽ “ഏവം കേരളേഷ്വാചാരഃ” എന്നു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം ഒരു കേരളീയനാണെന്നു നിർണ്ണയിക്കുവാൻ കഴിയും.

23 ആശ്വലായനഗൃഹ്യപ്രയോഗവൃത്തി, ദാമോദരൻ

ശൗനകമഹർഷിയുടെ ശിഷ്യനായ ആശ്വലായനൻ ഋഗ്വേദീയ കല്പസൂത്രകാരന്മാരിൽ പ്രഥമഗണനീയനാണ്. ഓരോ കല്പസൂത്രത്തിനും ശ്രൗതസൂത്രം, ഗൃഹ്യസൂത്രം, ധർമ്മസൂത്രം എന്നീ പേരുകളിൽ മൂന്നു വിഭാഗങ്ങളുണ്ട്. അവയിൽ അതിപ്രധാനം ശ്രൗതസൂത്രമാകുന്നു. ശ്രൗതസൂത്രങ്ങളിൽ ഹവിസ്സംസ്ഥങ്ങളായി ഏഴും, സോമസംസ്ഥങ്ങളായി ഏഴും അങ്ങനെ പതിന്നാലു കർമ്മങ്ങളെപ്പറ്റിയാണ് പ്രതിപാദിക്കുന്നത്. അഗ്ന്യാധാനം, അഗ്നിഹോത്രം, ദർശപൂർണ്ണമാസങ്ങൾ, ചാതുർമ്മാസ്യങ്ങൾ മുതലായവയും ഹവിസ്സംസ്ഥകർമ്മങ്ങളാകുന്നു. ശ്രൗതകർമ്മങ്ങളെല്ലാം വൈതാനാഗ്നിയിൽ അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടവയാണ്. നാല്പതു സംസ്കാരങ്ങൾ ഗൃഹ്യകർമ്മങ്ങളായി വിധിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയെ പ്രതിപാദിക്കുന്നവയാകുന്നു ഗൃഹ്യസൂത്രങ്ങൾ. ഗർഭാധാനംമുതൽ വിവാഹാന്തമുള്ള പതിനെട്ടു കർമ്മങ്ങൾ ശാരീരികങ്ങളും ശേഷമുള്ള ഇരുപത്തിരണ്ടു കർമ്മങ്ങൾ യജ്ഞരൂപങ്ങളുമാകുന്നു. ശ്രൗതകർമ്മങ്ങളിൽ അഗ്നിഹോത്രംപോലെ ഗൃഹ്യ കർമ്മങ്ങളിൽ അഞ്ചു മഹായജ്ഞങ്ങളും മൂന്നു പാകയജ്ഞങ്ങളും നിത്യാനുഷ്ഠേയങ്ങളാകുന്നു. എല്ലാ ഗൃഹ്യകർമ്മങ്ങൾക്കും ആവസഥ്യാഗ്നിയുടേയോ വൈവാഹികാഗ്നിയുടേയോ ആവശ്യമുണ്ട്. ധർമ്മസൂത്രങ്ങൾ സുപ്രസിദ്ധങ്ങളാണല്ലോ.

ആശ്വലായനന്റെ ഗൃഹ്യസൂത്രങ്ങൾക്കു പ്രയോഗവൃത്തി എന്നൊരു വിസ്തൃതമായ വ്യാഖ്യാനം വാസുദേവൻനമ്പൂരിയുടെ പുത്രനായ ദാമോദരൻനമ്പൂരി രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. "ഭാർഗ്ഗവസ്യ വൈതഹവ്യസ്യ സവേദസഃ കുലേ ജാതോ വാസുദേവപുത്രോ ദാമോദരഃ" എന്നൊരു കുറിപ്പ് ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ കാണുന്നതിൽനിന്ന് അദ്ദേഹം ഭാർഗ്ഗവഗോത്രീയനാണെന്നും വീതഹവ്യനും സവേദസ്സും ആ ഗോത്രത്തിലെ പ്രവരർഷികളാണെന്നും വെളിവാകുന്നു. പ്രകരണമനുസരിച്ചു തന്റെ വൃത്തിയുടെ ആരംഭത്തിൽ ദാമോദരൻ ആദിത്യനെ

> "യം സഞ്ചിന്ത്യ മുനീശ്വരാ അഹരഹസ്സന്ധ്യാസു ദിവ്യാം പരാം
> സാവിത്രീം പ്രജപന്തി പാപനിചയധ്വാന്തൈകഭാനുപ്രഭാം
> സ്ത്രീഗേഹദ്രവിണാത്മജാംശ്ച സുഹൃദസ്സന്ത്യജ്യ സർവാത്മനാ
> തം ദേവം പരമദ്വയം പ്രണവതഃ സൂര്യം സദോപാസ്മഹേ".

എന്ന പദ്യത്തിൽ വന്ദിക്കുന്നു. അനന്തരം കർമ്മഠനും ബഹുശിഷ്യാചാര്യനും തന്റെ പിതാവുമായ വാസുദേവൻ, ഋഗ്വേദം പഠിപ്പിച്ച ഗുരു, ബ്രാഹ്മണം അധ്യാപനം ചെയ്ത സുബ്രഹ്മണ്യശർമ്മാ, ഗൃഹ്യോക്തമായ ക്രിയാഭാഗമഭ്യസിപ്പിച്ച രാമശർമ്മാ, തന്ത്രഭാഗം പഠിപ്പിച്ച വിശ്വാമിത്രഗോത്രജനായ ശങ്കരൻ, ശബ്ദശാസ്ത്രം അഭ്യസിപ്പിച്ച രാമദാസൻ എന്നീ ഗുരുക്കന്മാരെയും നാരായണപ്രഭൃതികളായ ഇതര ഗുരുക്കന്മാരെയും നമസ്കരിക്കുന്നു. ആദ്യകാലത്തു തനിക്കു ക്രിയാഭാഗത്തെപ്പറ്റി അറിവില്ലായിരുന്നു എന്നും ചില ബ്രാഹ്മണർ തന്നെ ആ വൈകല്യം കണ്ട് അധിക്ഷേപിച്ചപ്പോൾ ദുഃഖിതനായി രാമശർമ്മാവിന്റെ അന്തേവാസിയായിത്തീർന്ന് ആ വിഷയത്തിലും പാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിച്ചു എന്നും ദാമോദരൻ പറയുന്നുണ്ട്. തന്റെ വൃത്തി ഗദ്യത്തിലാണ് രചിക്കുന്നതെന്നും അതു വിഷയത്തെ വിസ്തരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയാണെന്നും

> "രൂപാവതാരകാരാദ്യാ ഭാഷ്യകാരാദയഃ പരേ
> ഊചുർഗ്ഗദ്യേന വിസ്തൃത്യൈ കവിത്വാഭാവതോ ന ഹി.
> ഇമാം പ്രയോഗവൃത്ത്യാഖ്യാം പരിഗൃഹ്ണന്തു സജ്ജനാഃ
> മുദാ നാസ്മൽകവിതയാ ദേവസ്യാനുഗ്രഹാദ്രവേഃ."

എന്നും അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്. ആചാര്യന്റെ കാലമേതെന്നറിയുന്നില്ല. പ്രയോഗവൃത്തിയിൽ ആകെ പതിനൊന്നധ്യായങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. വ്യാഖ്യാനം സ്പഷ്ടവും ലളിതവുമാണ്.

ആശ്വലായനഗൃഹ്യപ്രയോഗദർപ്പണം

ഈ ഗ്രന്ഥവും പ്രയോഗവൃത്തിയിലെ വിഷയത്തെത്തന്നെ പ്രതിപാദിക്കുന്നു. ആദ്യമായി പദ്യത്തിലും പിന്നീടു ഗദ്യത്തിലും ഗ്രന്ഥകാരൻ ആശ്വലായനഗൃഹ്യപ്രയോഗങ്ങളെ സംഗ്രഹിക്കുന്നു.

> "പ്രയോഗദർപ്പണം ഹ്യേതൽ സംക്ഷേപാൽ സംസ്കൃതൈഃ കൃതം
> ജാമദഗ്ന്യേന രാമേണ ശ്രീഗുരൂണാം പ്രസാദതഃ"

എന്ന വചനത്തിൽനിന്നു പ്രണേതാവു ഭാർഗ്ഗവഗോത്രജനായ രാമൻനമ്പൂരിയാണെന്നു കാണാവുന്നതാണ്. ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഉപക്രമത്തിലുള്ള ചില ശ്ലോകങ്ങൾ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു:

> "ഗുരൂൻ വിനായകം വാണീം ശൗനകം ചാശ്വലായനം
> ബ്രഹ്മാണം പാർവതീനാഥം ലക്ഷ്മീനാരായണം തഥാ
>
> പ്രണമ്യ ഭേദാൻ വക്ഷ്യാമി വിവാഹാദിഷു കർമ്മസു
> പ്രസന്നൈഃ സംസ്കൃതൈഃ പദ്യൈഃ പ്രയോഗക്രമമേവ ച
>
> ആശ്വലായനഗൃഹ്യോക്ത്യാമുക്തം മന്ദധിയാം നൃണാം
> കർമ്മനിർണ്ണയസംസിദ്ധ്യൈ ശ്രീഗുരൂണാം പ്രസാദതഃ.
>
> ആചാരകല്പസൂത്രാണാമൈക്യം സർവത്രനിർണ്ണയേ
> പ്രമാണം കർമ്മണാം നൃണാമിതി കർമ്മവിദോ വിദുഃ.
>
> തസ്മാത്തദനുസാരേണ വക്തവ്യാ കർമ്മപദ്ധതിഃ
>
> ജാതവേദപ്രഭൃതിഭിരാചാര്യൈശ്ശാസ്ത്രപാരഗൈഃ
> കല്പസൂത്രാർത്ഥതത്ത്വജ്ഞൈർവിശിഷ്ടാചാരതൽപരൈഃ
>
> ഗുരുപ്രസാദസമ്പന്നൈർമ്മാർഗ്ഗോ യോഗ്ങീകൃതോ മയാ
> മന്ദപ്രജ്ഞോപകാരായ സംക്ഷേപാദ്വക്ഷ്യതേധുനാ."

ഈ ഭാഗത്തിൽ രാമൻ സ്മരിക്കുന്ന ജാതവേദൻനമ്പൂരിയും ഒരു ശ്രൗതവ്യാഖ്യാകാരനാണെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. പക്ഷേ ദാമോദരന്റെ ഗുരുവായ രാമശർമ്മാവായിരിക്കാം ഈ രാമൻ. ജാതവേദനെപ്പറ്റി മറ്റൊന്നുമറിവില്ല.

24 വിഷ്ണുസംഹിത

കേരളത്തിലെ തന്ത്രവിധികൾക്കു പ്രമാണഭൂതങ്ങളായ പൂർവഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ വിഷ്ണുസംഹിതയ്ക്കു വളരെ പ്രാധാന്യമുണ്ട്. ചേന്നാസ്സു നമ്പൂരിപ്പാട്ട് ആ ഗ്രന്ഥത്തെ ഉപജീവിച്ചുകാണുന്നു. ആകെ മുപ്പതു പടലങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന പ്രസ്തുത സംഹിതയുടെ പ്രണേതാവ് ഒരു കേരളീയൻ തന്നെ. 'വിഷ്ണുനാ സ്വയമീരിതാ' എന്ന ഗ്രന്ഥകാരൻ അതിനു മേനി കേറ്റുന്നു. അതുകൊണ്ടാണ് അതിനു വിഷ്ണു സംഹിത എന്ന പേർ സിദ്ധിച്ചത്. പക്ഷേ ഇന്നു കാണുന്ന ആ പേരിലുള്ള സംഹിത നൂറ്റെട്ടധ്യായങ്ങളുള്ള പൂർവസംഹിതയുടെ സംഗ്രഹണമാണെന്നും ആ സംഗ്രഹത്തിന്റെ കർത്താവ് ഇധ്മവാന്റെ പുത്രനായ സുമതിയെന്ന മഹർഷിയാണെന്നും ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രസ്താവനയുണ്ട്. ഒരു കേരളീയനായ തന്ത്രജ്ഞൻ അതിന്റെ കർത്തൃത്വം സുമതിയിൽ ആരോപിച്ചു എന്നേ അതിന്നർത്ഥമുള്ളൂ. ഇരുപതാംപടലത്തിലെ ഉത്സവവിധികളും ഇരുപത്തൊന്നാംപടലത്തിലെ തീർത്ഥയാത്രാ (ആറാട്ട്) വിധികളും മറ്റും കേരളാചാരമനുസരിച്ചാണ് വ്യവസ്ഥാപനം ചെയ്തിരിക്കുന്നത്.

വിഷ്ണുസംഹിതയുടെ വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ, ഹാരിണി

വിഷ്ണുസംഹിതയ്ക്കു ഹാരിണിയെന്നും തത്ത്വപ്രദീപികയെന്നും രണ്ടു വ്യാഖ്യാനങ്ങളുണ്ട്. അവയിൽ ആദ്യത്തേത് പുലിയന്നൂർ നാരായണൻനമ്പൂരി രചിച്ചതാണ്. രണ്ടാമത്തേതിന്റെ കർത്താവു നാഗസ്വാമി നമ്പൂരിയാണ്. നാഗസ്വാമിനമ്പൂരിയുടെ ദേശമേതെന്ന് അറിയുന്നില്ല. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ഹാരിണിയിലുള്ളവയാണ്:

> "നമസ്തസ്മൈ സുമതയേ യോ ദിവ്യാം വിഷ്ണുസംഹിതാം
> ആവിശ്ചക്രേ ഭുവശ്ചക്രേ ഗംഗാമിവ ഭഗീരഥഃ.
>
> സുമതേസ്സംഹിതാർത്ഥോ യഃ സൂര്യാർക്കൈർന്ന പ്രകാശിതഃ
> മയായമല്മുകേനൈവ പ്രകാശ്യ ഇതി ഹാസ്യതാ."

ചുവടേ പകർത്തുന്നത് ഒടുവിലുള്ള ഒരു സൂചികാപദ്യമാണ്

> "യസ്യ വ്യാഘ്രപുരൗകസഃ കൃതവൃഷാദ്രീശപ്രസൂനാഞ്ജലി-
> പ്രീതേഃ പൂർണ്ണഗുണഃ പിതോദയ ഇതി ഖ്യാതസ്യ നാരായണഃ
> യാം ഹാരിണ്യഭിധാം വ്യധാദിഹ വിഭോർവിഷ്ണോർമ്മഹാ സംഹിതാ-
> വ്യാഖ്യായാമതിയാത ഏഷ പടലസ്ത്രിംശഃ ശ്രിതോർത്ഥ ശ്രിയാ."

വ്യാഖ്യാതാവു പുലിയന്നൂർ ഗ്രാമക്കാരനായിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അച്ഛന്റെ നാമധേയം ഉദയൻ എന്നായിരുന്നു എന്നും നാരായണൻനമ്പൂരി തൃശ്ശിവപേരൂർ വടക്കുന്നാഥന്റെ ആരാധകനായിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹമാണ് വിഷ്ണുസംഹിതയ്ക്ക് ആദ്യമായി ഒരു വ്യാഖ്യാനം രചിച്ചതെന്നുമുള്ള വസ്തുതകൾക്ക് ഈ ശ്ലോകങ്ങൾ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. തന്ത്രസമുച്ചയവിമർശനീകാരന്റെ ശിഷ്യനായിരുന്ന അദ്ദേഹം എന്നു ചിലർ പറയുന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനമെന്തെന്നു വ്യക്തമാകുന്നില്ല. ആയിരുന്നിരിക്കാം; ഈ നാരായണൻതന്നെയാണ് ക്രിയാസാരവ്യാഖ്യയുടേയും നിർമ്മാതാവ്. ക്രിയാശ്രയം എന്നൊരു തന്ത്രസംബന്ധമായ ഭാഷാപദ്യകൃതിയും അദ്ദേഹം രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി ചിലർ പറയുന്നു. ത്രിവർഗ്ഗഫലസിദ്ധ്യൈ എന്ന് അതിൽ കലിവാക്യമുണ്ടത്രെ. തത്ത്വപ്രദീപികയിൽ നാഗസ്വാമി സുമതിയെ

> "ഉദ്ധൃത്യയ പാഞ്ചരാത്രേഭ്യഃ സാരം യേനേദമീരിതം
> ഭക്തിമുക്തിപ്രദം തന്ത്രം തസ്മൈ സുമതയേ നമഃ"

എന്നു സ്തുതിച്ചിരിക്കുന്നു.

തത്ത്വപ്രദീപികയുടെ ആവിർഭാവം ഹാരിണിക്കു മേലായിരിക്കണം. പ്രസ്തുതവ്യാഖ്യ വളരെ ലളിതമാണ്.

25 കുഴിക്കാട്ടു ശങ്കരൻഭട്ടതിരി

തിരുവിതാംകൂറിൽ തിരുവല്ലാത്താലൂക്കിലെ സുപ്രസിദ്ധമായ ഒരു താന്ത്രികഗൃഹമാണ് കുഴിക്കാട്ടില്ലം. അവിടെ എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധത്തിൽ ശങ്കരൻഭട്ടതിരി എന്നൊരു പണ്ഡിതവര്യൻ ജീവിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹം ക്രിയാസംഗ്രഹം എന്നൊരു തന്ത്രഗ്രന്ഥവും പരാസ്തോത്രം എന്നൊരു ദേവീസ്തോത്രവും രചിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ക്രിയാസാരംപോലെതന്നെ പ്രധാനമായ ഒരു നിബന്ധമാണ് ക്രിയാസംഗ്രഹം. വിഷയം ആ ഗ്രന്ഥത്തിലേതുതന്നെ. ക്രിയാസാരം കണ്ടിട്ടാണ് ക്രിയാസംഗ്രഹം നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളത്. അതും ഭാഗവും പടലവുമായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഗ്രന്ഥം ആരംഭിക്കുന്നത് ഇങ്ങിനെയാണ്:

> “അഹമാശ്രയേ സകലസമ്പദാവഹം
> പരമേശ്വരപ്രണയിനീപദദ്വയം
> യദനുസ്മൃതിക്ഷപിതപാപസഞ്ചയാഃ
> പരമാത്മഭാവമുപയാന്തി യോഗിനഃ
>
> പ്രണിപത്യ പരാം ദേവീം ദുർഗ്ഗാം ദുർഗ്ഗതിഹാരിണീം
> തന്ത്രാഗമോദിതാ തസ്യാ ലിഖ്യതേ സ്ഥാപനക്രിയാ.”

പത്തൊൻപതാം പടലത്തിൽ തന്റെ പേർ അദ്ദേഹം ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്:

> “ആചാര്യവരണപൂർവം തീർത്ഥാപ്ലവനാന്തിമംക്രിയാകാണ്ഡം
> വിഷ്ണോരഭിഹിതമേതദ് ഗർത്താരണ്യാഖ്യശങ്കരേണൈവം”

പരാസ്തോത്രം

താന്ത്രികൻ എന്നതിനു പുറമേ കവിയും കൂടിയായിരുന്ന അദ്ദേഹം ‘പരാസ്തോത്രം’ എന്ന പേരിൽ നാല്പത്തൊൻപതു ശ്ലോകങ്ങളിൽ ഒരു ദുർഗ്ഗാസ്തോത്രം രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. ദുർഗ്ഗയായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇഷ്ടദേവത എന്നു (‘പരാംദേവീം’ എന്ന വിശേഷണം നോക്കുക) ക്രിയാസംഗ്രഹത്തിലെ മംഗലശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു വിശദമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ആദ്യമായി പ്രതിപാദിക്കുന്നതും ദുർഗ്ഗാപ്രതിഷ്ഠയെപ്പറ്റിയാണ്. ദുർഗ്ഗയുടെ കേശാദിപാദവർണ്ണനമാണ് പരാസ്തോത്രത്തിലെ വിഷയം. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ആ കൂട്ടത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു.

> “ശിവാ വിനാ നൈവ ശിവേന; നാനയാ
> ശിവോപി; തൗ ദ്വാവപി നിത്യസംഗതൗ;
> ഇതി സ്മരന്ത്യാഗമപാരഗാ യത-
> സ്തദാശ്രയേ കേവലമംബ! തേ പദേ.”
>
> “മഹീപയോവഹ്നിമരുദ്വിഹായസാം
> മനോയുജാമംബ! ഷഡധ്വനാമപി
> യദൂർദ്ധ്വഭ്രമൗ വിഹിതാസ്പദം സദാ
> തദാശ്രയേ തേ ചരണാംബുജദ്വയേ.”
>
> “കചപ്രകാണ്ഡപ്രകരാ ജയന്തി തേ
> രുചിപ്രകർഷാൽ കരദീകൃതാംബുദാഃ
> സുരദ്രുമാസ്വപ്രസവൈരലംക്രിയാം
> വിധായ യേഷാം ചരിതാർത്ഥതാം യയുഃ.”

26 നീലകണ്ഠൻനമ്പൂരി, ക്രിയാലേശസ്മൃതി

നീലകണ്ഠനാമധേയനായ ഒരു നമ്പൂരി ക്രിയാലേശസ്മൃതി എന്ന പേരിൽ ഒരു തന്ത്രഗ്രന്ഥം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്.

> “ലിഖിതാ നീലകണ്ഠേന സർവാനുഗ്രഹബുദ്ധിനാ
> ഗുരോഃ പ്രസാദലാഭാച്ച ദേവതാനാം പ്രസാദതഃ”

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽനിന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേർ നീലകണ്ഠനെന്ന് അറിയാൻ ഇടവരുന്നതു്. മറ്റു വിവരങ്ങളെപ്പറ്റി ഒരറിവും ലഭിക്കുന്നില്ല. താഴെക്കാണുന്നതു ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിലുള്ള പദ്യങ്ങളാണ്:

> “വിഷ്ണുദുർഗ്ഗാശിവസ്കന്ദവിഘ്നശാസ്തൃഹരാച്യുതാൻ
> നത്വാ തൽപൂജനാദീനി ലിഖ്യന്തേ ചാത്ര ലേശതഃ.
> മഹദ്ഗ്രന്ഥാർത്ഥവിസ്താരധാരണാക്ഷമചേതസാം
> അജ്ഞാനാമുപകാരായ ജ്ഞാനിനാം ലാഘവായ ച
> ജ്ഞാതാവിസ്മരണാർത്ഥം യൽ സ്മര്യന്തേ ലേശതഃ
> ക്രിയാഃ
> ക്രിയാലേശസ്മൃതിർന്നാമ സുസിദ്ധിർലിഖ്യതേ കൃതിഃ”

ഇതിൽ ആകെ പന്ത്രണ്ടു പടലങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. അവ ഓരോന്നിലേയും വിഷയമെന്തെന്ന് അധോനിർദ്ദിഷ്ടങ്ങളായ ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു വിശദമാകുന്നു:

> “ബീജാംകുരാണി ശുദ്ധിശ്ച വേശ്മനഃ സ്ഥാനബിംബയോഃ
> നിഷ്കൃതിഃ സ്നപനം പൂജാ ബലിശ്ചോത്സവ ഏവ ച
> തീർത്ഥയാത്രേതി കർമ്മാണി ലിഖിതാനി സമാസതഃ
> വിഷ്ണ്വാദീനാം തു സപ്താനാം തത്തച്ഛാസ്ത്രോദിതാനി വൈ.”

27 സ്മാർത്തവൈതാനികപ്രായശ്ചിത്തം, മാന്ധാതാവ്

വിതാനാഗ്നി സംബന്ധമായുള്ള പ്രായശ്ചിത്തങ്ങളെ വിവരിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ് സ്മാർത്തവൈതാനിക പ്രായശ്ചിത്തം. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രണേതാവു 'ശിശുഘ്ലാണേദ്വിജേന്ദ്രാലയേ' അതായതു ചെറുമുക്ക വൈദികഗൃഹത്തിൽ ജനിച്ച മാന്ധാതാവെന്ന നമ്പൂരിയാണെന്ന് അദ്ദേഹംതന്നെ പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്നുണ്ട്. കാലമേതെന്ന് അറിയുന്നില്ല. താഴെക്കാണുന്ന പദ്യങ്ങൾ പ്രകൃതത്തിൽ സ്മരണീയങ്ങളാകുന്നു:

> "വാന്ദേ ഗജേന്ദ്രവദനം ച സരസ്വതീം ച
> വ്യാസം ഗുരും ശിവകരേശ്വരദക്ഷിണേശൗ
> രാമത്രിവിക്രമമഹേശ്വരവാസുദേവ-
> നാരായണാർക്കഗൃഹപത്മജദേശികേന്ദ്രാൻ.
>
> കശ്ചിൽ കാശ്യപഗോത്രസംഭവശിശുഘ്ലാണദ്വിജേന്ദ്രാലയേ
> സംജാതോ മതിമാംസ്ത്രിവിക്രമഗുരോശ്ശുശ്രൂഷയാ
> ശിക്ഷിതം
> ബാലോ ബാലഹിതായ പദ്യനികരൈഃ സ്മാർത്തം ച
> വൈതാനികം
> പ്രായശ്ചിത്തമനേകവൃത്തസുഗമം
> മാന്ധാതൃശർമ്മാകരോൽ.
>
> കൗഷീതകാചാര്യമഥൈതരേയം
> ബൗധായനാദീംശ്ച മുനീൻ പ്രണമ്യ
> തൽപ്രോക്തഗൃഹ്യോദിതകർമ്മനാശ-
> സന്ധാനമദ്യ പ്രവദാമി പദ്യൈഃ"

ഈ പദ്യങ്ങളിൽനിന്ന് ആചാര്യനു രാമൻ, ത്രിവിക്രമൻ, മഹേശ്വരൻ, വാസുദേവൻ തുടങ്ങി പല ഗുരുക്കന്മാരുണ്ടായിരുന്നതായും അദ്ദേഹം ക്രിയാഭാഗം അഭ്യസിച്ചതു ത്രിവിക്രമനിൽനിന്നാണെന്നും ഈ ത്രിവിക്രമൻ പ്രയോഗമഞ്ജരിക്കു പ്രദ്യോതം എന്ന വ്യാഖ്യാനം രചിച്ച ആചാര്യനാണെന്നും വെളിവാകുന്നു. ആശ്വലായനഗൃഹ്യപ്രയോഗദർപ്പണകാരനായ രാമശർമ്മാവും ആശ്വലായനഗൃഹ്യപ്രയോഗവൃത്തി രചിച്ച ദാമോദരന്റെ പിതാവായ വാസുദേവനുമാണ് ഇവിടെ സൂചതന്മാരായിരിക്കുന്നതെങ്കിൽ ദാമോദരനും ഈ ചെറുമുക്കുവൈദികനും സമകാലികന്മാരെന്നു വന്നുകൂടുന്നു. ആരംഭത്തിലും അവസാനത്തിലും ദക്ഷിണാമൂർത്തിയുടെ വന്ദനമുണ്ട്. ദക്ഷിണാമൂർത്തി ചൊവ്വരഗ്രാമക്കാരുടെ പരദേവതയാണ്.

28 സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തസങ്ഗ്രഹം

ഇതും ഒരു കേരളീയഗ്രന്ഥമാണ്. പ്രണേതാവാരെന്നു നിശ്ചയമില്ല.

> 'ഗുരുപാദാംബുജദ്വന്ദ്വം നമസ്കാര്യം കൃതം മയാ
> നത്വാ വിലിഖ്യതേ/സ്മാദിഃ പ്രായശ്ചിത്തസ്യ സംഗ്രഹം'

എന്നാണ് പ്രതിജ്ഞാപദ്യം. സംഗ്രഹമെന്നാണ് ഗ്രന്ഥസംജ്ഞ എങ്കിലും വിഷയം വിസ്തരിച്ചു പ്രതിപാദിതമായിരിക്കുന്നു.

> "യൗസോദരീസോദരയോഃ സ്ത്രീപുംസൗതനയൌ യയോഃ
> ഉദ്വാഹേന മിഥോ യോഗഃ കേരളാദിഷു ദൃശ്യതേ.
> വരകൂടസ്ഥയോര്യാദൃക് സംബന്ധസ്സ തഥൈവ ചേൽ
> കന്യാകൂടസ്ഥയോസ്സാ നോദ്വാഹ്യതേ കേരളേഷ്വിയം."

എന്നിങ്ങനെ ഗ്രന്ഥകാരൻ ചില കേരളീയാചാരങ്ങളെ സ്മരിക്കുന്നുണ്ട്.

29 തൃക്കണ്ടിയൂർ അച്യുതപ്പിഷാരടി, ജീവചരിത്രം

അച്യുതപ്പിഷാരടി മലബാർ ജില്ലയിൽ തിരൂർ തീവണ്ടിസ്റ്റേഷനിൽനിന്ന തെക്കുപടിഞ്ഞാറു രണ്ടു മൈൽ അകലെയുള്ള തൃക്കണ്ടിയൂർ പിഷാരത്തിൽ ജനിച്ചു. ആ ഗൃഹം പല ശതകങ്ങളായി വിദ്വാന്മാർക്ക് കീർത്തിപ്പെട്ടിരുന്നു. ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികളുടെ സമകാലികനായ നാണപ്പ (നാരായണപ്പിഷാരടി) എന്ന വൈയാകരണൻ അച്യുതപ്പിഷാരടിയുടെ പൂർവന്മാരിൽ അന്യതമനായിരുന്നു എന്ന് ഇരുപതാം അധ്യായത്തിൽ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അച്യുതപ്പിഷാരടിയുടെ ജനനം കൊല്ലം 720-ആമാണ്ടിടയ്ക്കായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ജ്യോതിഷത്തിലും വ്യാകരണത്തിലും അന്യാദൃശമായ വൈദുഷ്യം സമ്പാദിക്കുകയും ആ ശാസ്ത്രങ്ങൾക്കു പുറമേ വൈദ്യത്തിലും അലങ്കാരത്തിലുംകൂടി നിഷ്ണാതനാകുകയും ചെയ്തു. മഹാകവിമൂർദ്ധന്യനായ മേല്പത്തൂർ നാരായണഭട്ടതിരിയുടെ ശബ്ദശാസ്ത്രഗുരുവായിത്തീരുവാനുള്ള ഭാഗ്യം അദ്ദേഹത്തിനാണ് സിദ്ധിച്ചത്.

> "മീമാംസാദി സ്വതാതാന്നിഗമമവികലം
>   മാധവാചാര്യവര്യാ-
> ത്തർക്കം ദാമോദരാര്യാദപി പദപദവീ-
>   *മച്യുതാഖ്യാദ്ബുധേന്ദ്രാൽ*
> തേഷാം കാരുണ്യയോഗാൽ കിമപി ച കവിതാ-
>   മാപ്നുവം, കർമ്മ മേ തദ്
> ഭൂയാൽ കൃഷ്ണാർപ്പണം; മേ ഭവതു ച സതതം
>   ധീരഘാരേഃ കഥായാം."

എന്നു പ്രക്രിയാസർവസ്വത്തിൽ ഭട്ടതിരി ആ വിവരം പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ബുധേന്ദ്രാൽ എന്ന പദംകൊണ്ട് അദ്ദേഹം വിശേഷിപ്പിക്കുന്നതു പിഷാരടിയെ ആകുന്നു എന്നുള്ളതു നാം മറക്കരുത്. ജ്യോതിഷത്തിൽ പിഷാരടിയ്ക്കു സമകാലികന്മാർ നല്കിയിരുന്ന സ്ഥാനം എന്താണെന്നു വാസുദേവകൃതമായ ഭ്രമരസന്ദേശത്തിലെ അധോലിഖിതമായ പദ്യത്തിൽനിന്നു വിശദമാകുന്നു:

> "തസ്മാൽ പ്രത്യക് പ്രഹിതനയനഃ കുണ്ഡഗേഹാധിനാഥം
> സർവജ്ഞം തം പ്രണമ ഗിരിശം ഭക്തിമാനച്യുതം ച;
> ഏകസ്താവദ്വഹതി ശിരസി ജ്യോതിഷാമേകമിന്ദും,
> ജ്യോതിശ്ചക്രം നിഖിലമപരോ ധാരയത്യന്തരംഗേ."

ഈ പദ്യത്തിൽ കവി തൃക്കണ്ടിയൂരിലെ ശിവനെപ്പോലെ അച്യുതപ്പിഷാരടിയും സർവജ്ഞനാണെന്നും ശിവൻ ജ്യോതിസ്സുകളിൽ ഏകനായ ചന്ദ്രനെമാത്രം ശിരസ്സിൽ ധരിക്കവേ പിഷാരടി തന്റെ മനസ്സിൽ ജ്യോതിശ്ചക്രത്തെ മുഴുവൻ ധരിക്കുന്നു എന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിവിധശാസ്ത്രപാണ്ഡിത്യത്തേയും പ്രത്യേകിച്ചു ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രപാരംഗതതയേയും പരാമർശിച്ചു പ്രശംസിക്കുന്നു. പിഷാരടിയുടെ ജ്യോതിർവിഷയകമായ ശിഷ്യസമ്പത്തു സുപ്രസിദ്ധമാണ്. കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന പത്തനംതിട്ട ചെറുകോൽ നെടുമ്പയിൽ കൊച്ചുകൃഷ്ണനാശാൻ എന്ന ദൈവജ്ഞൻ ആറന്മുളവിലാസം ഹംസപ്പാട്ട് എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ ആശിഷ്യപ്രശിഷ്യപരമ്പരയെ താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിൽ വിവരിക്കുന്നു:

> 'രാമനെന്നെല്ലാടവും വിശ്രുതനായിട്ടഭി-
> രാമനാമാശാസിതാവെന്നുള്ള കീർത്തിയോടും
> ഗുരുദൈവജ്ഞന്മാർക്കും ഗുരുഭൂതനാമെന്റെ
> ഗുരുവാം പിതാവിന്റെ ചരണാംബുജം വന്ദേ.
> ഗുരുവിൻഗുരു*വ്യാഘ്രമുഖമന്ദിരവാസി*
> ഗുരുകാരുണ്യശാലിതന്നെയും വണങ്ങുന്നേൻ.
> തൽഗുരുഭൂതനായിട്ടെത്രയും മനീഷിയായ്
> ഹൃൽഗതഭാവജ്ഞനായ്ഗണിതതത്ത്വജ്ഞനായ്
> താഴാത കീർത്തിയോടും നാവായിക്കുളത്തുള്ളോ
> രാഴാതിപ്രവരനാം ഗുരുവെ വന്ദിക്കുന്നേൻ.
>
> ആയവൻതന്റെ ഗുരുഭൂതനായുള്ള ദേഹ-
> മായതമതികളാൽ പൂജിതനായുള്ളവൻ
> കോലത്തുനാട്ടു തൃപ്പാണിക്കരെപ്പൊതുവാള-
> ക്കാലത്തെഗ്ഗുരുവരന്മാരിൽവെച്ചഗ്രേസരൻ,
> എന്നുടെ ഗുരുവിന്റെ ഗുരുവിൻ ഗുരുഭൂതൻ
> തന്നുടെ ഗുരുവാകും തൽപദം വണങ്ങുന്നേൻ.
>
> പൊതുവാളിന്റെ ഗുരുവച്യുതപ്പിഷാരടി-
> യതിമാനുഷനവൻ സകലവിദ്യാത്മകൻ,
> അൻപത്തിമൂന്നു വയസ്സിരട്ടിയിരുന്നുള്ള
> മേല്പത്തൂർപട്ടേരിക്കും ഗുരുവായിരുന്നവൻ
> തന്നുടെ പാദപത്മയുഗളം വിശേഷിച്ചു-
> മെന്നുടെ മനക്കാമ്പിൽസ്സന്തതം നിനയ്ക്കുന്നേൻ."

ഈ വരികളിൽനിന്ന് അച്യുതപ്പിഷാരടിയുടെ ശിഷ്യൻ കോലത്തുനാട്ടു തൃപ്പാണിക്കരെ പൊതുവാളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യൻ ചിറയിൻകീഴ് താലൂക്കിൽ നാവായിക്കുളത്ത് ആഴാതി(കുരുക്കൾ)യും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യൻ മാവേലിക്കരെ ചെറിയനാട്ടു പുലിമുഖത്തു പോറ്റിയും ആയിരുന്നു എന്നു നാം അറിയുന്നു. പുലിമുഖത്തു പോറ്റിയുടെ കാലം 861 മുതൽ 933 വരെയായിരുന്നു എന്ന് അഭിജ്ഞന്മാർ പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുണ്ട്. കൊച്ചുകൃഷ്ണനാശാന്റെ പിതാവും ഗുരുവുമായ രാമനാശാൻ പോറ്റിയുടെ ശിഷ്യനായിരുന്നു. കൊച്ചുകൃഷ്ണനാശാന്റെ ശിഷ്യൻ ആറന്മുള മംഗലശ്ശേരി ദക്ഷിണാമൂർത്തി മൂത്തത്, മൂത്തതിന്റെ ശിഷ്യൻ മാന്നാർ നാലേക്കാട്ടിൽ ബാലരാമൻ പിള്ള, സംപ്രതിപ്പിള്ള, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യൻ കിളിമാനൂർ വിദ്വാൻ ചെറുണ്ണി കോയിത്തമ്പുരാൻ, എന്നിങ്ങനെ ആ ഛാത്രപരമ്പര പിന്നെയും തുടർന്നുപോകുന്നു. ഈ വ്യതിയാനം നില്ക്കട്ടെ.

മേല്പത്തൂരിനു പിഷാരടിയുടെ പേരിൽ അനിർവചനീയമായ ഭക്തിപാരവശ്യം ഉണ്ടായിരുന്നു. പ്രക്രിയാസർവസ്വത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ അദ്ദേഹം തന്റെ വ്യാകരണാചാര്യനെ

> 'അയമച്യുതഗുരുകൃപയാ പാണിനികാത്യായനാദികാരുണ്യാ
> യത്നഃ ഫലപ്രസഃ സ്യാൽ കൃതരാഗരസോദ്യശബ്ദമാർഗ്ഗജുഷാ

എന്ന പദ്യത്തിൽ സബഹുമാനം വീണ്ടും സ്മരിക്കുന്നു. അച്യുതപ്പിഷാരടിയുടെ വാതരോഗം തപശ്ശക്തികൊണ്ടു സദേഹത്തിൽ സംക്രമിപ്പിച്ച് അതിന്റെ ശമനത്തിനായാണ് ഭട്ടതിരി ഗുരുവായൂരിൽ പോയി നാരായണീയമെന്ന സ്തോത്രരത്നം രചിച്ചു ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമിയെ ഭജിച്ചതെന്ന് ഐതിഹ്യമുണ്ട്. പിഷാരടി 796-ൽ മരിച്ചു. ഭട്ടതിരി തത്സംബന്ധമായുണ്ടാക്കിയ ചരമശ്ലോകമാണ് താഴെച്ചേർക്കുന്നത്:

> "ഹേ! ശബ്ദാഗമ! നിർദ്ദയം
>   വിബുധതാല്വബ്ഭൈർന്നിപീഡിഷ്യസേ;
> ധാർഷ്ട്യൈകപ്രവണാസി വൈദ്യസരണേ!
>   നഷ്ടോഹ്യലങ്കാര! ഭോഃ;
> ഹന്ത! ജ്യോതിഷതന്ത്ര! പര്യവസിതാ
>   തിഥ്യൃക്ഷയോസ്തേ കഥാ;
> വിദ്യാത്മാ സ്വരസർപ്പദദ്യ ഭവതാമാധാരഭൂരച്യുത."
>   'വിദ്യാത്മാ സ്വരസർപ്പൽ' എന്നതു
>   കലിദിനവാക്യമാണ്.

കൃതികൾ

അച്യുതപ്പിഷാരടിയുടെ കൃതികളായി ജ്യോതിഷത്തിൽ (1) ഗോളദീപിക (2) ഉപരാഗക്രിയാക്രമം (3) കരണോത്തമം (4) ജാതകാഭരണം (5) ഹോരാസാരോച്ചയം (6) ഹോരാസാരോച്ചയത്തിന്റെ പരിഭാഷ (7) വേണ്വാരോഹത്തിന്റെ പരിഭാഷ എന്നീ ഗ്രന്ഥങ്ങളും വ്യാകരണത്തിൽ പ്രവേശകവും കണ്ടുകിട്ടീട്ടുണ്ട്. ഇവകൂടാതെ ദൃഗ്ഗണിതസംബന്ധമായി സ്ഫുടനിർണ്ണയം എന്നൊരു പ്രമാണീഭൂതമായ ഗ്രന്ഥംകൂടിയുണ്ട്. അതിനു സ്ഫുടനിർണ്ണയവിവൃതി എന്നൊരു വ്യാഖ്യാനവും കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ചില ഗ്രന്ഥങ്ങളെപ്പറ്റി മാത്രം ഇവിടെ ഉപന്യസിക്കാം. ഹോരാസാരോച്ചയപരിഭാഷയെക്കുറിച്ചു മറ്റൊരധ്യാത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കും.

ഗോളദീപിക

ഗീതിവൃത്തത്തിൽ മുന്നൂറു ശ്ലോകങ്ങൾകൊണ്ടു നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്ന ഗോളദീപിക ഗണിതവിഷയത്തിൽ പ്രമാണത്വേന അംഗീകരിക്കേണ്ട ഒരു വിശിഷ്ടഗ്രന്ഥമാകുന്നു. ഇതു കേളല്ലൂർ ചോമാതിരിയുടെ ഗോളദീപികയിൽനിന്നു ഭിന്നമാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

> "വിഘ്നേശം വാഗ്ദേവീം ഗുരും ദിനേശാദികാൻ ഗ്രഹാൻ
>   നത്വാ
> വക്ഷ്യേ ഭഗോളമസ്മൈ ക്ഷോണീമാനാദികഞ്ച
>   ലഘുമതയേ.
> അധഊർദ്ധ്വയാമ്യസൗമ്യഗമിഹ വൃത്തം
>   ദക്ഷിണോത്തരാഖ്യംസ്യാൽ;
> അതഊർദ്ധ്വാഭ്യാം ഘാടികമക്ഷാഗ്രേ
>   സൗമ്യയാമ്യയോർലഗ്നം"

എന്നിങ്ങനെ ഗ്രന്ഥം ആരംഭിയ്ക്കുന്നു.

> "ഇത്യുദിതാ സംക്ഷേപാദസ്മാഭിർഗ്ഗോളദീപികാ; യ ഇമാം
> പുരുഷഃ പഠേൽ സ ലോകേ ഗോളവിദാം ഗണ്യതേ
>   നൃണാം മധ്യേ"

എന്നതാണ് ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകം.

ഉപരാഗക്രിയാക്രമം

ഈ ഗ്രന്ഥത്തെ ക്രിയാക്രമം എന്നും പറയാറുണ്ട്. ഇതിൽ ഗ്രഹസ്ഫുടഗണനവും ഛായാദി ഗ്രഹണവും മറ്റുമാണ് പ്രതിപാദ്യം. നാലധ്യായങ്ങൾകൊണ്ടു ഗ്രന്ഥം സംപൂർണ്ണമാകുന്നു. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ചുവടേ പകർത്തുന്നു.

> "ഗുരൂണാം ചരണാംഭോജപരാഗപരമാണവഃ
> മനോമുകുരമസ്മാകം പുനീയുരനുവാസരം.
>
> മാർത്താണ്ഡാഖ്യം പരം ജ്യോതിർന്നത്വാസ്മാഭിർവിലിഖ്യതേ,
> ഹിതായ മന്ദബുദ്ധിനാമുപരാഗക്രിയാക്രമഃ."
>
> "പ്രോക്തഃ പ്രവയസോ ധ്യാനാജ്ജ്യേഷ്ഠദേവസ്യ
>   സദ്ഗുരോഃ
> വിച്യുതാശയദോഷേണേത്യച്യുതേന ക്രിയാക്രമഃ."

എന്നതാണ് ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകം. അതിലെ കലിദിനസൂചകമായ പ്രഥമപാദത്തിൽനിന്നു പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ നിർമ്മിതി കൊല്ലം 768-ലാണെന്നു നിർണ്ണയിക്കാം. പിഷാരടിയുടെ ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രഗുരു ജ്യേഷ്ഠദേവൻ എന്നൊരാളായിരുന്നു എന്നും 'ക്രിയാക്രമ'ത്തിന്റെ ആവിർഭാവകാലത്ത് അദ്ദേഹം വയോധികനായിരുന്നു എന്നുംകൂടി ഈ ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു നാം ധരിക്കുന്നു.

കരണോത്തമം

ഇതു ദൃക്സമ്പ്രദായത്തിൽ പിഷാരടി രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ഗണിതഗ്രന്ഥമാകുന്നു. അതുകൊണ്ടു പഞ്ചബോധക്രിയാക്രമത്തിൽനിന്ന് ഇതിലെ പ്രതിപാദനരീതിഭിന്നമായിരിക്കുന്നു. 'ഗുരുണാം ചരണാംഭോജ' ഇത്യാദി ശ്ലോകംകൊണ്ടുതന്നെയാണ് കരണോത്തമവും ആരംഭിയ്ക്കുന്നത്. അഞ്ചധ്യായങ്ങളിലായി നൂറ്റൊൻപതു ശ്ലോകങ്ങളുണ്ട്: ഗ്രന്ഥകാരൻ ഈ കൃതിയിൽ തന്റെ കവിതാപാടവത്തേയും വ്യാകരണപാണ്ഡിത്യത്തേയും പ്രകടീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം തന്നെ പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിന് ഒരു വിവരണവും നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം:

> "പ്രണിപത്യ പരം ജ്യോതിർഗണപത്യപരാഭിധം
> ഗുരുണോക്തമവിസ്മൃർത്തും കരണോത്തമയാമ്യഹം."
>
> "ഏദ്യൈരൃക്തിവിദാമിത്ഥം പദ്യൈരുപശതൈഃ കൃതം
> കരണോത്തമനാമൈതച്ചിരമാസ്താം മഹീതലേ."
> "വൈഷ്ണവേനാച്യുതാഖ്യേന പ്രണീതം വിവൃതം കൃതം
> കരണോത്തമമാലോക്യ പരിതുഷ്യന്തു സൂരയഃ."

ഇതിന് ഏതോ ഒരു നമ്പൂരിയുടെ ഭാഷാവ്യാഖ്യാനവുമുണ്ട്.

ജാതകാഭരണം

'ഗുരൂണാം ചരണാംഭോജ' ഇത്യാദി വന്ദനശ്ലോകം ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലും കാണുന്നതുകൊണ്ട് ഇതും പിഷാരടിയുടെ കൃതികളിൽ ഒന്നാണെന്ന് ഊഹിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ആകെ എട്ടധ്യായങ്ങളുണ്ട്. വരാഹമിഹിരന്റെ ഹോര, വടശ്ശേരിയുടെ ജാതകപദ്ധതി മുതലായി പ്രമാണീഭൂതങ്ങളായ പല പ്രശ്നശാസ്ത്രനിബന്ധങ്ങൾ പരിശോധിച്ചാണ് പ്രസ്തുത കൃതി രചിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു ഗ്രന്ഥകാരൻ പറയുന്നു.

> "അർത്ഥാജ്ജനേ സഹായഃ പുരുഷാണാമാപദർണ്ണവേ
>   പോതഃ
> യാത്രാസമയേ മന്ത്രീ ജാതകമപഹായ നാസ്ത്യപരഃ."

എന്ന പദ്യം ജാതകാഭരണത്തിലുള്ളതാണ്.

ഹോരാസാരോച്ചയം

ഹോരാസാരോച്ചയം ശ്രീപതി പദ്ധതിയുടെ സംക്ഷേപമാണ്. ആകെ ഏഴധ്യായങ്ങൾ അടങ്ങീട്ടുണ്ട്.

> "ഭക്ത്യാ ഗുരൂണാം ചരണാരവിന്ദം
> നത്വാച്യുതോ ദൈവവിദാം ഹിതായ
> സാരോച്ചയം ശ്രീപതിനിർമ്മിതസ്യ
> ഹോരാർത്ഥതന്ത്രസ്യ വദാമ്യശേഷം"

എന്ന പ്രഥമശ്ലോകത്തിൽത്തന്നെ ആചാര്യൻ തന്റെ നാമധേയം ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.

പ്രവേശകം

വ്യാകരണശാസ്ത്രം പഠിക്കുവാൻ ആഗ്രഹമുള്ളവർക്ക് അത്യന്തം പ്രയോജകീഭവിപ്പിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ് പ്രവേശകം. സംക്ഷിപ്തമാണെങ്കിലും ആ ശാസ്ത്രത്തിൽ അന്തർഭൂതങ്ങളായ സകല വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റിയും അച്യുതപ്പിഷാരടി ഇതിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഉദാഹരണങ്ങളായി തന്റെ സഹൃദയത്വത്തിനും കവിത്വത്തിനും പ്രത്യക്ഷലക്ഷ്യങ്ങളായ പല ശ്ലോകങ്ങളും ചേർത്തിട്ടുമുണ്ട്. പിഷാരടിക്ക് ആശ്രയമായിക്കാണുന്നതു മഹാഭാഷ്യത്തിനും കാശികാവൃത്തിക്കും പുറമേ രാമചന്ദ്രന്റെ പ്രക്രിയാകൗമുദി ആകുന്നു. രൂപാവതാരത്തിന് എന്നപോലെ പിഷാരടിയുടെ കാലത്തു പ്രക്രിയാകൗമുദിക്കും കേരളത്തിൽ ഗണനീയമായ പ്രചാരമുണ്ടായിരുന്നു. ഗ്രന്ഥം ആരംഭിക്കുന്നതുതന്നെ,

> "അശേഷാഗമതാൽപര്യകൈരവോദ്ബോധചന്ദ്രികാം
> ഉപാസ്മഹേ ജ്ഞാനമുദ്രാം രാമചന്ദ്രകരോദിതാം."

എന്ന ശ്ലോകംകൊണ്ടാണ്, ഇവിടെ ആചാര്യനു പ്രക്രിയാ കൗമുദീകാരനെപ്പറ്റിയും വിവക്ഷയുണ്ട്. രാമൻ എന്നൊരു ഗുരു പിഷാരടിക്കുണ്ടായിരുന്നില്ല. പ്രക്രിയാകൗമുദീകാരനായ രാമചന്ദ്രൻ എന്ന ആന്ധ്രദേശപണ്ഡിതൻ ക്രി. പി. പതിന്നാലാംശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു. പിഷാരടി വെട്ടത്തുനാട്ടു രവിവർമ്മത്തമ്പുരാന്റെ ആശ്രിതനായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു ലക്ഷ്യമായ 'ലക്ഷ്യാ പ്രകാശവിഷയം' എന്ന പ്രവേശകാന്തർഗ്ഗതമായ പദ്യം മുൻപ് ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. പ്രവേശകം മേല്പത്തൂർ ഭട്ടതിരിയെ പഠിപ്പിക്കുന്നതിലേക്കുവേണ്ടി ഉണ്ടാക്കിയതാണെന്നുള്ള ഐതിഹ്യം അനാസ്പദമാകുന്നു. ഗ്രന്ഥനിർമ്മിതിയുടെ ഉദ്ദേശം എന്തെന്ന് ആചാര്യൻതന്നെ വ്യക്തമായി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്:

> "പ്രവേശകസ്സംസ്ക്രിയതേ ശബ്ദശാസ്ത്രപ്രവേശകഃ
> സുഗമോയമൃജുർമാർഗ്ഗോ ബാലാനാം മന്ദചേതസാം.
> പ്രവേശകേന ജാനന്തി ശബ്ദാൻ വ്യാകരണാക്ഷമാഃ
> ഇക്ഷും ഖാദന്തി നാദന്താ രസം ശർക്കരയാ വിദുഃ
> ദർപ്പണേ പണമാത്രേണ ദന്തീ പ്രതിഫലേദ്യഥാ
> തഥാല്പേപി പ്രകരണേ മഹദ്വ്യാകരണം സ്മരേൽ."

പല്ലില്ലാത്തവർക്കു കരിമ്പു കടിച്ചുചവയ്ക്കുവാൻ നിർവ്വാഹമില്ലെങ്കിലും അവർ ശർക്കര കൊണ്ട് ഇക്ഷുരസത്തെ അറിയുന്നതുപോലെ പാണിനീയാധ്യയനത്തിന് അശക്തന്മാരായിട്ടുള്ളവർക്കു പ്രവേശകംകൊണ്ട് ശബ്ദങ്ങളുടെ ജ്ഞാനമുണ്ടാകുമെന്നും ചെറിയ ദർപ്പണത്തിൽ ആനയെന്നപോലെ ഈ സംഗ്രഹ ഗ്രന്ഥത്തിലും മഹത്തായ വ്യാകരണശാസ്ത്രം പ്രതിഫലിയ്ക്കുമെന്നുമാണ് അദ്ദേഹം പ്രതിപാദിയ്ക്കുന്നത്. പ്രവേശകം മുഴുവൻ 600 ശ്ലോകങ്ങളിൽ വിരചിതമാകയാൽ അധ്യേതാക്കന്മാർക്ക് ഓർമ്മയിൽ വെയ്ക്കുവാൻ വളരെ സൗകര്യമുണ്ട്. പിഷാരടിയുടെ കാവ്യശൈലി പ്രദർശിപ്പിക്കുവാൻ ചില ശ്ലോകങ്ങൾ അടിയിൽ പകർത്തുന്നു:

> "ടിത് പീഠവദധസ്തിഷ്ഠേൽ കിന്മൂർദ്ധനി കിരീടവൽ
> മിത് സ്യാന്ത്യേസ്വരാദൂർദ്ധ്വം ഫാലേ പുണ്ഡ്രവദാഗമഃ
>   സ്ഥാനേ ശത്രുവദാദേശശ്ഛത്രവൽ പ്രത്യയാഃ പരേ."

"ആദ്യന്തൗ ടകിതൗ" എന്നു പറയുന്നതിനേക്കാൾ ടിത് അടിയിൽ പീഠംപോലെയും കിത് മുകളിൽ കിരീടംപോലെയും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു എന്നുംമറ്റുംപറയുന്നതു സ്വാരസികമാണല്ലോ.

> "ഭൃശായതേ വായുരയം ശബ്ദായന്തേ വലാഹകാഃ
> സുഖായന്തേ ഗൃഹേഷ്വാഢ്യാ ബാഷ്പായന്തേ വിയോഗിനഃ" .
> "ഊരീകൃത്യ ജവം വൃക്ഷാംസ്തൃണീകൃത്യ സമീരണഃ
> മേഘാൻ പടപടാകൃത്യ സാന്ദ്രീഭൂയ ച വാത്യയം:"

പ്രവേശകത്തിന് ഒരു പഴയ ഭാഷാവ്യാഖ്യാനം കണ്ടിട്ടുണ്ട്. അതിനുപുറമെ ആറ്റുപുറത്തു ഇമ്പിച്ചൻഗുരുക്കൾ സുബന്തപ്രകരണാന്തംവരെ സ്വയമായി ഒരു ഭാഷാവ്യാഖ്യാനം രചിച്ച് അതോടുകൂടി പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥം ഇദംപ്രഥമമായി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിനു ലഘുവിവൃതി എന്നു വിശദമായ ഒരു സംസ്കൃതവ്യാഖ്യാനം പി. എസ്. അനന്തനാരായണശാസ്ത്രികൾ നിർമ്മിക്കുകയും മൂലത്തോടു ചേർത്തു ഗോശ്രീസംസ്കൃത ഗ്രന്ഥാവലിയുടെ ദ്വിതീയാങ്കമായി മുദ്രണം ചെയ്യുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

ഒരൊറ്റ ശ്ലോകം

അച്യുതപ്പിഷാരടിയോട് ഒരു വിദേശീയനായ പണ്ഡിതൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജാതിയേതെന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾ

> "ദേവബ്രാഹ്മണശുശ്രൂഷുസ്സാഹിത്യൈകപരായണാ
> ഈദൃശീ വർത്തതേ ജാതിഃ കേരളേഷ്വിതരത്ര ന."

എന്ന് ആ മഹാശയൻ മറുപടി പറഞ്ഞതായി കേട്ടിട്ടുണ്ട്.

30 കൊച്ചി രാമവർമ്മ മഹാരാജാവ്

കൊല്ലം 740 കുംഭം മുതൽ 776 മീനംവരെ കൊച്ചിരാജ്യം പരിപാലിച്ച കേശവരാമവർമ്മമഹാരാജാവ് പല പ്രകാരത്തിലും പ്രശംസാർഹനായ ഒരു പുണ്യപുരുഷനായിരുന്നു. ആ മഹാരാജാവിന്റെ മാതാവ് ഊരകത്തമ്മയെ വളരെക്കാലം ഭജിച്ചതിന്റെ ഫലമായാണ് അവിടത്തെ അവതാരമെന്നു ബാലകവി രാമവർമ്മവിലാസം നാടകത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. “തസ്യ താവന്മഹാരാജസ്യജനനീ, പ്രഥമാ വീരജനനീനാം, പുരാ ചിരമപത്യവാഞ്ഛയാ മലയപുരവാസിനീം ഭഗവതീം ഭവാനീമാരാധിതവതീ. ആരാധനപ്രസന്നാ ച സാ സ്വപ്നേ താമിത്ഥമന്വഗ്രഹീൽ.

> ലോകപാലൈശ്ച സകലൈർല്ലോഭനീയക്രിയം സുതം
> മൽപ്രസാദാന്മഹാഭാഗേ, ജനയസ്വ യശസ്വിനി”

എന്ന ഭാഗം നോക്കുക.

അവിടത്തെ സമരശൂരത, ഈശ്വരഭക്തി, തീർത്ഥാടനൗത്സുക്യം ഇവയെ അക്കാലത്തെ കവികൾ അത്യുജ്ജ്വലമായ ഭാഷയിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ആ തമ്പുരാന്റെ വകയായി 751 ധനു 12-ാം നയിലെ ഒരു ദാനശാസനം ചിദംബരം ക്ഷേത്രത്തിൽ ലിഖിതമായിട്ടുണ്ട്. 776 കന്നി 27-ാം ന അവിടുന്ന തുലാപുരുഷദാനം നിർവ്വഹിച്ചു. കാശിവരെ യാത്രചെയ്തു അവിടെവെച്ചു തീപ്പെട്ടതിനാൽ കാശിക്കെഴുന്നള്ളിയ തമ്പുരാൻ എന്ന് അവിടത്തെ വ്യവഹരിച്ചുവരുന്നു. മഴമംഗലത്തു നാരായണൻനമ്പൂരിയുടെ രാജരത്നാവലീയം ചമ്പുവിലെ നായകൻ അവിടുന്നാണ്. മഴമംഗലത്തിനുപുറമേ ബാലകവി, മൂക്കോലയ്ക്കൽ നീലകണ്ഠൻനമ്പൂരി എന്നിവരും അവിടത്തെ ആശ്രിതന്മാരായിരുന്നു. രാമവർമ്മമഹാരാജാവ് ‘രാസക്രീഡ’ എന്ന മണിപ്രവാളകാവ്യത്തിന്റെ പ്രണേതാവും തമിഴിൽ നിന്നു തിരുവള്ളുവരുടെ തിരുക്കുറൾ മലയാളത്തിലേക്കു തർജ്ജമചെയ്യിച്ച ഭാഷാപോഷകനുമായിരുന്നു എന്നു ഞാൻ അനുമാനിക്കുന്നു. ഈ തർജ്ജമയ്ക്കു —‘തിരു (വള്ളുവ) വുള്ളപ്പയൻ’ എന്നു പേർ കൊടുത്തു കാണുന്നു. ഇതു സമാപ്തമായതു കൊല്ലം 770 വൃശ്ചികം 28-ാം നയാണ്. പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഒരു പ്രതിയേ കണ്ടുകിട്ടീട്ടുള്ളു. അതിൽ “വള്ളുവരിട്ട നൂലുവഴികവിവ്യാഖ്യാനം മലയാൺമയിൽ സംസ്കൃത...എഴുതിച്ചതു രാമവർമ്മകവിരാജൻ” എന്നു രേഖപ്പെടുത്തിക്കാണുന്നു.

31 രാമവർമ്മാവിനെപ്പറ്റിയുള്ള ചില പ്രശസ്തികൾ

രാജരത്നാവലീയം ചമ്പുവിലുള്ളവയാണ് അധോലിഖിതങ്ങളായ പദ്യങ്ങൾ:

“അക്കാലം ദേഹഭാജാം മിഴികളിലമൃത-
സ്യന്ദവും കോരിയൂത്തു-
ത്തഗ്രേ നിർദ്ധൂയ വൈരാകരതിമിരകുലം
പൂർണ്ണയോഗാഞ്ചിതാത്മാ
ദിക്കെപ്പേരും വെളുപ്പിച്ചഭിനവമഹസാ
മാടഭൂപാന്വയാബ്ധ്യേ
മുദ്ധ്യേ പൂർവാദ്രിമൗലൗ തെളിവിലൊരു കുമാ-
രേന്ദു പോന്നാവിരാസീൽ.

ക്ഷോണീമംഗല്യഭൂഷാമണി തദനു സഖേ!
കൗതുകം പൂണ്ടു ദാന-
ശ്രേണീമാപൂര്യ വിശ്വോത്തരമഹിമ തകം
ജന്മമോർത്തും വിശേഷാൽ
നാനാലോകാഭിരാമം തിരുവുടൽ മധുരം
കണ്ടുമയ്യാ! തദാനീ-
മാനന്ദീ രാമനെന്നദ്ഭുതഗുണമഹിതം
നാമധേയം വ്യതാനീൽ.

കാണുന്നവർക്കതുലബാലവിഹാരഭേദൈ-
രാനന്ദമേഷ വിതരൻ നഗരേ വളർന്നാൻ
ചേണാർന്ന ഭാസ്കരകുലേ, മുരവൈരി വിശ്വ-
ത്രാണായ പണ്ടുടനയോധ്യയിലെന്നപോലെ.
ഓരോരോ ശസ്ത്രശാസ്ത്രപ്രഥനവുമപദാ-
നങ്ങളും മാനവായ്പും
വീരശ്രീയും പ്രഭാവപ്പെരുമയുമമിതാ-
നന്ദവും ദേഹഭാജാം
ആരോമൽക്കീർത്തിയും വിണ്ടലനരപതികൾ-
ക്കിണ്ടലും പാട്ടുപാടേ
വാരം വാരം തദാനീം പുതുമയൊടു കുമാ-
രേണ സാകം പുലർന്നു.

സാമർത്ഥ്യോദയമാർന്ന നാളിലതിവേലം
വേദശാസ്ത്രാന്തര-
ശ്രീമല്ലക്ഷണകാവ്യനാടകകലാവിജ്ഞാനപാരീണധീഃ
ഓമൽപ്പൂമകൾതൻവിലോചനകലാമാലാമണിഞ്ഞുഴിതൻ
ക്ഷേമത്തിന്നുദയപ്രഭാവമഹിമാ ശ്രീരാമവർമ്മാ ബഭൗ.

ശ്രീരാമം വീരലക്ഷ്മ്യാ ശിവശിവ വിജയം
വിക്രമംകൊണ്ടു പാരാ-
വാരം ഗാംഭീര്യവൃത്ത്യാ നവതനുസുഷമാ-
സമ്പദാ ശംബരാരിം
വാരാളും ദാനരീത്യാ വിബുധതരുവരം
പൂർണ്ണചന്ദ്രം പ്രസാദാൽ
മാരാരിം വൈദുഷീവിഭ്രമസരണികൾകൊ-
ണ്ടേഷ ധീമാനജൈഷീൽ.

അക്കാലം പരിപാല്യ സാധു വസുധാചക്രം തുലോം നാൾ
മണം
തിക്കീട്ടുംപടി വീരകേരളനൃപാലേ നാകലോകം ഗതേ
അക്ഷീണോദയമാനവിക്രമനിധേഃ ശ്രീരാമവർമ്മനു തേ
വിഖ്യാതാസ്സചിവോത്തമാ വിദധിരേ രാജ്യാഭിഷേകം മുദാ.

കൃതാഭിഷേകസ്സ തു രാമവർമ്മാ
ക്ഷിതിം ചതുസ്സാഗരരത്നകാഞ്ചീം
യഥാവദാവിഷ്കൃതധർമ്മഭ്രമാ
തതോശിഷദ്വാസവതുല്യധാമാ.”

രാമവർമ്മമഹാരാജാവിനു വീരകേരളവർമ്മാവെന്നും ഗോദവർമ്മാവെന്നുമുള്ള പേരുകളിൽ രണ്ട് അനുജന്മാരുണ്ടായിരുന്നു. വീരകേരളവർമ്മാവ് 776-ൽ രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ മരണാനന്തരം കിരീടധാരണം ചെയ്യുകയും 790-ൽ യശശ്ശരീരനാവുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹമാണ് മേല്പത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ പ്രശസ്തിക്കു പാത്രീഭവിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഗോദവർമ്മാവു രാമവർമ്മാവു മരിച്ചതിനുമേൽ ഏറെത്താമസിയാതെ രാമേശ്വരത്തുവെച്ച് അന്തരിച്ചു. ഈ വസ്തുതകൾക്കു ലക്ഷ്യം നീലകണ്ഠകവിയുടെ തെൻകൈലനാഥോദയം ചമ്പുവിലുണ്ട്. താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന തദന്തർഗ്ഗതങ്ങളായ പദ്യങ്ങൾ നോക്കുക:

“തൽകാലേ ചതുരന്തഭൂമിവലയപ്രാകാശ്യഹേതോർന്നൃണാ-

മുദ്രികൈതസ്സകൃതൈസ്സരോരുഹഭുവാ സങ്കല്പിതസ്സാദരം
പ്രൗഢശ്രീരുദിയായ പുണ്യദിവസേ കശ്ചിൽ കുമാരാത്മനാ
മാടക്ഷ്മാപതിവംശരമ്യശിഖരേ മാണിക്യദീപാംകുരഃ

കാന്തിം കാഞ്ചന മൂർത്തിധാരിമദനപ്രഖ്യാം പ്രവീരശ്രിയം
പ്രേന്ധാനാമപി ചിത്തവൃത്തിമതിഗംഭീരപ്രിയംഭാവുകാം
ക്ഷാന്തിം നിസ്തുഷവൈദുഷീഞ്ച നിതരാം
ബിഭ്രന്നരേന്ദ്രാഭക-
സ്സാന്ദ്രാവിഷ്കൃതദിവ്യലക്ഷണപരീതാത്മാധ്യ വാത്സീദസൗ.

സാമ്രാജ്യാധികൃതോ വയസ്യഭിനവേ ശ്രീരാമവർമ്മാഭിധോ
രാജേന്ദ്രസ്സഹ ഗോദവർമ്മസഹജേനാക്രമ്യ വർഗ്ഗം ദ്വിഷാം
കൃത്വാ ദാനവരം തുലാദ്യപുരുഷം വാരാണസീസന്നിധൗ
സംപ്രാപ്തശ്ശിവലോകമന്വഗനുജോപ്യാഗമ്യ രാമേശ്വരാൽ.”

രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ തീർത്ഥാടനാഭിനിവേശം സുപ്രസിദ്ധമായിരുന്നു. അതിനെപ്പറ്റിയും രാജരത്നാവലീയത്തിൽ

“വാർമെത്തും ക്ഷേത്രതീർത്ഥങ്ങളിലതിലതില-
ത്യന്തമുഖ്യേഷു ഗത്വാ
നേരെത്താതോരു സേവാം കലിതരുചി വള-
ർത്തേഷ നിഷ്കല്മഷാത്മാ
പൂരിച്ചെല്ലാടവും കാഞ്ചനമയമഴപെ-
യ്താശു ഭൂലോകഭാജാം
ദാരിദ്ര്യച്ചൂടൊഴിച്ചാൻ നിഖിലമവനതും
പാർവ്വതീശപ്രസാദം.”

എന്ന പദ്യത്തിൽ സൂചന കാണുന്നു. “സ രാജാ തീർത്ഥാനുരാഗീതി പ്രസാദഭൂമിഃ” എന്നും “ന ജാനാസി കിമസ്യ...സേതുചിദംബരപ്രഭൃതിതീർത്ഥയാത്രാവൃത്താന്തം?” എന്നും രാമവർമ്മവിലാസത്തിലും പ്രസ്താവനയുണ്ട്. അദ്ദേഹം അഞ്ചുവർഷക്കാലം ഒരു ഭിക്ഷുവിന്റെ വേഷത്തിൽ ഭാരതത്തിലെ പല പുണ്യക്ഷേത്രങ്ങളും സന്ദർശിച്ചതായി പോർത്തുഗീസുചരിത്രകാരന്മാരും പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

രാമവർമ്മ മഹാരാജാവിന്റെ സദസ്യന്മാരുടെ പംക്തിയിൽ ചോളദേശത്തിലെ തൊണ്ടമംഗലത്തിൽപ്പെട്ട മൂലാണ്ഡം ഗ്രാമത്തിലെ ബാലകവിക്കു പ്രധാനമായ ഒരു സ്ഥാനമുണ്ടായിരുന്നു. തന്റെ പുരസ്കർത്താവിന്റെ പ്രത്യേകമായ പ്രീതിക്കു പാത്രീഭവിച്ചിരുന്ന ആ കവി രത്നകേതൂദയമെന്നും രാമവർമ്മവിലാസമെന്നും രണ്ടു നാടകങ്ങൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. രണ്ടും അഞ്ചങ്കത്തിലുള്ള നാടകങ്ങളും തൃശ്ശിവപേരൂർ ശിവക്ഷേത്രത്തിലെ ഉത്സവത്തിന് അഭിനയിക്കുവാൻ നിർമ്മിച്ചവയുമാണെന്നു കാണുന്നു. മൂലാണ്ഡത്തിൽ സോമനാഥന്റെ പുത്രനായി യൗവനഭാരതി എന്നൊരു കവിശ്രേഷ്ഠനുണ്ടായിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രനായ മല്ലികാർജ്ജുനൻ ഛന്ദോഗനും കവിയുമായിരുന്നു എന്നും മല്ലികാർജ്ജുനസൂനുവായ കാളഹസ്തിയുടെ പുത്രനാണ് താനെന്നും കവി പ്രസ്താപിക്കുന്നു. രണ്ടു നാടകങ്ങളിലും കൃഷ്ണമനീഷിയെന്ന ഒരു പണ്ഡിതന്റെ ബഹുമതിക്കു താൻ പാത്രീഭവിച്ചതായും ഉപന്യസിക്കുന്നുണ്ട്. "ഏനമുപശ്ലോകിതവാൻ കേരളഗുരുർജ്ജിതാശേഷശേമുഷീവിശേഷഃ കൃഷ്ണമനീഷീ-

> യോഭൂദ്യൗവനഭാരതീകവിവിരാച്ഛ്റീസോമനാഥാത്മജാ-
> ച്ഛന്ദോഗ സ്സ ഹി മല്ലികാർജ്ജുനകവിർദ്ധന്യഃ പിതാ
> യൽപിതുഃ
> സോയം ബാലകവിസ്സുധാർദ്രകവിതാഭാക്കാളഹസ്ത്യാത്മജഃ
> പ്രഖ്യാതോ ഭുവി കസ്യന ശ്രുതിപഥം
> ശ്രേയോനിധിർഗ്ഗാഹതേ?"

എന്നതാണ് രത്നകേതൂദയത്തിലെ പദ്യം. ഈ കൃഷ്ണപണ്ഡിതനെ "തസ്യൈവ മഹാരാജരാമവർമ്മണോ ഗുരുണാ, ശുനാസീരഗുരുയശോലുണ്ടാകപാണ്ഡിതീകേന പ്രതിവാദിമദഗദോല്ലംഘനരാഘവവൈദുഷീപ്രകാശ ദർശിതോപദേശ കൗശലേന സകലവിദ്യാനിഷ്ണാതേന" എന്ന് ആ നാടകത്തിലും "പുരൈവ തസ്യൈവ ഗുരുണാ രാജ്ഞഃ, ശുനാസീര... പാണ്ഡിതീകേന, പ്രതിവാദിമദഗദോല്ലംഘനാഗദങ്കാരേണ കേരളമണ്ഡലാലങ്കാരേണ കലാകലാപനദീഷ്ണേന കൃഷ്ണമനീഷിണാ സുഗുണപോഷിണാ" എന്നു രാമവർമ്മവിലാസത്തിലും അദ്ദേഹം പ്രശംസിക്കുന്നു. രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ ഗുരുവാണ് രാഘവപണ്ഡിതന്റെ ശിഷ്യനായ കൃഷ്ണമനീഷി എന്ന് ഈ പംക്തികളിൽ നിന്നു വിശദമാകുന്നു. താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നതും രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ വിവിധസിദ്ധികളെ പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്നതുമായ ഭാഗവും ആ നാടകത്തിന്റെ പ്രസ്താവനയിൽ ഉള്ളതാകുന്നു:

"**സൂത്രധാരഃ** കേരളദേശാധിപതിരുച്ചാവചപട്ടാംബരൈരുച്ചീകൃതാം കൊച്ചീപുരീമമരാവതീമിവ സൗഭാഗ്യവതീമാവാസയൻ ഭുവാസവോ വൈദുഷ്യനിധിർബുധജനമാന്യോതി വദാന്യഃ പാലിതനിഖിലധർമ്മാ രാമവർമ്മാ സ്വയമേവ വസ്തുപി രത്നകേതൂദയം നാമാപി പരികല്പ്യ തേന കവികുലോത്തംസേന നാടകമിദമാരചയ്യ തദ്ദിശി ദിശി പ്രഖ്യാതമാതതാന."

പാരിപാർശ്വികഃ (സഹർഷവിസ്മയം) അപി കൃതം സ്വയമേവ മഹാരാജേന വസ്തുപി രത്നകേതൂദയനാമാപ്യഭിജാതം നാടകസ്യ?

സൂത്ര: അഥ കിം. പ്രാജ്ഞഃ ഖല്വസൗ.

പാരി: സ്വർണ്ണകുസുമ ഇവ സൗരഭ്യം അനംഗേക്ഷുചാപ ഇവ ഫലോൽപത്തിരാലേഖ്യ മൂർത്താവിവ സത്വയോഗോ മണിദാമ്നീവ മാർദ്ദവമത്ഭുതം രാജ്ഞി വൈദുഷ്യം.

സൂത്ര: കിമിദമാശ്ചര്യം-

> "സരസിജനയനേ ലക്ഷ്മ്യാസ്തസ്മിംശ്ചതുരാനനേ
> സരസ്വത്യാഃ
> സാമാനാധികരണ്യം സമുചിതമന്യത്ര വൈയധികരണ്യം."

ഈ ഭാഗത്തിൽനിന്നു ബാലകവിക്കു നാടകത്തിന്റെ കഥാവസ്തു ഉപദേശിച്ചതും അതിനു രത്നകേതൂദയം എന്നു പേർ കല്പിച്ചതും മഹാരാജാവാണെന്നു വന്നുകൂടുന്നു. മാളവരാജാവായ വിജയ കേതുവിന്റെ പുത്രൻ രത്നകേതു മണിപുരരാജാവായ ജയസേനന്റെ പുത്രി ലീലാവതിയെ വിവാഹം ചെയ്യുന്നതാണ് പ്രസ്തുത നാടകത്തിലെ ഇതിവൃത്തം. പ്രഭാവതി എന്നൊരു പരിവ്രാജികയാണ് അവരെ സംഘടിപ്പിക്കുന്നത്. നാലാമങ്കത്തിൽ വാരാണസി, വിന്ധ്യപർവ്വതം, രാമേശ്വരം, മധുര, ശ്രീരംഗം, തിരുവാനക്കാവ്, ചിദംബരം കാഞ്ചീപുരം, വെങ്കടഗിരി, കാളഹസ്തി തുടങ്ങിയ ക്ഷേത്രങ്ങളുടേയും നദികളുടേയും പർവ്വതങ്ങളുടേയും വർണ്ണനങ്ങളുണ്ട്. കഥാവിഷയകമായി രത്നകേതൂദയത്തിനും രാജരത്നാവലീയത്തിനും തമ്മിൽ കാണുന്ന സാജാത്യം സഹൃദയന്മാരുടെ ശ്രദ്ധയെ ആകർഷിക്കാതെയിരിക്കയില്ല.

> "പ്രാഗേവ പ്രസൃമരവിശദയശഃപൂരകർപ്പൂരപൂരിതബ്രഹ്മാണ്ഡകരണ്ഡകസ്യ പ്രചണ്ഡതരശൗണ്ഡീര്യമാർത്താണ്ഡമണ്ഡലോ ദയപർവ്വതസ്യ പ്രതിഭടസുഭടവർഗ്ഗസ്വർഗ്ഗാധിരോഹണനിശ്രേണികായിതകൃപാണികാവല്ലീകസ്യ ക്രിയാസമഹാരക്രിയ മാണമഹാഹവാവസാനപ്രതിഷ്ഠാപിതജയസ്തംഭയൂപലാഞ്ഛിത നവദ്വയദ്വീപസ്യ...അനവദ്യവിദ്യാലതോദ്യാനസ്യ സംഗീത സാഗരസാംയാത്രികസ്യ സകലകലാകുശലസ്യ കൊച്ചീനഗരഹാരനായകമണേ മാർത്താണ്ഡവംശമൗക്തികസ്യ മഹാരാജരാമവർമ്മണഃ" എന്നും മറ്റുമാണ് രത്നകേതൂദയത്തിൽ അവിടത്തെപ്പറ്റിയുള്ള വർണ്ണനം.

രത്നകേതൂദയത്തിനു പിന്നീടു കവി നിർമ്മിച്ചതാണ് രാമവർമ്മവിലാസം. അതിൽ നടി "കിന്നു പുരൂരവഃ പൂരുപ്രമുഖാനാം പുരാണരാജന്യാനാം ചരിതാന്യതിക്രമ്യ വർത്തമാനസ്യ രാജ്ഞോ രാമവർമ്മവിലാസമഭിലഷന്ത്യാര്യമിശ്രാഃ" എന്ന ചോദ്യത്തിന്നു സൂത്രധാരൻ "ശ്രൂയതാമസ്യാപി സൗശീല്യം" എന്നു പ്രക്രമിച്ചുകൊണ്ടു "ധർമ്മേ സ്ഥിതിരതിതരാം തീർത്ഥ സേവാസു രാഗഃ...ക ഇഹ ഭുവനേ ഭൂപതിഃ പുണ്യശീലഃ" എന്നും മറ്റും മഹാരാജാവിന്റെ ഗുണഗണങ്ങളെ വാഴ്ത്തി അദ്ദേഹം രാജർഷിയാണെന്നു സമർത്ഥിക്കുന്നു. പിന്നെയും

> "ദിനകരകുലജന്മാ നായകോ രാമവർമ്മാ
> കവിരയമഭിജാതഃ കാവ്യമേതച്ച ഭവ്യം
> വയമഭിനയവിദ്യാവൈഭവേ നിസ്സപത്നാഃ
> പരിഷദപി...ത്വയം കോപി യോഗഃ" എന്നും

> 'ഭാസ്വദ്വംശവതംസമൗക്തികമണിർവ്വീരസ്സ വാരാൻ
> ബഹൂ-
> നാരബ്ധേഷു മഹാഹവേഷ്വരിപശൂനാലഭ്യ ദോർല്ലീലയാ
> നവ്യൈശ്ശോണിതപങ്കകുംകുമരസൈർന്നന്വവലിപ്തപ്രിയാ-
>
> മുർവീ...മുപചിതക്രോധോ യഥാ ഭാർഗ്ഗവഃ" എന്നും
>
> രത്നാകരാനുപ്രവേശാത്താമ്രപർണ്ണീപയഃകണഃ
> ഹാരായതേ നാടകേസ്മിൻ തഥാ സ്യാദ്വാഗ്വരാ മമ"

എന്നും മറ്റുമുള്ള പദ്യങ്ങളിൽ കവി തനിക്കു നായകനോടുള്ള ഭക്തിയെ വീണ്ടും വീണ്ടും പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു. രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ തീർത്ഥയാത്രയാണ് പ്രസ്തുത നാടകത്തിൽ പ്രായേണ വർണ്ണനാവിഷയം. തലക്കാവേരിയിൽവെച്ചു ഗന്ധർവരാജകന്യകയായ രസചന്ദ്രികയെ അവിടുന്നു പരിഗ്രഹിച്ചു എന്നും മറ്റും കവി വർണ്ണിക്കുന്നതു രത്നകേതൂദയത്തിലെ ലീലാവതീവിവാഹംപോലെ കേവലം സങ്കല്പസംഭവമാണ്. അപ്പയ്യദീക്ഷിതർ അമലാനന്ദന്റെ കല്പതരു എന്ന വേദാന്തഗ്രന്ഥത്തിനു പരിമളം എന്ന വ്യാഖ്യാനം രചിച്ച അവസരത്തിൽ അതു വായിച്ചുനോക്കി ബാലകവി

> "അപ്പദീക്ഷിത! കിമിത്യതിസ്തുതിം
> വർണ്ണയാമി ഭവതോ വദാന്യതാം
> സോപി കല്പതരുരർത്ഥലിപ്സയാ
> ത്വദ്ഗിരാമവസരം പ്രതീക്ഷതേ"

എന്ന് ആ ഗ്രന്ഥത്തെ പ്രശംസിച്ചതായി മഹാകവി നീലകണ്ഠദീക്ഷിതർ ഘോഷിക്കുന്നു.

കവിതാരീതി അസാമാന്യമായ വാഗ്വിലാസത്താൽ അനുഗൃഹീതനായ ഒരു കവിപുംഗവനായിരുന്നു ബാലകവി എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. ഏതാനും ചില പദ്യങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ച് ആ വസ്തുത തെളിയിക്കാം.

1. വസന്തകാലം

> "ഉന്മീലൽപികപഞ്ചമൈരുപചിതദ്വന്ദ്വാനുരാഗോദയൈ-
> രുൽക്കൂലസ്മരദോർമ്മദൈരുപഹൃതശ്രീഖണ്ഡഖണ്ഡാനിലൈഃ
> ഉദ്യച്ചൂതദലാവതംസിതവനൈരുദ്ദാമചന്ദ്രാതപൈ-
> രുന്നിദ്രപ്രസവൈരുദഞ്ചിതമളിക്ഷേമങ്കരൈർ വാസരൈഃ."

2. കാമദേവൻ

> "ഇക്ഷുസ്ത്രുട്യതി നൈക്ഷവീ വലയിതാപ്യാലംബ്യ മധ്യേ
> ദൃഢം;
> മാലാ വാ ന പലായതേ മധുലിഹാമാസ്യ് ഫാല്യമാനാ
> മുഹുഃ;
> ന ക്ലാമ്യന്തി നിയന്ത്രിതാനി
> കുസുമാന്യാകർണ്ണമാകർഷണൈ:
> -
> ശ്ചിത്രം ചിത്രമമുഷ്യ ചിത്തഭവ! തേ വീരസ്യ വിക്രീഡിതം."

3. സൂര്യോദയം

> "പ്രൗഢധ്വാന്തപയോധിമഗ്നജഗദുദ്ധാരായ താരാതിര-
> സ്കാരായ പ്രതിപുഷ്പലിൺമധുരധുരീഭാരാവതാരായ ച
> ഉദ്ഭൂതോ ഭഗവാൻ രഥാംഗമിഥുനസ്മാരാഹവാരാധനാ-
> ചാരായ സ്ഫുടമഭ്രമണ്ഡപപരിഷ്കാരായ വാരാന്നിധേഃ."

ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകം ജയദേവന്റെ പ്രസന്നരാഘവം നാടകത്തിലെ 'ഏതത്തർക്കയ ചക്രവാകനികരാശ്വാസായ താരാഗണഗ്രാസായ' എന്ന ശ്ലോകത്തെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്നു.

4. ചോളദേശം

"ഏതേ ഹി മരുദ്വൃധാപൂരപൂരിതസാരണീസഹസ്രനീരന്ധ്രകേതകീവനാനിലോദ്ധൂ തനൂതനപരാഗ കൈതവാപഹസിതാന്യജനപദാഃ പ്രതിപദപ്രരൂഢപ്രച്ഛായമഹാമഹീരുഹമാ ലഭാരിണോ മഹനീയഗുണഗ്രാമസമഗ്രാഗ്രഹാരപരമ്പരാപരിഷ്കൃതാസ്തിരസ്കൃത സ്വാരാജ്യസൗഭാഗ്യഗർവാഭിനിവേശാശ്ചോളദേശാഃ.

> സ്ഥാനേ സ്ഥാനേ ശിശിരമധുരം വാരി സഹ്യാത്മജായാഃ
> കൂലേ കൂലേ മധുമദരണൽകോകിലാഃ പുഷ്പവാടാഃ
> മധ്യേ മധ്യേ ഭവഭയഹരം മന്ദിരം ദേവതാനാം
> ദൂരേ ദൂരേ വസതി വചസാം ചോളഭൂമേഃ പ്രഭാവഃ."

നോക്കുക കവിയുടെ ഉൽകടമായ ദേശാഭിമാനം!

5. ചിദംബരം

> "ന്യസ്തോദസ്താംഘ്രിപദ്മം ക്വണിതമണിതുലാ-
> കോടി കോടീരകോടീ-
> ത്വംഗദ്ഗംഗാതരംഗം കരഡമരുകഡും-
> കാരിതൗങ്കാരതത്വം
> വല്ഗദ്വ്യാഘ്രാജിനാഗ്രം വലിതവലിപദം
> ലംബമാനാക്ഷമാലം
> നിത്യം നൃത്യജ്ജഗത്യാമിഹ കിമപി മഹ-
> സ്തിഷ്ഠതേ ചിത്സഭായാം."

6. ചന്ദ്രോദയം

> "ദേവോയം കുസുമാകരാൻ സുരഭയൻ,
> ദിക്ചക്രമുത്തംഭയൻ,
> സിന്ധും തുന്ദിലയൻ, സുഖം സുലഭയൻ,
> ശൃംഗാരമുജ്ജൃംഭയൻ,
> കാമം കാമിഷു ലംഭയൻ, കമലിനീകോശാനി വിഷ്കംഭയൻ,
> സ്വം ബിംബം പ്ലവകുംഭയൻ
> സുരപഥക്രീഡാസരോഗാഹതേ"
>
> (എല്ലാം രത്നകേതൂദയത്തിൽനിന്ന്)

7. സഹൃദയന്മാരോട്

> "സ്വഭാവസ്സോയം വഃ സദയഹൃദയാനാം ജഗതി യ-
> ച്ഛിരഃ ശ്ലാഘാകംപ്രം പരഗുണകണേനാപി ഭവതി;
> പരേഷാന്ത്വാചൂഡം ദൃഢഘടിതമാത്സര്യവിസര-
> ച്ഛലാനാം കീലാനാം സകൃദപി ന മൗലിർവിചലതി."
>
> (രാമവർമ്മവിലാസത്തിൽനിന്ന്)

33 കേരളമാഹാത്മ്യം

ഏതോ ഒരു പണ്ഡിതൻ പുരാണച്ഛായകലർത്തി രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു കൃതിയാണ് കേരളമാഹാത്മ്യം. ആകെ ആറധ്യായങ്ങളും 2217 ശ്ലോകങ്ങളുമുണ്ട്. ശ്ലോകങ്ങളെല്ലാം ആനുഷ്ടുഭവൃത്തത്തിലാണ് നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്നതെങ്കിലും ചില അധ്യായങ്ങളിൽ സർഗ്ഗാന്തശ്ലോകങ്ങൾ ഇതരവൃത്തങ്ങളിൽ നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതായും കാണാം. നൈമിശാരണ്യത്തിൽ ഒരു കാലത്ത് ഒരു ദീർഘസത്രം നടക്കുകയും ആ അവസരത്തിൽ ശൗനകൻ തുടങ്ങിയ മഹർഷിമാർ അവിടെ സന്നിഹിതരായിരിക്കവേ സൂതൻ അവരെ സന്ദർശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അപ്പോൾ ശൗനകൻ ശ്രീപരശുരാമൻ കേരളത്തിൽ നിർമ്മിച്ച തീർത്ഥക്ഷേത്രങ്ങളെപ്പറ്റി സവിസ്തരം പ്രതിപാദിക്കണെമെന്നു സൂതനോട് അപേക്ഷിക്കുകയും, അതിനു സൂതൻ ആ വിഷയത്തെക്കുറിച്ചു യുധിഷ്ഠിരനും ഗർഗ്ഗമഹർഷിയുമായി സംവാദമുണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നും അതിനെത്തന്നെ താനും നിവേദനംചെയ്യാമെന്നും ശൗനകനോടു പറയുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ പീഠികയെ ആസ്പദമാക്കിയാണ് "ഇതി ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണേ കേരളമാഹാത്മ്യേ ഗർഗ്ഗയുധിഷ്ഠിരസംവാദേ" എന്നൊരു കുറിപ്പ് ഓരോ അധ്യായത്തിന്റേയും ഒടുവിൽ ഗ്രന്ഥകാരൻ ചേർക്കുന്നത്. കേരളത്തിന്റെ പൂർവകാലചരിത്രത്തെപ്പറ്റി പല വിവരങ്ങളും രേഖപ്പെടുത്തുവാൻ അദ്ദേഹം ആഗ്രഹിക്കുന്നുണ്ട്. കാർത്തവീര്യോല്പത്തിമുതല്ക്കു കഥ ആരംഭിച്ചു ശ്രീപരശുരാമന്റെ ചരിത്രം ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണത്തിൽ കാണുന്നതു സംഗ്രഹിച്ചു പ്രതിപാദിക്കുന്നു. പിന്നെ പരശുരാമന്റെ തപസ്സ്, കേരളോല്പത്തി മുതലായ വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റിയാണ് പറയുന്നത്. തദനന്തരം ചോളദേശത്തിൽനിന്നു ബ്രാഹ്മണരെ ആനയിച്ച് അവർക്കു ഗ്രാമങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചു വേഷഭാഷാദികളിൽ മാറ്റംവരുത്തി കേരളീയരാക്കുന്നതും കാഞ്ചീപുരത്തുനിന്നു തരണനല്ലൂർ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെവരുത്തി അദ്ദേഹത്തിനു ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ തന്ത്രാധികാരം നല്കുന്നതും മറ്റും വർണ്ണിക്കുന്നു. പയ്യനൂർ (സുബ്രഹ്മണ്യപുരി), മൂകാംബി, തളിപ്പറമ്പ് (ലക്ഷ്മീപുരം), തൃച്ചെമ്മരം (ശംബരവനം), ചെറുകുന്ന് (ബാലശൈലം), തിരുനെല്ലി (സഹ്യാമലകം), പള്ളിക്കുന്ന് (വിഹാരാദ്രി), തിരുവങ്ങാട്ട് (ശ്വേതാരണ്യം), കൊട്ടിയൂർ (ത്രിശിരാചലം), പിഷാരിക്കാവ് (മുദ്രാചലം), വടക്കൻ കോട്ടയം (ദുർഗ്ഗാപുരി), ഗുരുവായൂർ (വാതാലയം), കൊടുങ്ങല്ലൂർ (കോടരപുരി), തൃപ്പൂണിത്തുറ (ത്രിപൂർണ്ണപുരി), വൈക്കം (വ്യാഘ്രപുരി), തിരുവിതാംകോട്ട് (ശ്രീവർദ്ധനപുരി), തിരുവില്വാമല (ഏകാദശ്യചലം), തിരുനാവാ (നവയോഗിപുരം), ശുചീന്ദ്രം, കന്യാകുമാരി മുതലായ പല ക്ഷേത്രങ്ങളുടെ പ്രതിഷ്ഠ, കേരളത്തിലെ ജാത്യുൽപത്തിയും വിശേഷാചാരങ്ങളും, ദാരുകവധം, കേശിവധം, അംബോഹലവധം എന്നിങ്ങനെ വേറെയും പല പ്രമേയങ്ങൾ ഗ്രന്ഥകാരന്റെ ശ്രദ്ധയ്ക്കു വിഷയീഭവിയ്ക്കുന്നുണ്ട്. സംസ്കൃതീകൃതങ്ങളായ ചില സ്ഥലസംജ്ഞകൾ അശ്രുതപൂർവങ്ങളാണ്.

കാലം

ചരിത്രദൃഷ്ട്യാ പരിശോധിക്കുമ്പോൾ കേരളമാഹാത്മ്യത്തിനു പറയത്തക്ക വിലയൊന്നും കല്പിക്കാവുന്നതല്ല. കേരളോൽപത്തിക്കു മുമ്പുണ്ടായ ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ് കേരളമാഹാത്മ്യം എന്നു സമ്മതിക്കാം. "ഭൂതരായർ എന്നു പേരു വരുവാൻ സംഗതി കേരളമാഹാത്മ്യത്തിൽ മേലേ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ആ പാണ്ഡ്യൻ മലയാളത്തെ ഭൂതസൈന്യങ്ങളോടുകൂടി വന്നാക്രമിച്ചു ഭൂതനാഥൻ എന്ന അമ്പലത്തേയും അങ്ങാടിയേയും നിർമ്മിച്ചുണ്ടാക്കുമ്പോൾ പരശുരാമൻ അവനോടു 'യുഷ്മാകഞ്ച തു മദ്ഭൂമാവേവമാഗമനം വൃഥാ' എന്നും 'ആദിത്യായ മയാ ദത്താ' ഞാൻ ആദിത്യവർമ്മൻ എന്ന തെക്കേരാജാവിനു കൊടുത്തിരിക്കുന്നു എന്നും കോപിച്ചു പറഞ്ഞ ശേഷം" എന്നീ പംക്തികൾ കേരളോൽപത്തിയിലുണ്ട്. ഈ പംക്തികളിൽ ഉദ്ധൃതങ്ങളായ രണ്ടു ശ്ലോകാംശങ്ങൾ കേരളമാഹാത്മ്യം എൺപത്തഞ്ചാമധ്യായത്തിൽ ഈഷദ്വ്യത്യാസത്തോടു കൂടി കാണുന്നു. കേരളമാഹാത്മ്യത്തിന്റെ ഒരു മാതൃകയിൽ

> ചൈത്രമാസേ നവമ്യാഞ്ച സിതായാം ഗുരുവാസരേ
> വസ്വഷ്ടാഷ്ടമിതേ ശാകേ കൃതേയം ഹി കൃതിർമ്മയാ."

എന്നൊരു ശ്ലോകം ഞാൻ വായിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിലെ കാലഗണനകൊണ്ടു ഗ്രന്ഥനിർമ്മിതി കലിവർഷം 4067 കർക്കടകമാസത്തിലാണെന്നു വരുന്നു. അതു വെറും കളവാണെന്നുള്ളതിനു പര്യാപ്തമായ ലക്ഷ്യം തൃപ്പൂണിത്തുറയെ വർണ്ണിക്കുന്ന നാല്പത്തി രണ്ടാമധ്യായത്തിലുണ്ട്. കൊങ്കണവർത്തകന്മാരെ ആ സ്ഥലത്തേക്കു പരശുരാമൻ ആനയിച്ചു എന്നാണ് മാഹാത്മ്യകർത്താവു പറയുന്നത്.

> "നിമ്മാപയിത്വാ തൽപുര്യാം വാസയാമാസ ഭാർഗ്ഗവഃ
> കൊങ്കണാൻ വർത്തകാംശ്ചാപി നിവേശ്യാപണഭൂമിഷു"

എന്ന ശ്ലോകം നോക്കുക. കൊങ്കണസ്ഥർ ഗോവായിൽനിന്നും മറ്റും പോർത്തുഗീസുകാരെ ഭയപ്പെട്ടു വാണിജ്യത്തിനായി കൊച്ചിയിൽ കുടിയേറിപ്പാർത്തതു ശാലിവാഹശകാബ്ദം 1476-ആമാണ്ടിനു സമമായ ക്രി. പി. 1554-ൽ മാത്രമാണല്ലോ. 83-ആമധ്യായത്തിൽ പാഴൂർ കണിയാന്മാരുടെ ഉത്ഭവത്തെപ്പറ്റിയും സൂചനയുണ്ട്. ഗ്രന്ഥകാരൻ ചില ഐതിഹ്യങ്ങളും പല അനുമാനങ്ങളും തക്രതണ്ഡുലന്യായേന ഇടകലർത്തി വാലും തുമ്പുമില്ലാതെ ചില സംഗതികളെല്ലാം വലിച്ചുവാരി എഴുതിക്കൂട്ടിയിരിക്കുന്നുവെന്നേ ചുരുക്കത്തിൽ പറയുവാനുള്ളു. അറിവുള്ള പലരും കേരളമാഹാത്മ്യത്തെ അപ്രമാണീകരിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു പണ്ഡിതവരേണ്യനായ വൈക്കത്തു പാച്ചുമൂത്തതു കേരളവിശേഷനിയമവിവരം എന്ന പുസ്തകത്തിൽ ഉപപത്തിപുരസ്സരം സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതും ഇവിടെ പ്രസ്താവനീയമാണ്.

കവിതാരീതി

കവിത ആസ്വാദ്യമല്ലെങ്കിലും ഉദ്വേഗജനകമല്ല. ഒരു സർഗ്ഗാന്തശ്ലോകംമാത്രം ഉദ്ധരിക്കാം:

> "ഇത്യുക്ത്വാ ഗതവതി ഭാർഗ്ഗവേ നരേന്ദ്രഃ
> സ്വാവാസം പുരമപി ദേവസന്നിധാനേ
> നിർമ്മായ പ്രതിദിവസം സ പത്മനാഭം
> നിർമ്മായം സമനുഭജന്നുവാസ രാജാ."

കേരളദേശത്തിന്റെ വൈശിഷ്ട്യത്തെ കവി താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിൽ പ്രകീർത്തനം ചെയ്യുന്നു:

> " കന്യാകുമാരീഗോകർണ്ണപര്യന്താ കേരളാവനിഃ
> ... ...
> നാനാക്ഷേത്രയുതാ യാ സാ ഭാർഗ്ഗവേണ വിനിർമ്മിതാ.
> താം ഗത്വാ ന നരോ യാതി നരകാൻ ഭൃശദാരുണാൻ
> വിശേഷാദ്ഭാർഗ്ഗവീഭൂമൗ ബൃഹന്നദ്യുത്തരേ തടേ.
>
> നവയോഗിപുരം പുണ്യം തത്ര ശ്രീ മാധവാലയഃ
> സ്മരണാദ്ദർശനാത്തസ്യ വിഷ്ണുലോകേ മഹീയതേ.
>
> ഭാർഗ്ഗവക്ഷ്മാതലേ ക്വാപി പാദസ്പർശം കരോതി യഃ
> സ നരഃ പുണ്യവാൻ ഭൂത്വാ ദിവ്യമാപ്നോത്യസംശയം.
>
> യോജനാനാം സഹസ്രേഷു യത്ര ക്വചന സംസ്ഥിതഃ
> ശ്രീകേരളമിതിബ്രൂയാൽ സ യാതി പരമാം ഗതിം."

34 മറ്റു മാഹാത്മ്യഗ്രന്ഥങ്ങൾ

സ്ഥലമാഹാത്മ്യ രൂപത്തിലും ക്ഷേത്രമാഹാത്മ്യ രൂപത്തിലും പ്രായേണ അനുഷ്ടുപ്പവൃത്തത്തിൽ കേരളീയ പണ്ഡിതന്മാർ ഓരോ കാലത്തു രചിച്ചതായി അനവധി സംസ്കൃതഗ്രന്ഥങ്ങൾ കാണാവുന്നതാണ്. കന്യാകുമാരീക്ഷേത്രമാഹാത്മ്യം, ശുചീന്ദ്രസ്ഥലമാഹാത്മ്യം, മയൂരാചല (മരുത്തുർ) മാഹാത്മ്യം, അനന്തശയനക്ഷേത്രമാഹാത്മ്യം. വല്ലലക്ഷേത്രമാഹാത്മ്യം, വ്യാഘ്രപുരീ (വൈക്കം) മാഹാത്മ്യം, വില്വാദ്രിമാഹാത്മ്യം ഇങ്ങനെയുള്ള മാഹാത്മ്യഗ്രന്ഥങ്ങളെല്ലാം ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണം, സ്കാന്ദപുരാണം, ഭാർഗ്ഗവപുരാണം, തുടങ്ങിയ പുരാണങ്ങളിൽ അന്തർഭ്രതങ്ങളാണെന്ന് അവയുടെ പ്രണേതാക്കന്മാർ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു പ്രതിപാദ്യത്തിനു പ്രാചീനത്വവും തദ്വാരാ അഭ്യർഹിതത്വവും വരുത്തുന്നതിനുവേണ്ടി ചെയ്തിട്ടുള്ള അനൃതകഥനമാകുന്നു. ഈ മാതിരി ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ചരിത്രാംശം അത്യന്തം വിരളമായിരിക്കും; ചില ഐതിഹ്യശകലങ്ങൾ അതിശയോക്തിയിലും മറ്റു ആവരണം ചെയ്തു പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതിനു മാത്രമേ ഗ്രന്ഥകാരന്മാർ ഉദ്യമിച്ചിട്ടുള്ളൂ. തന്നിമിത്തം ഇവയൊന്നും നമ്മുടെ സമാലോചനയെ അർഹിക്കുന്നില്ല. കവിതയിലും വൈശിഷ്ട്യമുണ്ടെന്നു പറയാവുന്ന ഭാഗങ്ങൾ ചുരുങ്ങും. സമീപകാലത്തു പോലും ചില മാഹാത്മ്യങ്ങൾ ഉത്ഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

35 അഭിരാമൻ

അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളത്തിനു ദിങ്മാത്രദർശനം എന്ന സുപ്രസിദ്ധവും മർമ്മസ്പർശിയുമായ വ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിച്ച അഭിരാമന്റെ കാലത്തേയോ ദേശത്തേയോ പറ്റി വ്യക്തമായി ഒരറിവും ലഭിക്കുന്നില്ല. ആ വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ ഉപക്രമത്തിൽ അടിയിൽ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ കാണുന്നുണ്ട്:

> “ഹേരംബസ്യാംഘ്രികമലപരാഗപടലീ ഭൃശം
> വിശദീകുരുതാമസ്മദന്തഃകരണദർപ്പണം.
> ഉദ്വാന്തഭാഷ്യാമൃതവക്ത്രരന്ധ്ര-
> കദ്രൂ ജവിസ്മാപനവാഗ്വിലാസാഃ
> ഭദ്രാണി മഹ്യം മഹനീയശീലാ
> രുദ്രാഭിധാനാ ഗുരവോ ദിശന്തു.
>
> വിദ്യാചതുർദ്ദശകശീലനജാഗരൂകാൻ
> സൽകർമ്മനിർമ്മലധിയോ വിജിതാരിവർഗ്ഗാൻ
> സ്വാത്മൈക്യസമ്യഗവബോധധുരീണചിത്താ-
> നത്യാദരേണ ധരണീവിബുധാൻ പ്രപദ്യേ.
>
> യദ്വ്യോമവായ്വഗ്നിജലക്ഷമേന്ദു-
> സൂര്യാത്മഭിർമ്മൂർത്തിഭിരൂഢവിശ്വം
> തൽ കാമദം ശ്യാമളവാമഭാഗം
> പ്രണൗമി ശോണാപരഭാഗമോജഃ.”
>
> “നാടകം യദഭിജ്ഞാനശാകുന്തളമിതി സ്മൃതം
> തത്രാഭിധേയദിങ്മാത്രമഭിരാമേണ ലിഖ്യതേ.”

ഈ ശ്ലോകങ്ങൾ അഭിരാമൻ വൈയാകരണശിഖാമണിയായ ഒരു രുദ്രന്റെ ശിഷ്യനായിരുന്നു എന്നും ബ്രാഹ്മണരെ വന്ദിക്കുന്നതിൽനിന്നു ബ്രാഹ്മണേതരമായ ഏതോ ഒരു ജാതിയിലായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജനനമെന്നും ശ്രീപരമേശ്വരനായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന് ഇഷ്ടദേവതയെന്നും സൂചിപ്പിക്കുന്നു. രുദ്രൻ ഹോരാവിവരണകാരനിൽനിന്ന് ഭിന്നനാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളൊന്നും ലഭിച്ചിട്ടില്ല. ദേശമംഗലത്തെ ഒരു ഉഴുത്തിരവാരിയരേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വംശജന്മാരായ മൂന്നു ശ്രീകണ്ഠന്മാരേയും പറ്റി ബാലബോധികാകാരനായ ദേശമംഗലത്തു ശ്രീകണ്ഠവാരിയർ സ്മരിക്കുന്നതായി ഞാൻ മുമ്പ് ഉപന്യസിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. വടശ്ശേരി പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിയുടെ സൂര്യസിദ്ധാന്തവിവരണത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ അതിനോടു യാതൊരു ബന്ധവുമില്ലാതെ ഒരു ഏട്ടിൽ

> “യദ്ഗോസഹസ്രം ഭുവനേ ജനാനാ-
> മജ്ഞാനരൂപം തിമിരം തൃണേഢി
> പദ്യാഭിരാമോ ഭുവനപ്രദീപഃ
> ശ്രീകണ്ഠനാമാ മിഹിരസ്സമിന്ധേ”

എന്നൊരു ശ്ലോകം കാണ്മാനുണ്ട്. ഇതെല്ലാംകൂടി വച്ചു ഘടിപ്പിച്ചുനോക്കുമ്പോൾ ബാലബോധികാകാരൻ സ്മരിക്കുന്ന രുദ്രൻ തന്നെയാണ് അഭിരാമന്റെ ഗുരുവെന്നും അഭിരാമന്റെ യഥാർത്ഥനാമധേയം ശ്രീകണ്ഠനെന്നായിരിക്കണമെന്നും അഭിരാമൻ എന്നതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു ബിരുദപ്പേരാണെന്നും പദ്യാഭിരാമൻ എന്ന് അജ്ഞാതനാമാവായ ഒരു കവി അദ്ദേഹത്തെ പ്രശംസിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നും സങ്കല്പിക്കാവുന്നതാണെന്നു തോന്നുന്നു. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ ആദ്യത്തെ ശ്രീകണ്ഠനാകണം അഭിരാമൻ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുനാഥനായ ഉഴുത്തിരവാരിയർ അൻപതു വയസ്സുവരെ ജീവിച്ചിരുന്നതായി ഒടുവിലത്തെ ശ്രീകണ്ഠൻ ബാലബോധികയിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

എന്നാൽ ശ്രീകൃഷ്ണചരിതകാരനായ ചന്ദ്രശേഖരവാരിയരുടേയും, ഗൗരീകല്യാണാദിഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ നിർമ്മാതാവായ ഗോവിന്ദനാഥന്റേയും ഗുരുവായ കരിക്കാട്ടു രാമവാരിയരേയും ‘വിദുഷാമഭിരാമായ’ എന്നും മഹദഭിരാമം എന്നുമുള്ള വിശേഷണങ്ങൾകൊണ്ട് വിശേഷിപ്പിച്ചു കാണുന്നു (28-ആമധ്യായം നോക്കുക). പക്ഷേ ആ രാമവാരിയർ ദേശമംഗലത്തു വാരിയന്മാരെപ്പോലെ ഒരു ഹേരംബോപാസകനായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു ലക്ഷ്യമില്ലാത്തതുകൊണ്ടു ശ്രീകണ്ഠൻതന്നെയായിരുന്നു അഭിരാമൻ എന്നു മറ്റുതെളിവുകൾ കിട്ടുന്നതുവരെ സങ്കല്പിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. രാമവാരിയരുടേതെന്ന് നിസ്സംശയമായി പറയത്തക്ക യാതൊരു കൃതിയും ഇതുവരെ ലഭിച്ചിട്ടുമില്ല. നേരെമറിച്ച് ശ്രീകണ്ഠൻ മാളവികാഗ്നിമിത്രത്തിനു ‘ഗുണോത്തരാ’ എന്ന പേരിൽ ഒരു ഹ്രസ്വമായ വ്യാഖ്യാനം രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി നമുക്കറിവുണ്ട്. അതിനെ ശ്രീകണ്ഠീയമെന്നും പറയുന്നു. അഭിരാമൻ എന്ന ബിരുദം ലഭിക്കുന്നതിനു മുമ്പ് മാളവികാഗ്നിമിത്രവും അതിൽപ്പിന്നീട് ശാകുന്തളവും ശ്രീകണ്ഠൻ വ്യാഖ്യാനിച്ചതായി അഭ്യൂഹിക്കാം. “കിണോരുഢവ്രണസ്ഥനേ” എന്നുംമറ്റുമുള്ള ഉദ്ധാരങ്ങൾ നാനാർത്ഥാർണ്ണവസംക്ഷേപത്തിൽനിന്നാണെന്നു കാണുന്നതിനാൽ 835-ൽ വിരചിതമായ കല്പദ്രുകോശത്തിനു പിന്നീട് അദ്ദേഹത്തെ അവതരിപ്പിക്കേണ്ട ആവശ്യവുമില്ല. രണ്ടു ഗ്രന്ഥകാരന്മാരുടെ നാമധേയവും കേശവനെന്നാകയാലാണ് ചില ഗവേഷകന്മാർക്ക് ഈ വിഷയത്തിൽ പ്രമാദം പറ്റുന്നതു്.

അത്യന്തം മഹനീയനായ ഒരു വ്യാഖ്യാതാവാണ് അഭിരാമൻ. ദിങ്മാത്രദർശനം എന്നതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളവ്യാഖ്യയ്ക്കു യുക്തരൂപമായ ഒരു സംജ്ഞയും തന്നെ. പണ്ഡിതന്മാരായ സഹൃദയന്മാർക്കു ബുദ്ധ്യുന്മേഷത്തിന് ഉതകുന്ന വിഷയങ്ങളെയല്ലാതെ അദ്ദേഹം പ്രായേണ പരാമർശിക്കുന്നില്ല. ‘പശ്യാമീവ പിനാകിനം’ എന്ന ഭാഗം വ്യാഖ്യാനിക്കുമ്പോൾ അവിടെ ഉപമയ്ക്കോ ഉൽപ്രേക്ഷയ്ക്കോ പ്രസക്തിയില്ലെന്നും വിശേഷമാണ് അലങ്കാരമെന്നും ആ സാഹിതീപാരദൃശ്വാവു സമഞ്ജസമായി സമർത്ഥിക്കുന്നു. ഇതിവൃത്തഘടകങ്ങളെ വിവരിക്കുന്ന ആംഗലേയവ്യാഖ്യാതാക്കന്മാരുടെ രീതി ഇത്രമാത്രം സ്വാധീനമായിട്ടുള്ള ഭാരതീയവ്യാഖ്യാതാക്കന്മാർ ഇല്ലെന്നാണ് പ്രൊഫസർ രാജരാജവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാന്റെ അഭിപ്രായം.

36 ചില ടിപ്പണികൾ

ശ്രീകണ്ഠീയത്തെപ്പറ്റി സൂചിപ്പിച്ചുവല്ലോ. ഭവഭൂതിയുടെ മഹാവീരചരിതത്തിന് ഒരു ചെറിയ ടിപ്പണവും അഭിരാമകൃതമെന്ന മുദ്രയോടുകൂടി കാണുന്നു. അത്തരത്തിൽ ഒരു മുദ്രയില്ലെങ്കിലും കാളിദാസന്റെ വിക്രമോർവശീയം ഭവഭൂതിയുടെ ഉത്തരരാമചരിതം, മാലതീമാധവം, രാജശേഖരന്റെ ബാലരാമായണം എന്നീ രൂപകങ്ങൾക്കും ടിപ്പണിയെന്നോ ടീകയെന്നോ പേരിൽ ചില ചെറിയ വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയും അഭിരാമന്റെ കൃതികളായിരിക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ട്.

37 ഭ്രമരസന്ദേശം, കവിയും കാലവും

ഭ്രമരസന്ദേശത്തിനു ഭൃംഗസന്ദേശമെന്നും പേരുണ്ട്. ആകെ 177 ശ്ലോകങ്ങളുള്ള ഒരു കാവ്യമാണ് അതു്. ആ സന്ദേശത്തിന്റെ പ്രണേതാവ് മേല്പത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ സമകാലികനായ വാസുദേവൻനമ്പൂതിരിയായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു ലക്ഷ്യം അതിൽത്തന്നെയുണ്ട്. താഴെ ക്കാണുന്നതു ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിലുള്ള പദ്യമാണ്:

> "സന്ദേശേഽസ്മിൻ കഥമപി ഗുരുശ്രീപദാംഭോജയുഗ്മ-
> ധ്യാനോദ്ധൂ തപ്രബലതമസാ വാസുദേവന ബദ്ധേ
> പൂർണ്ണേ ദോഷൈരപി യദി ഗുണാനാം കണാസ്സംപ്രഥേര-
> ന്നേതാൻ പ്രീതാ മനസി പരിഗൃഹ്ണന്തു സന്തോ
> മഹാന്തഃ."

സന്ദേശത്തിൽ കവി അച്യുതപ്പിഷാരടിയേയും മേല്പത്തൂർ ഭട്ടതിരിയേയും പ്രശംസിക്കുന്നുണ്ട്. പിഷാരടിയെപ്പറ്റിയുള്ള "തസ്മാൽ പ്രത്യക് പ്രഹിതനയനഃ" എന്ന പദ്യം മുമ്പു് ഉദ്ധരിച്ചുകഴിഞ്ഞു. ഭട്ടതിരിയെപ്പറ്റിയുള്ള പദ്യങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു:

> "ഹേരംബേണ പ്രഥിതവിഭവാം മാതൃദത്തദ്വിജേന്ദ്ര-
> ശ്രീമച്ഛിഷ്യോൽകരമുഖരിതൈരാസ്ഥിതാം ശാസ്ത്രഘോഷൈഃ
> ആരാന്നാരായണകവിവചസ്സ്യന്ദമാധുര്യനന്ദ-
> ദ്വാണീമന്ദസ്മിതസുരഭിലാം യാഹി പാടീരവാടീം.
>
> സൂക്തം നാരായണകവിമുഖാംഭോജനിഷ്യന്ദമാനം
> പീത്വാ വാപീകമലമധുഷു പ്രാപ്തനിർവ്വേദഭാരഃ
> ബിംബേ ഭാനോരപരഗിരിശൃംഗേണ സഞ്ചുംബ്യമാനേ
> ലംബേഥാസ്ത്വം ഭ്രമര, ധരണൗ വല്ലഭക്ഷോണിബന്ധോഃ."

പ്രസ്തുത കാവ്യത്തിൽ തിരുവനന്തപുരത്തു ശ്രീപത്മനാഭ സ്വാമിക്ഷേത്രം നവീകരണംചെയ്ത രവിവർമ്മകുലശേഖരമഹാരാജാവിനെപ്പറ്റിയും പ്രസ്താവനയുണ്ട്. അദ്ദേഹം 786 മുതൽ 838-ആണ്ടുവരെ രാജ്യഭാരംചെയ്കയും 781-ൽ തന്റെ പൂർവ്വഗാമിയായ മറ്റൊരു രവിവർമ്മകുലശേഖരൻ ആരംഭിച്ച വാതിൽമാടം, ബലിക്കൽപ്പുര, മടപ്പള്ളി മുതലായ എടുപ്പുകളുടെ അഴിച്ചുപണി 795-ൽ പൂർത്തിയാക്കുകയും ചെയ്തു. 786-ൽ രാജ്യഭരണം ആരംഭിച്ച രവിവർമ്മാവിനെ പരാമർശിക്കുന്നതാണ് താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകം:

> "രാജ്യം ദൃഷ്ട്വാ കലയ രവിവർമ്മാവനീന്ദ്രസ്യ സമ്പൽ-
> പ്രാജ്യം വാജ്യന്തരിതവിശിഖോദഗ്രമഗ്രേ സമസ്തം
> ചിത്രോൽകീർണ്ണത്രിദശനിവഹസ്ഥൂ
> ലനീലോപലൗഘൈർ-
> ദ്ധാമ്നാഽതുല്യം ത്രിഭുവനപതേർദ്ധാമ യേന പ്രതേനേ."

അച്യുതപ്പിഷാരടി ജീവിച്ചിരുന്ന കാലത്താണ് സന്ദേശത്തിന്റെ രചനയെന്നു 'തസ്മാൽ പ്രത്യക് പ്രഹിത' എന്ന പദ്യത്തിൽനിന്നു വിശദീഭവിക്കുന്നതിനാൽ പരമാവധി 795-ലോ 796-ലോ ആയിരിക്കണം ആ കാവ്യത്തിന്റെ ആവിർഭാവം. വാസുദേവൻ ഏതു ദേശക്കാരനായിരുന്നു എന്നറിയുന്നില്ല.

വാസുദേവൻ സന്ദേശമയയ്ക്കുന്നതു് വള്ളുവനാട്ടിൽ ശ്വേതദുർഗ്ഗമെന്ന നഗരത്തിലുള്ള തന്റെ പ്രിയതമയായ ബാലനീലി (ഉണ്ണുനീലി) ക്കാണ്.

> "ലക്ഷ്മീ നേത്രാഞ്ചലമധുകരോദ്യാനമുദ്യോതമാനം
> തത്രോപാന്തേ ഭവതി ഭവനം ബാലയക്ഷാഭിധാനം
> യസ്മിൻ വിശ്വോത്തരഗുണഗണം ബാലനീലീതി സംജ്ഞാ-
> മധ്യാരൂഢം മദഭിലഷിതം കാമിനീരത്നമാസ്തേ"

എന്ന പദ്യം നോക്കുക. നായികയുടെ വീട്ടുപേർ 'ബാലയക്ഷം' എന്നായിരുന്നുവത്രേ. അതു് ഏതു ഭാഷാപദം സംസ്കൃതീകരിച്ചതാണെന്നു് ഉറപ്പിച്ചുപറവാൻ നിർവ്വാഹമില്ല. ശ്വേതദുർഗ്ഗം കോട്ടയ്ക്കൽ എന്ന നാമത്താൽ ഇന്നു് അറിയപ്പെടുന്ന വെങ്കടക്കോട്ടതന്നെ. "തസ്യാം പുര്യാം ഭജ പശുപതേസ്താണ്ഡവം" എന്ന പദ്യത്തിൽ കവി അവിടത്തെ ശിവക്ഷേത്രത്തെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

> "ഹർമ്മ്യേ രമ്യേ ബഹളവിഗളച്ചന്ദ്രികായാം നിശായാം
> മന്ദം നന്ദൽകുമുദസുരഭൗ ശീതളേ വാതി വാതേ
> ലോലാപാംഗ്യാ മനസിജകലാഖേലനായാസിതാംഗ്യാ
> സാകം നിദ്രാം സുകൃതിസുലഭാം കോപി കാമീ നിഷേവേ."
> "തം നിദ്രാണം മദനവിവശാ കാചിദാലക്ഷ്യ യക്ഷീ
> ഹസ്തേ ധൃത്വാ മലയശിഖരേ ഹന്ത! രന്തും പ്രയാന്തീ
> സ്യാനന്ദൂരേ നിജപതിമുപായാന്തമാലോക്യ ഭീതാ
> വിന്യസ്യൈനം ക്വചന, വിമനാസ്തേന സാർദ്ധംപ്രയാതാ."

നല്ല നിലാവുള്ള ഒരു രാത്രിയിൽ രമ്യമായ ഒരു ഹർമ്മ്യത്തിൽ തൃതീയപുരുഷാർത്ഥലാഭത്താൽ ധന്യനായ കഥാനായകൻ അയാളുടെ പ്രണയിനിയോടുകൂടി സുകൃതിസുലഭമായ നിദ്രയെ സേവിക്കുന്നു. അപ്പോൾ ഒരു യക്ഷി നായകനെ എടുത്തുകൊണ്ടു ക്രീഡിക്കുവാനായി മലയശിഖരത്തിലേക്കു പോകുകയും തിരുവനന്തപുരത്തു വെച്ചു തന്റെ ഭർത്താവു വരുന്നതു കാണുകയാൽ പേടിച്ച് അയാളെ അവിടത്തന്നെയിട്ടുംവെച്ചു കടന്നുകളയുകയും ചെയ്യുന്നു. നായകൻ എതാനും ദിവസങ്ങൾ തിരുവനന്തപുരത്തു കഴിച്ചുകൂട്ടിയപ്പോൾ ഒരു വണ്ടിനെ കണ്ടെത്തുകയും അതിനോടു തനിക്ക് ഒരു മാസംകൊണ്ടു മാത്രം ചെല്ലാവുന്നതും എന്നാൽ അതിനു രണ്ടു ദിവസംകൊണ്ടു പറന്നെത്താവുന്നതുമായ ശ്വേതദുർഗ്ഗത്തോളം പോയി നായികയെ സമാധാനപ്പെടുത്തണമെന്ന് അപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതായി കവി ഉപന്യസിക്കുന്നു.

വർണ്ണിതങ്ങളായിട്ടുള്ള സ്ഥലങ്ങളും മറ്റും തിരുവനന്തപുരം, കൊല്ലം, അഷ്ടമുടിക്കായൽ, തിരുവല്ലാ വിഷ്ണുക്ഷേത്രം, ഉദയമാർത്താണ്ഡവർമ്മരാജാവു പരിപാലിച്ചിരുന്ന തെക്കുംകൂർ രാജ്യം, തിരുവാർപ്പിൽ കൃഷ്ണക്ഷേത്രം, തെക്കുംകൂർ രാജധാനി, കുമാരനല്ലൂർ കാത്യായനീക്ഷേത്രവും അഗ്രഹാരവും, ഗോദവർമ്മരാജാവു ഭരിച്ചിരുന്ന വടക്കുംകൂർ രാജ്യം, ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിന്റെ രാജധാനികളിൽ ഒന്നായ കുടമാളൂർ, വൈക്കത്തു ശിവക്ഷേത്രം, മുറിഞ്ഞപുഴ, തൃപ്പൂണിത്തുറ, കൊച്ചി, തിരുവഞ്ചിക്കുളത്തു ശിവക്ഷേത്രം, കൊടുങ്ങല്ലൂർ ഭദ്രകാളിക്ഷേത്രം, തൃക്കണാമതിലകം, ഇരിഞ്ഞാലക്കുട വിഷ്ണുക്ഷേത്രം, ഊരകത്തമ്മതിരുവടിക്ഷേത്രം, തൃശ്ശൂർ ശിവക്ഷേത്രം, ഗുരുവായൂർ വിഷ്ണുക്ഷേത്രം, ആഴ്വാഞ്ചേരിമന, മൂക്കോലക്കൽ ഭവാനിക്ഷേത്രം, ഭാരതപ്പുഴ, തിരുനാവാ വിഷ്ണുക്ഷേത്രം, അവിടത്തെ മാമാങ്കത്തറ ഇങ്ങനെ പല ക്ഷേത്രങ്ങളേയും സ്ഥലങ്ങളേയും നദികളേയും പറ്റിയുള്ള വർണ്ണനം ഭ്രമരസന്ദേശത്തിലുണ്ട്. കൊല്ലത്തു് അന്നുണ്ടായിരുന്ന വാണിജ്യാഭിവൃദ്ധി താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകത്തിൽ കവി വർണ്ണിക്കുന്നു:

> "പാരേ പാഥോനിധി കലപുരീ ക്ലപകക്ഷ്മാപതീനാം
> ലക്ഷ്യാ ലക്ഷ്മീവിതരണകലാസമ്പദോ ഹേമകക്ഷ്യാ
> ഫേനക്ഷൗമാംബരനിചിളിതാൻ യന്നിഷദ്യാസു ഹൃദ്യാൻ
> വീചീഹസ്തൈർവികിരതി മണീൻ നിത്യമംഭോധിരേവ"

ശുകസന്ദേശകാരന്റെ കാലത്തെന്നപോലെ അന്നും തിരുവല്ലാ മുതൽ കോട്ടയം വരെയുള്ള മാർഗ്ഗം വനാന്തരമായിരുന്നു. മീനച്ചലാറ്റിന്റെ തെക്കേക്കരയിലാണ് തെക്കുംകൂർ രാജാക്കന്മാരുടെ കലപുരി സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നതു്. കുമാരനെല്ലൂർ ഗ്രാമത്തിലെ ബ്രാഹ്മണരുടെ പാണ്ഡിത്യമാണ് ചുവടേ പകർത്തുന്ന പദ്യത്തിൽ വ്യഞ്ജിക്കുന്നതു്:

> "ഗംഭീരാർത്ഥസ്തബകസുഭഗേ സൂക്തിദാമന്യനാസ്ഥാ
> മാ ഭൂദേഷാം ഭ്രമര, ഭവതോ മദ്വിധേയത്വരാഭിഃ
> സദ്യോദ്രേകസ്ഫുരിതപരമാനന്ദ സംവിദ്വിശേഷം
> ദൃഷ്ടേ ചിത്തേ രസമധുരധരോ യസ്യ സാമാജികാനാം."

വടക്കുംകൂർ ഗോദവർമ്മരാജാവു് ഒരു രണശൂരനായിരുന്നു. വൈക്കത്തപ്പനെക്കുറിച്ചുള്ള വർണ്ണനം മനോഹരമായിരിക്കുന്നു:

> "വ്യാഘ്രക്ഷേത്രം ഭജ പശുപതേർന്നൃത്തരംഗം ദിനാന്തേ
> യസ്മൈ നിത്യം രജതഗിരിരപ്യഭ്യസൂയത്യദഭ്രം
> പ്രാദക്ഷിണ്യാച്ചലതി ഭസിതാലിപ്തഗാത്രേ ജനൗഘേ
> യസ്മിന്നന്യഃ സ്ഫടികരചിതോ ജംഗമോ ഭാതി ശൈലഃ."

തൃപ്പൂണിത്തുറയിൽ അക്കാലത്തു് ഒരു മഹാകവി ജീവിച്ചിരുന്നു. "ക്ഷേത്രേ യത്ര സ്ഫുരതി മഹിതേ സൂക്തിഗംഗാതരംഗസ്തോമൈരാന്ദോളിതഹരജടാബാലചന്ദ്രഃ കവീന്ദ്രഃ" എന്നാണ് അദ്ദേഹത്തെ വാസുദേവൻ വാഴ്ത്തുന്നതു്. 'ബാല' പദംകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം രത്നകേതൂദയകർത്താവായ ബാലകവിയുടെ പേരാണോ ധ്വനിപ്പിക്കുന്നതെന്നു തീർച്ചപറയുവാൻ പാടില്ല. പല മണിപ്രവാളചമ്പുക്കളുടേയും പ്രണേതാവായ നീലകണ്ഠകവിയും അക്കാലത്തു തൃപ്പൂണിത്തുറയിൽ താമസിച്ചിരുന്നു. തിരുവഞ്ചിക്കുളത്തു് അന്നു കൊച്ചി, കോഴിക്കോട്ട് ഈ രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിൽ ഘോരയുദ്ധം നടക്കുകയും അതിനുവേണ്ടി കൊച്ചിമഹാരാജാവു തൃക്കണാമതിലകത്തു താമസിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ആ ഘട്ടത്തിലുള്ള ഒരു ശ്ലോകം സഹൃദയന്മാരുടെ ശ്രദ്ധയെ പ്രത്യേകമായി ആവർജ്ജിക്കുന്നു:

> "തസ്യാം സ്ഫോടസ്ഫുടിതഗുളികാവർഷിദിങ്മണ്ഡലായാം
> ത്വയ്യുൽക്രുഷ്ടത്വരിതഗമനേ നിഷ്പതത്യംബരേണ
> ത്വാമപ്യേകേ ഝടിതി ഗുളികാം ത്രാപുഷീമാപതന്തീം
> മത്വാ ലീനാശ്ചകിതമവനൗ ഹാസ്യതാം ദർശയേയുഃ"

കാവ്യത്തിലെ നട്ടുനായകമെന്നു പറയേണ്ട മറ്റൊരു ശ്ലോകമാണ് അടിയിൽ കാണുന്നതു്. അതു് ഗുരുവായൂരപ്പനെപ്പറ്റിയുള്ള വർണ്ണനമാകുന്നു:

> "വക്ത്രേണേന്ദോരധരമഹസാ കൗസ്തുഭസ്യാമൃതസ്യ
> സ്നിഗ്ദ്ധൈർഹാസൈരപി ച വിഭവം മുഷ്ണതീമംബുരാശിഃ
> ദൃഷ്ട്വാ കന്യാം കില നിജകുലദ്വേഷിണീം ചൗര്യശീലാം
> തുഭ്യം കംസാന്തക, ദധിപയശ്ചോര, ദത്വാ കൃതാർത്ഥഃ."

ഗുരുവായൂർ ക്ഷേത്രത്തിൽ ഭജിക്കുന്നവർക്ക് വാതരോഗം ശമിക്കുന്നു എന്ന വസ്തുത "യസ്മിൻ ദേവസ്സ്വയമപി മഹാപാവനഃ പാവനാനാമാതങ്കാനാമുപശമയിതാ ഭാസതേ വാസുദേവഃ" എന്ന പദ്യാർദ്ധത്തിൽ കവി നമ്മെ ധരിപ്പിക്കുന്നു. ആഴ്വാഞ്ചേരിത്തമ്പ്രാക്കളെ "സാധുഗ്രാമപ്രഥിതവിഭവാം ശുദ്ധവർണ്ണാനുഷക്താം ധത്തേ വൃത്തിം ശ്രുതിപരിചിതാം ഗീതവിദ്യാമിവാസൗ" എന്നു പുകഴ്ത്തുന്നു. മൂക്കോലയ്ക്കൽ അക്കാലത്തു് അനവധി വിദ്വാന്മാരുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു ജ്ഞാപകം താഴെപ്പകർത്തുന്ന ശ്ലോകമാണ്:

> " ഭംഗ്യാ വ്യംഗ്യാധ്വനി പരിചിതാൻ ബാല്യനിഷ്പന്നശബ്ദ-
> ബ്രഹ്മോല്ലാസാനപചിതകഥാനുത്തഗീതാദിബോധാൻ
> നാനാസൂക്തിപ്രകരമുഖരാൻ ഭാരതീകല്പവല്ലീ-
> ബാലോപഘ്നാനിവ സുമനസസ്തത്ര സംഭാവയേഥാഃ."

മാമാങ്കമഹോത്സവം സംബന്ധിച്ചുള്ള സജ്ജീകരണങ്ങൾ പരിശോധിക്കുവാൻ തൃക്കണ്ടിയൂരിൽ സന്നിഹിതനായ സാമൂതിരിപ്പാടിനെ ഇങ്ങനെ വർണ്ണിക്കുന്നു:

> "യസ്മിൻ വിസ്മാപിതഭുജബലപ്രക്രമോ വിക്രമക്ഷ്മാ-
> ബന്ധുസ്സിന്ധുപ്രതിഭടചമൂചക്രവിക്രാന്തലോകഃ
> നാനാദേശോച്ചലിതസുമനോവൃന്ദസാനന്ദദത്ത-
> ശ്ലാഘോ മാഘോത്സവമുപവിശംസ്തിഷ്ഠതേ ദൃഷ്ടഹന്താ."

ശ്വേതദുർഗ്ഗം അക്കാലത്തു പരിപാലിച്ചിരുന്നതു കൃഷ്ണ ഗോവിന്ദൻ എന്നൊരു പ്രഭുവായിരുന്നു. അതു് ആ കുടുംബത്തിന്റെ മാറാപ്പേരാണെന്നും ഊഹിക്കാം. അദ്ദേഹത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ശ്ലോകങ്ങളിൽ ഒന്നു ചുവടേ കുറിക്കുന്നു:

> "യസ്യാം നാരായണമുപഗതം കൃഷ്ണഗോവിന്ദനാമ്നാ
> ദൃഷ്ട്വാ സൗധാഭിധകലശസിന്ധൂർമ്മിഭിസ്സേവ്യമാനം
> സാലവ്യാജാദ്വലയിതവപുസ്സേവതേ ഗോപുരാഢ്യാ-
> വിഖ്യാതോദ്യന്മണിധരഫണാമണ്ഡലഃ കുണ്ഡലീന്ദ്രഃ."

എവമ്പ മധുരവും ചരിത്രഗവേഷകന്മാർക്ക് ഏറ്റവും ഫലപ്രദവുമായ ഒരു കാവ്യമാണ് ഭ്രമരസന്ദേശമെന്ന് ഏതന്മാത്രമായുള്ള പ്രസ്താവനയിൽനിന്നു വായനക്കാർക്ക്, അനായാസേന ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണല്ലോ. കവി ആദ്യമായി ഭൃംഗത്തെ അഭിസംബോധനം ചെയ്യുന്ന ശ്ലോകവും കൂടി ഉദ്ധരിച്ചുകൊണ്ടു മുന്നോട്ടുനീങ്ങാം:

> ബ്രൂമഃ ശ്രീമൻ ഭ്രമര ഭവതേ സ്വാഗതം; വൈജയന്ത്യാഃ
> കിന്ത്വം വിഷ്ണോരുരസി വികസദ്വിഭ്രമായാസ്സമായാഃ?
> ധമ്മില്ലാദ്വാ പരിമളസമാസക്തമത്താളിപാളീ-
> കേളീലോലദ്യുതരുകലികാമന്ദിരാദിന്ദിരായാഃ?"

ദാശരഥിനമ്പൂരി ആനന്ദവർദ്ധനാചാര്യരുടെ ധ്വന്യാലോകം എന്ന സുപ്രസിദ്ധമായ അലങ്കാരഗ്രന്ഥത്തിന് അഭിനവഗുപ്തന്റെ ലോചനം എന്ന വിശദവും വിസ്തൃതവുമായ വ്യാഖ്യാനത്തെയും അതിന് ഉദയൻ എന്ന അഭിധാനത്താൽ വിദിതനായ മനക്കുളത്തു ശ്രീകണ്ഠരാജാവു നിർമ്മിച്ച കൗമുദി എന്ന വിശിഷ്ടമായ വ്യാഖ്യാനത്തെയും പറ്റി മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ലോചനം വ്യാഖ്യാനിക്കുവാൻ കേരളീയരല്ലാതെ ആരും സജ്ജന്മാരായിട്ടില്ല. അവരിൽ രണ്ടാമനാണ് അഞ്ജനമെന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധമായ ടിപ്പണത്തിന്റെ പ്രണേതാവായ ദാശരഥിനമ്പൂരി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദേശമേതെന്ന് അറിഞ്ഞുകൂടാ. ആദ്യത്തെ ശ്ലോകത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാനത്തിൽ ഒരിടത്തു ദാശരഥി പൂർണ്ണസരസ്വതിയുടെ മാലതീമാധവവ്യാഖ്യയിൽനിന്ന് ഏതാനും ഭാഗം ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിൽ നിന്നു പൂർണ്ണസരസ്വതിയെ അപേക്ഷിച്ച് അർവാചീനനാണ് ദാശരഥി എന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. ജീവിതകാലം എട്ടാം ശതവർഷമായിരിക്കാം. പ്രഥമശ്ലോകത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാനംതന്നെ അഞ്ഞൂറു ഗ്രന്ഥങ്ങളോളമുണ്ട് (ഒരു ഗ്രന്ഥം മുപ്പത്തിരണ്ടക്ഷരം). ചില പംക്തികൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

ഉപക്രമം

> "വ്യാഖ്യാനലീലയാ യോ മുനിമുഖ്യാനാം മുഹുർമ്മുദം
> തനുതേ,
> വടതലനിവാസിനം തം വരദം ശംഭും ദയാനിധിം വന്ദേ."

"അഥ ശ്രീമാനഭിനവഗുപ്താചാര്യഃ കാവ്യാലോകം വ്യാഖ്യാതുമാരഭമാണഃ സ്വപ്രവൃത്തേർ വിഷയാദികം ഭട്ടേന്ദുരാജേത്യാദിനാ പദ്യേന പശ്ചാൽപ്രതിപാദയിഷ്യൻ പ്രഥമം വ്യാചിഖ്യാസ്യമാനലക്ഷണഗ്രന്ഥലക്ഷ്യസ്യ തന്മുഖേന തദ്വ്യാഖ്യാനസ്യ ച സ്വയം ക്രിയമാണസ്യോപാദേയതാസിദ്ധിഹേതും പ്രകടയൻ സമുചിതേഷ്ടദേവതാത്മനസ്തസ്യൈവ നമസ്കാരാക്ഷേപക വിജയോക്തിമംഗലരൂപാം വിഘ്നവിഘാതഫലാം ശിഷ്ടാചാരാനുസാരേണാത്മനാ കൃതാം ശ്രോതൃജനശിക്ഷാർത്ഥം ഗ്രന്ഥേനിവേശയതി."

ദ്വിതീയശ്ലോകം "എവം കൃതസമുചിതേഷ്ടദേവതാനുസ്മരണമംഗളഃആത്മന ഔദ്ധത്യം പരിഹരൻ പരമഗുരുസമനുസ്മരണചികീർഷിതം പ്രതിജാനീതേ — ഭട്ടേന്ദുരാജേതി. അഭിനവഗുപ്തപദാഭിധോഽഹം യത്കിഞ്ചിദത്യല്പമനുരണന്നപി സ്വലോചനനിയോജനയാ ശ്രോതൃജനസ്യ കാവ്യാലോകനാമാനം ഗ്രന്ഥം സ്ഫുടയാമി; അതിഗഹനഗംഭീരത്വേഽപി സ്ഫുടാർത്ഥം കരോമീതി സംബന്ധഃ. നൈതദസ്മൽപ്രഭാവാദിത്യാഹ — ഭട്ടേന്ദുരാജേതി; ഭട്ടേന്ദുരാജാഖ്യാനാം പരമഗുരുണാം ചരണാബ്ജയോഃ തത്സന്നിധൗ കൃതനിവാസതയാ ഹൃദ്യം ഹൃദിസ്ഥിതം തച്ചരണാബ്ജാഭ്യാം കൃതേനാധിവാസേന ഗന്ധവാസേന, തൽപരിചയസംക്രാന്തഗുണേനേതി യാവൽ. അധിവാസോ ഹ്യന്യത്രാന്യധർമ്മസംക്രമണം. തേന ഹൃദ്യമാസ്വാദ്യഞ്ച ശ്രുതാമൃതം യസ്യ സ തഥാ..."

പണ്ഡിതമൂർദ്ധന്യന്മാർക്കുപോലും പരമദുരവഗാഹ്യമായ ലോചനം വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതിനു വേണ്ട അലങ്കാരശാസ്ത്രനിഷ്ണാതത ഉദയനും ദാശരഥിക്കും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നു കാണുന്നതു കേരളീയർക്ക് അത്യന്തം അഭിമാനഹേതുകമാകുന്നു. അഞ്ജനം ദാശരഥി ഏതുവരെ രചിച്ചു എന്നറിയുന്നില്ല.

പാണ്ഡവചരിതം കാവ്യം പാണ്ഡവചരിതം 16 സർഗ്ഗങ്ങളിൽ അനുഷ്ടുപ്പുവൃത്തത്തിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ലളിതകാവ്യമാകുന്നു. ബാലന്മാർക്കു പഠിക്കുവാൻ കൊള്ളാം. രാജരാജനെന്ന ഒരു മഹാരാജാവിന്റെ കാലത്താണ് ആ കാവ്യം നിർമ്മിച്ചതെന്നുള്ളതിന് അതിൽത്തന്നെ ലക്ഷ്യമുണ്ട്:

> "രാജന്വതീ ധരാ യേന രാജ്ഞാ സ സകലൈർഗ്ഗുണൈഃ
> രാജചന്ദ്രോഽസ്തി വിഖ്യാതോ രാജരാജസമാഖ്യയാ.
> വൈരികൈരവസൂരസ്യ കാലേ തസ്യ മഹീപതേഃ
> അഭൂൽ കാപി പൃഥാസൂനുചരിതാലങ്കൃതാ കൃതിഃ"

എന്നു കവി പറയുന്നു. ഈ രാജരാജൻ ഒരു കൊച്ചിമഹാരാജാവായിരിക്കണം. കൊല്ലം എട്ടാംശതകത്തിൽ കാശിക്കെഴുന്നള്ളിയ തമ്പുരാന്റെ പൂർവഗാമിയായ വീരകേരളവർമ്മാവിനേയും രാമവർമ്മാവിന്റെ അനന്തരഗാമിയായ മറ്റൊരു കേരളവർമ്മ തമ്പുരാനേയും പിന്നീടു കൊല്ലം 790 മുതൽ 800 വരെ രാജ്യഭാരം ചെയ്ത രവിവർമ്മതമ്പുരാനേയും രാജരാജപദംകൊണ്ടു കവികൾ വ്യപദേശിച്ചിട്ടുണ്ട്. "ദൂരേ ദൃശ്യാ നഭസി നഗരീ രാജരാജക്ഷിതീന്ദോഃ" എന്ന പദ്യാംശത്താൽ ഭ്രമരസന്ദേശകാരൻ രവിവർമ്മമഹാരാജാവിനെ ലക്ഷീകരിക്കുന്നു. പാണ്ഡവചരിതകാരന്റെ പുരസ്കർത്താവു് ഇവരിൽ ഒരാളാണോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല. ചിലർ യമകകവിയായ വാസുഭട്ടതിരി പഴം തിന്നപ്പോൾ അതിന്റെ തൊലി തിന്ന ഒരു വാരസ്യാരിൽ പ്രസ്തുത കൃതിയുടെ കർത്തൃത്വം ആരോപിക്കുന്നു. അതു് അനാസ്പദമാണ്.

> "തസ്മൈ നമോഽസ്തു കവയേ വാസുദേവായ ധീമതേ
> യേന പാർത്ഥകഥാ രമ്യാ യമിതാ ലോകപാവനീ"

എന്നൊരു ശ്ലോകം അതിൽ കാണുന്നതുകൊണ്ടു മാത്രം വാസുദേവന്റെ കാലത്താണ് അതിന്റെ നിർമ്മിതി എന്നു വരണമെന്നില്ലല്ലോ.

> ആമ്നായാർത്ഥപ്രബോധാർത്ഥം സർവേഷാം യേന
> ഭാരതം
> സർവജ്ഞേന സമാഖ്യാതം തം നമാമി മുനീശ്വരം"

എന്ന് അതിനുമുമ്പിൽ ഒരു ശ്ലോകമുണ്ടെന്നും 'തസ്മൈ നമോസ്തു' എന്ന വാക്യംകൊണ്ടു യുധിഷ്ഠിരവിജയവും പാണ്ഡവചരിതവും ഒരേ കാലത്തു് ഉണ്ടായതാണെന്ന് ഊഹിക്കാമെങ്കിൽ 'തംനമാമി' എന്ന വാക്യംകൊണ്ടു മഹാഭാരതവും അക്കാലത്തുതന്നെ ഉണ്ടായതായി സങ്കല്പിക്കേണ്ടി വന്നേക്കുമെന്നും നാം ഇവിടെ ഓർമ്മിക്കേണ്ടതാണ്. കവിതയ്ക്കു് ഒഴുക്കുണ്ടെന്നു സമ്മതിയ്ക്കാമെന്നല്ലാതെ മറ്റു ഗുണങ്ങളൊന്നുമില്ല. ഉദാഹരണത്തിനായി ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ചുവടേ പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

കഥാരംഭം

> "പുരാഥ ജാഹ്നവീതീരേ കരുണാമഭവൽ പുരം
> ഹസ്തിനാ നിർമ്മിതം രാജ്ഞാ സുരലോകമനോഹരം."

ഭീഷ്മസ്തുതി

> "ഹേ കൃഷ്ണ ഭഗവന്നാദ്യ താവത്തിഷ്ഠ മമാഗ്രതഃ
> തവ രൂപാമൃതം പശ്യൻ യാവത്ത്യക്ഷ്യാമ്യഹം തനും.
> തഥാ മാം പ്രതി ഗോവിന്ദ പ്രസീദ കരുണാനിധേ
> യഥാ ത്വം മാമകേ ചിത്തേ നിശ്ചലോ ഹി നിവത്സ്യസി."

ഒടുവിൽ സ്രഗ്ദ്ധരാവൃത്തത്തിൽ പതിനാറു സർഗ്ഗസംഗ്രഹശ്ലോകങ്ങളുമുണ്ട്. അവ താരതമ്യേന ആസ്വാദ്യങ്ങളാണ്. നോക്കുക:

> "ജാതാഃ കാന്താരദേശേ കരിനഗരമിതാശ്-
> ഛരത്മസത്മാവസന്തോ
> ദഗ്ദ്ധ്വാ തദ്ഗേഹമസ്മാദ്വിപിനമുപഗതാഃ
> സംഹരന്തോ ഹിഡിംബം
> വേദവ്യാസസ്യ വാചാ വനഭുവി വസതിം
> ശാലിഹോത്രേ ച കൃത്വാ
> ഗത്വാ താമേകചക്രാം ദ്വിജവരഭവനേ
> തേഽവസൻ പാണ്ഡുപുത്രാഃ.
>
> ഹത്വാ തത്രാതിപുഷ്ടം ബകമധികബലം
> യാജ്ഞസേന്യാ വിവാഹം
> ശ്രുത്വാ യാന്തസ്തതസ്തേ പഥി ഗഗനചരം
> സംപ്രഹാരേ ച ജിത്വാ
> ഗത്വാ പാഞ്ചാലഗേഹം നൃപസദസി ശരൈശ്-
> ഛിന്നയന്ത്രാ ക്ഷിതീശാൻ
> ജിത്വാ കൃഷ്ണാവിവാഹം തദനു മുനിഗിരാ
> ചക്രിരേ മോദമാനാഃ."

ഈ ശ്ലോകങ്ങളുടെ അവസാനത്തിൽ ഫലശ്രുതിരൂപമായും ഒരു പദ്യം കവി ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അതാണ് താഴെക്കാണുന്നതു്:

> "ഇത്ഥം സംക്ഷിപ്യ സർവം രചിതമഘഹരം
> പാണ്ഡവാനാം ചരിത്രം
> ചിത്രം നിത്യം പ്രഭാതേ പഠതി ച ശൃണുയാ-
> ദ്യോ നരശ്ചിന്തയേദ്വാ
> നിശ്ശേഷാഭീഷ്ടസിദ്ധിം സപദി സ ഗതവാൻ
> മോദവാനത്യുദാരാം
> ഭക്തിഞ്ചാപ്നോതി കൃഷ്ണേ കൃതവതി സമരേ
> പാർത്ഥസാരഥ്യകേളിം."

കാമസന്ദേശം മാതൃദത്തൻ എന്ന ഒരു കവിയുടെ കൃതിയാണ് കാമസന്ദേശം. പൂർവ്വഭാഗത്തിൽ അറുപത്തേഴും, ഉത്തരഭാഗത്തിൽ അറുപത്തൊൻപതും അങ്ങനെ മന്ദാക്രാന്താവൃത്തത്തിൽ നൂറ്റിമുപ്പത്താറു പദ്യങ്ങൾ പ്രസ്തുത കൃതിയിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. കവി രാമവർമ്മാഭിധാനനായ ഒരു കൊച്ചി മഹാരാജാവിന്റേയും നീലകണ്ഠൻ എന്ന ശ്രോത്രിയാഗ്രിമനായ ഒരു നമ്പൂരിയുടേയും സമകാലികനായിരുന്നു എന്നു ഗ്രന്ഥത്തിൽ നിന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. കാവേരിയുടെ ഉത്തരശാഖയായ കൊല്ലടത്തിൽ വമ്പിച്ച കടത്തുകൂലി ഈടാക്കിവന്നതിനെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിക്കുമ്പോൾ കൊച്ചിയിലെ രാമവർമ്മ മഹാരാജാവ് തന്റെ രാജ്യത്തുള്ള കടത്തുകൂലി മുഴുവൻ നിറുത്തിയതായി താഴെക്കാണുന്ന പദ്യത്തിൽ അദ്ദേഹം നമ്മെ അറിയിക്കുന്നു:

> "യാത്രാശുല്കം സകലജഗതാമസ്തി യത്ര പ്രഭൂതം
> തത്രസ്ഥൈസ്തൈർന്നൃപതിപശുഭിർഭുജ്യമാനം ബലേന
> മാടക്ഷോണീവലഭിദഖിലത്രാണനൈപുണ്യച്ചഞ്ചു-
> ർദ്ദുർവാരം യൽ പ്രശമിതകഥം നിർമ്മമേ രാമവർമ്മാ."

ആ തമ്പുരാൻ തൃശ്ശൂരിൽ പുത്തനായി പണിയിച്ച രാജധാനി അവിടന്നു തീപ്പെട്ടുപോയെങ്കിലും നാട്ടിന്റെ വൈധവ്യദുഃഖത്തെ പരിഹരിക്കുന്നതായും അദ്ദേഹം പറയുന്നു:

> "കാചിൽ സൗമ്യാം ദിശി പുനരസൗ രാജധാനീ സമിദ്ധേ
> സൃഷ്ടാ രാജ്ഞാ പ്രഥിതയശസാ രാമവർമ്മാഭിധേന;
> രാമേ സ്വർഗ്ഗം ഗതവതി ചിരാദാകലാ സത്യയോധ്യാ
> യദ്ദൃ പോതഥാ ശമയതി ശുചം തേന വൈധവ്യജാതാം"

എന്ന പദ്യം നോക്കുക. നീലകണ്ഠൻനമ്പൂരിയെപ്പറ്റി കവി ഇങ്ങിനെ വർണ്ണിക്കുന്നു:

> "യസ്യോദീച്യാം ദിശി നിവസതി ക്ഷ്മാസുരോ നീലകണ്ഠോ
> ലോകേ കാലക്ഷപിതയജനേ ധർമ്മതത്വേ പ്രലീനേ
> സൂത്വാ സാക്ഷാൽ സ്വവിധിനിയമധ്വംസവിധ്വസ്തധൈര്യോ
> ധർമ്മസ്ഥിത്യൈ പുനരജനി ബൗധായനോ
> യൽസ്വരൂപഃ."

ഇതു പ്രൈഷഭാഷ്യം മുതലായ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ നിർമ്മാതാവായ തൈക്കാട്ടു വൈദികൻ നീലകണ്ഠയോഗിയായിരിക്കാമെന്ന് എനിക്കു തോന്നുന്നു. 'യസ്യ' എന്ന പദം ഇവിടെ അംബാശൈലത്തെ പരാമർശിക്കുന്നു. അംബാശൈലമെന്നതു കൊടിക്കുന്നിന്റെ സംസ്കൃതസംജ്ഞയാണെന്നു മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. കൊടിക്കുന്നിനു സമീപമാണല്ലോ തൈക്കാട്ടില്ലം. യോഗിയാരുടെ കാലം കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിലായിരുന്നു എന്ന് അന്യത്ര പ്രസ്താവിക്കും. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ കവി നിർദ്ദേശിക്കുന്ന രാമവർമ്മാവു കാശിക്കെഴുന്നെള്ളിയ തമ്പുരാനായി വരാവുന്നതാണ്. കൊല്ലം 746-ആമാണ്ടിടക്ക് ഈ രാമവർമ്മ മഹാരാജാവും പറങ്കികളുടെ വൈസ്രോയിയും തമ്മിൽ ചുങ്കങ്ങളെപ്പറ്റി ചില വ്യവസ്ഥകൾ ചെയ്തു എന്നു ചരിത്രകാരന്മാർ പ്രസ്താവിക്കുന്നുമുണ്ട്.

> "സൗധേ കശ്ചിൽ സഹ ദയിതയാ സൈ്വരമഭ്രങ്കഷാഗ്രേ
> ക്രീഡൻ നിദ്രാകലുഷഹൃദയസ്തൽക്ഷണം തത്സകാശാൽ-
> ദിഷ്ടേ ദൃഷ്ടേ കിമിഹ ശരണം? —ഭദ്രഗോഷ്ഠീം ദവിഷ്ഠാം
> രക്ഷോനീതസ്തദനു വിവശശ്ശംബരാരിം ദദർശ."

എന്നതാണ് ഉപക്രമശ്ലോകം. ഭദ്രഗോഷ്ഠിയെന്നാൽ ചിത്സഭ അഥവാ ചിദംബരം എന്നർത്ഥം. ചിദംബരത്തിൽ നിന്നു കവികാമദേവനെ തന്റെ ചന്ദ്രലക്ഷ്മിയെന്ന പ്രിയതമയുടെ വാസഭൂമിയായ തിരുനാവായ്ക്കു ദൂതനായി പറഞ്ഞയയ്ക്കുന്നു. ചിദംബരം, അവിടത്തെ ക്ഷേത്രതീർത്ഥമായ ശിവഗംഗ, കാവേരി, അതിനു വടക്കും തെക്കുമുള്ള പ്രദേശങ്ങൾക്ക് അധിപന്മാരായിരുന്ന വീരനം അച്യുതനം, കണ്ഠരമാണിക്കമെന്ന വിദ്വദഗ്രഹാരം, മധ്യാർജ്ജുനം (തിരുവിടൈമരുത്തൂർ), കുംഭകോണം, ശ്രീരംഗം, കൊങ്കണം, (സേലം കോയമ്പത്തൂർ ജില്ലകൾ) കോയമ്പത്തൂരിലെ പേരൂർക്ഷേത്രം, സഹ്യപർവതം, മംഗലം എന്ന ദേശം, തൃശ്ശൂർ, ഇഷ്ടക്രോഡം (തിരുമിറ്റക്കോട്ട്), കുരുക്ഷേത്രം (ശുകപുരം), അംബാശൈലം (കൊടിക്കുന്ന്) അമ്ലശൈലം (വെള്ളിയാൻകല്ല്) ഭാരതപ്പുഴ, തിരുനാവാ എന്നിങ്ങനെ രാജകുലങ്ങൾ, സ്ഥലങ്ങൾ, പർവതങ്ങൾ, നദികൾ, ക്ഷേത്രങ്ങൾ, ദേവതകൾ മുതലായി പല വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റി കവി ഉജ്ജ്വലമായ രീതിയിൽ ചിത്രണം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. പതിനാറു പദ്യങ്ങൾ തിരുനാവായുടെ വർണ്ണനത്തിനു വിനിയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു. മംഗലത്തിൽ മംഗലാഖ്യനായ ഒരു ബ്രാഹ്മണകവി അക്കാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹം കാളിദാസനു സമനായിരുന്നു എന്നും മാതൃദത്തൻ പറയുന്നു.

> "നത്വാ ദേവീം പടുഗതിരടൻ മംഗലം ഗച്ഛ ദേശം
> തദ്ഭൂരതം ദ്വിജമപി തഥാ മംഗലം മംഗലാഖ്യം
> വാഗ്ഗുംഫസ്യ സ്മര! രചയിതും കാംക്ഷിതസ്യോക്തശേഷം
> നിർമ്മാതും യന്മിഷകൃതവപുഃ കാളിദാസഃ പുനർഭൂഃ."

കിരാതാർജ്ജുനീയവ്യാഖ്യാതാവായ ഒരു മംഗലനെപ്പറ്റി കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹം സമസ്യാപൂരണനിപുണനായ ഒരു കവിയായിരുന്നു എന്നു ധരിച്ചിട്ടില്ല. മാതൃദത്തന് ആശയസൗലഭ്യം ഉണ്ട്. എന്നാൽ അതിനനുഗുണമായ ശയ്യാസുഖം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയ്ക്കില്ല. നാലഞ്ചു ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദാഹരണത്തിനുവേണ്ടി ഉദ്ധരിക്കാം.

ചിദംബരം

> "ക്ഷേത്രേ യത്ര സ്ഫടികഘടിതേ ക്വാപി തൽകാന്തിശുഭ്രാം
> ദൃഷ്ട്വാ ഗൗരീം സ ച പശുപതിർജ്ജാതു ഗംഗോപലബ്ധ്യാ
> കന്ദർപ്പാർത്തേ കുരു മയി കൃപാം ജാഹ്നവീത്യർദ്ധവാക്യേ
> ലജ്ജാമൂകഃ കിമുന കുരുതേ ഹന്ത! ദേവ്യാം
> ഹസന്ത്യാം?" (1)

ശ്രീരംഗം

> "ശ്രീരംഗാഖ്യം വ്രജ ശിശയിഷുഃ സൈ്വരമാഗത്യ സിന്ധോ-
> ശ്ശേതേ യസ്മിൻ ഹരിരസഹനസ്തോയപാതാൻ സുശീതാൻ
> വിഷ്വഗ്വ്യാപീ ശിശിരപവനൈഃ ക്ലേശിതസ്സോഽപി ഭൂയഃ
> കോവാവൈധീം ത്യജതി സുതരാം കല്പനാം
> പൗരുഷേണ?" (2)

കൊങ്കണദേശം

> "ഏകേനാഹ്നാ വ്രജ പുനരിതഃ കൊങ്കണാൻ
> കണ്ടകാഢ്യാൻ
> ധാത്രാ സൃഷ്ടാൻ നരകധരണീസൃഷ്ടിശിഷ്ടൈഃ
> പദാർത്ഥൈഃ
> യജ്ജാതാനാം ദുരിതഗണനാശക്തിതശ്ചിത്രഗുപ്ത-
> സ്സ്വീയേ കൃത്യേ ഭവതി വിമുഖഃ; കിന്നു ഭൂയോ വദാമി." (3)

സഹ്യപർവതം

> "ലംഘ്യസ്സഹ്യസ്തദനു ഭവതാ യത്ര ധാത്രീതരുണ്യാഃ
> കേശീഭൂതേ മൃഗതതിമയീ യൂകപംക്തിർന്നിലീനാ
> ഭൃത്യൽകാന്തൈശ്ശരനഖമുഖൈശ്ചാലയിത്വാ സലീലം
> ഭൃൽകാരോക്തിപ്രസരമുഖരൈരന്വഹം ഭജ്യതേ ഹി." (4)

തിരുനാവാ

> "യത്ര സ്ത്രീണാം കുചഭരയുഗം വീക്ഷ്യ ഖേദാദ്ഗിരീന്ദ്രാ
> മേഘേ മേഘേപ്യുപലകഠിനേ ഘ്നന്തി മൂർദ്ധാനമുച്ചൈഃ
> നൂനം നോ ചേൽ കഥമിവ ഘനധ്വാനവദ്രോദഘോഷോ
> വർഷാംഭോവന്നയനസലിലം ധാതുവദ്രക്തധാരാ?" (5)

പിൻകുറിപ്പ്

- സായാഹ്ന പുറത്തിറക്കുന്ന ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുവാനായി ഒരിക്കലും ഒരു കമ്പ്യൂട്ടറോ ഡെസ്ക് ടോപ് ആപ്ലിക്കേഷനുകളോ ആവശ്യമില്ല. ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ സ്മാർട്ട് ഫോണുകളുടെ സ്ക്രീനിൽ തന്നെ വായിക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിലാണു ഈ പിഡിഎഫുകൾ വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഫോണിന്റെ വീതിക്കു നിജപ്പെടുത്തിയ രീതിയിലാണ് മാർജിനുകൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്.
- പിഡിഎഫ് പ്രമാണങ്ങൾ വായിക്കുവാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാതരം സ്മാർട്ട്ഫോണുകളിലും ഇന്നു ലഭ്യമാണ്. എന്നിരിക്കിലും സൗജന്യമായി കിട്ടുന്ന അഡോബി അക്രോബാറ്റ് റീഡർ ആണ് ഇവയിൽ ഏറ്റവും മുന്തിയത്. അതുകൊണ്ട് അഡോബി റീഡർ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുകയും ചെയ്യുക.

ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 2 ഫോൺ പതിപ്പുകളുടെ കണ്ണികൾ

20. സംസ്കൃതസാഹിത്യം
21. ജ്യോതിഷത്തിന്റെ അഭിവൃദ്ധി
22. ഭാഷാസാഹിത്യം
23. മണിപ്രവാള സാഹിത്യം: ഭാഷാചമ്പുക്കൾ
24. മണിപ്രവാളസാഹിത്യം (തുടർച്ച)
25. മണിപ്രവാളസാഹിത്യം (തുടർച്ച)
26. ഭാഷ–ഗദ്യഗ്രന്ഥങ്ങൾ
27. സംസ്കൃതസാഹിത്യം
28. സംസ്കൃതസാഹിത്യം (തുടർച്ച)
29. മണിപ്രവാള സാഹിത്യം
30. തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ
31. ഭാഷാസാഹിത്യം (പദ്യം)
32. ഭാഷാഗദ്യം

വെബ് പതിപ്പു കണ്ണികൾ

1. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 1
2. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 2
3. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 3
4. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 4
5. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 5